LATVIA
Latvian Newspaper
Nr. 27 (471), April 7, 1951
Publisher: Jānis Niedra, Augustdorf b. Detmold, Lager, Germany, Phone Augustdorf 02.
Editorial and Business Office: Grafenaschau, Obb., Regierungslager, Germany.
USA Office: 102-15, 85th Drive, Richmond Hill 18, N. Y., Phone VI 9-7778. Subscription rates USA: $ 2.— or 1.50 monthly.
Printer: Weilheimer Druckerei, G.m.b.H., Weilheim/Obb., Germany.
Publ. twice weekly. Circul. 11.000.
Sponsor — IRO.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 27 (471)
Sestdien, 1951. g. 7. aprīlī
Iznāk trešdienās un sestdienās. Izdevējs: Latviešu Centrālā Komiteja. Galvenais redaktors: Maksis Čulītis, galv. red. vietn V. Lesiņš. Redaktori: G. Grīnbergs, P. Klāns, E. Miesnieks, L. Švarcs. Apgāda saimniecības vadītājs P. Balodis. Apgāda un redakcijas adrese: (13b) Grafenaschau, Obb., Lager. ASV redakc. vad.: A. Klāvsons, 319 N, 22nd Ave W, Duluth, Minn., USA. Austrālijas redakc vad.: A. Šmits, 21, Linden Avenue, Wendouree, Ballarat, Vic., Australia.

Būs jāuzņemas vēl daudzas smagas nastas, saka Trumens

Vašingtona (el) — Atlantika pakta parakstīšanas otrā gada dienā teiktajās runās daudzi valstsvīri ar gandarījumu atzīmēja šī nozīmīgākā miera pasākuma iepriecinošo attīstību. Prezidents Trumens norādīja, ka pagājušo divu gadu notikumi rādījuši, cik pareizs bijis brīvo nāciju kurss, kad tās saslēdzās kopīgā aizsardzības sistēmā. No Eiropas brīvo tautu apņemšanās izauguši starptautiskie bruņotie spēki, kas ir vienreizīgi pasaules vēsturē. ASV patlaban reālizē milzīgu bruņošanās rūpniecības programmu un arī mūsu sabiedrotie, neraugoties uz savām ierobežotām iespējām, jau divkāršojuši savu produkciju bruņošanās rūpniecībā, teica prezidents. Runas nobeigumā Trumens pasvītroja, ka neraugoties uz līdzšinējiem sasniegumiem, kas dod pamatu būt lepniem, nedrīkst aizmirst, ka sāktais ceļš ir ļoti grūts un ASV, kā arī Eiropas tautām, ar stingru apņemšanos un lielu pacietību būs jāuzņemas vēl daudzas smagas nastas.

Ģen. Maršals savā vēstījumā norāda, ka tas, kas vēl pagājušā gadā bija svēta apņemšanās, tagad kļuvis īstenība — top stipri Eiropas aizsardzības spēki. Itaļu ārlietu ministrs grāfs Sforca savā plašajā radiorunā gāja vēl soli tālāk — apgalvodams, ka rietumu demokratiju neatkarība un brīvība tapusi pēdējos divi gados nodrošināta.

Ukraiņu ekspremjērs ieteic bēgļu izplētņu lēcēju vienības kara gadījumā

Minchene (le). — Ukrainas pēdējais ministru prezidents Stečko, kas atbēdzis uz Rietumvāciju, sarunā ar preses pārstāvjiem paskaidroja, ka, sākoties karam starp ASV un Pad. savienību, nekavējoties otru fronti radītu daudzās partizānu vienības, kas patlaban darbojas padomju okupētajās zemēs.

Pēc Stečko informācijas, jau tagad labi organizētas un uniformētas partizānu vienības darbojas Ukrainā, Lietuvā, Latvijā, Igaunijā, Kaukazā, Austrumturkestanā un Dienvidkrievijā, kazaku apgabalā. Rietumu valstis savos kara plānos var nopietni rēķināties ar šo vienību jūtamu palīdzību, ja tās pa gaisa ceļu apgādās ar ieročiem, municiju un citiem kara materiāliem.

Stečko ieteica, kritiskajam posmam tuvojoties, organizēt nacionālas bēgļu vienības Rietumvācijā, kuras nolēktu ar izplētņiem savā dzimtenē turienes partizānu atbalstam. Nobeigumā ukraiņu valstsvīrs pasvītroja, ka visas tautas, kas atrodas padomju jūgā ar ilgošanos gaida karu, apzinoties, ka tikai ar ieroču palīdzību iespējams atbrīvoties no komūnisma verdzības.

Padomju virsnieki vada soda ekspedīcijas

MASKAVA TIKAI PRIECĀJAS PAR NOTIKUMIEM ALBĀNIJĀ

Belgrade (al). — Kā jau mūsu laikrakstā bija ziņots, Albānijā kopš vairākiem mēnešiem plosās sarkanā terrora vilnis. Daudzās vietās baigus brīžus ciemu un mazpilsētu iedzīvotājiem sagādājušas soda ekspedīcijas, kuras vada galvenokārt padomju policijas virsnieki. Soda ekspedīcijas, kas rīkojas pēc pazīstamo komūnistu kara tribunālu paņēmieniem, nošauj cilvēkus bez jebkādas iepriekšējas izmeklēšanas.

Apgabalos, kur ierodas soda ekspedīcijas, ciema iedzīvotājus apcietina un uz vietas notiesā uz nāvi. Soda izpildīšana notiek publiski pakarot vai nošaujot. Tā, piemēram, Mirditimas ciemā, kur komūnistu varas vīri bija „konstatējuši" vietēju sacelšanos, baznīcas laukumā nošāva 15 cilvēku. Lai soda akts būtu iespaidīgāks, policija bija sapulcinājusi laukumā visus iedzīvotājus. No kaimiņu ciemiem ziņoja, ka nošauto līķi pēc tam uzsieti uz zirgiem un kā biedēkļi vadāti pa apkārtējiem ciemiem.

Vissmagāk no terrora cietuši ciemi gar Jugoslavijas robežu. Tās albāņu saimniecības, kuru īpašnieki aizbēguši uz Jugoslaviju, pārvērstas pelnos.

Jugoslavu komūnistu partijas oficiozs Borba savukārt ziņo par trimdā Italijā dzīvojošo albāņu aktīvitāti, kas no ārpuses cenšoties pastiprināt pašreizējo nemieru Albānijā. Pēdējā mēnesī gandrīz ik dienas no Italijas lidlaukiem paceļoties lidmašīnas, kas nometot dažādos Albānijas novados skrejlapas ar uzsaukumiem pastiprināt pretestību pret Hodžas režīmu, kā arī izplētņu lēcēju vienības partizānu aktīvai atbalstīšanai. Tiranas valdība pret šiem uzlidojumiem vēršoties ar pretaviācijas ieročiem un, iesaistot pastiprinātus policijas spēkus, stingri aizliedzot iedzīvotājiem atstāt mājas, iekām skrejlapas nav uzlasītas.

Pieminams arī zināmu grieķu aprindu mudinājums, izmantot pašreizējo stāvokli, lai ar varu atrisinātu grieķu prasības pēc zināmiem albāņu robežapgabaliem Epīru kalnājos. Tādēļ jugoslavi visai nobažījušies, ka Pad. savienībai tas var būt labākais iegansts dot satelītarmijām pavēli sākt uzbrukumu pret Jugoslaviju, lai „aizstāvētu izolēto Albāniju pret agresiju".

Par Pad. savienības nopietno gatavošanos iebrukumam Jugoslavijā liecinot arī spēcīgākā rumāņu vietējā raidītāja izlietošana propagandai pret Tito, kā arī jaunākie, tīšām meklētie incidenti starp jugoslavu policiju un vēl Belgradē atlikušajiem vasaļvalstu diplomātiem. Bukarestas radio klausītājiem tagad ik vakarus nākas pārslēgties uz citām, vājākām stacijām, jo to izmanto aicinājumiem serbu, kroātu, slovēņu un maķedoniešu valodā — sacelties pret Tito režīmu un sabotēt to, kur vien iespējams. Divi bulgāru un viens ungāru diplomāta auto savukārt tik ilgi ālēdamies braukuši līkloču pa vienu no galvenajām Belgrades ielām, kamēr uzbraukuši virsū kādai jugoslavu mašīnai, kuras šoferis vainīgos uz vietas mēģinājis pārmācīt. Satelītvalstu diplomāti pretojušies, un, garāmgājējiem piesteidzoties palīgā savējiem, izcēlies lielāks kautiņš.

Prāgas diplomātiem jāatgriežas mājās saņemt pēriena

Londona (fm). — Kā ziņo no Vašingtonas, turienes Čechoslovakijas vēstniecībā palicis tikai viens čechu diplomāts, bet visi pārējie aizsaukti atpakaļ uz Prāgu. Vašingtonas polītiskās aprindas pārliecinātas, ka tuvākā laikā ASV ieradīsies daudzi jauni, pārbaudīti komūnistu diplomāti.

Vēl arvien savos posteņos nav atgriezušies apmēram pirms mēneša uz Prāgu aizsauktie četri Čechoslovakijas sūtņi, to vidū sūtnis Londonā Dr. Bistrickis, kā arī sūtnis Indijā Dr. Kratočvils. Domā, ka trīs no tiem pieskaitāmi Prāgas valdības organizēto pēdējo „tīrīšanu" upuriem. Izņēmums ir Dr. Kratočvils. Pretēji saviem kollēgām, viņš atteicās atgriezties Prāgā, 3. martā atteicās no amata un lūdza angļu valdībai patvēruma tiesības. Izmantojot viņam arī piešķirtā polītiskā bēgļa statusu, Kratočvils ar sievu, 2 g. v. dēlu un vēl kādu čechieti marta beigās ieradās Liverpulē.

Bij. sūtņa Kratočvila ierašanās Anglijā radījusi lielu neapmierinātību un protestus čechoslovaku emigrantu aprindās. „Čechoslovaku leģions trimdā" iesniedza Londonas valdībai protestu, norādot, ka Kratočvils nav nedz īsts bēglis, nedz komūnisma upuris. Arī Čechoslovakijas trimdas sociāldemokrati sanāksmē apsvēra iespējamo rīcību pret savu agrāko partijas biedru, bet tā kā viņš pēc apvērsuma Prāgā pārgāja komūnistu partijā, nekādi disciplīnāri soļi nav iespējami. Kratočvila agrākie draugi viņu tagad saņem ar sašutumu, bet arī nesenie draugi — komūnisti viņu nīst kā atkritēju.

Lielais nezināmais

Rietumu pasaulē Pad. savienību bieži mēdz dēvēt par „lielo nezināmo", ceļot uz šī aplamā sprieduma visdažādākās un pretrunīgākās hipotezes. Tiesa — hermetiskās noslēgtības un stingrās slepenības dēļ gan nav zināmi atsevišķi notikumi, fakti un skaitļi, taču vispārējais stāvoklis, kā arī Staļina imperijas iekšējā un ārējā politika visā tās kopsakarībā un mērķtiecībā jau sen vairs nav noslēpums kaut cik kompetentam un uzmanīgam vērotājam.

Gluži tāpat sen vairs nav mīkla arī „lielā nezināmā" politika okupētajās valstīs, kur jau iepriekš izplānoto tautu robotizēšanas un nacionālas iznīcināšanas gaitu var paredzēt diezgan nekļūdīgi. Lūk, visai raksturīgs piemērs: Pag. gadā Maskava pasludināja „ģeniālos Staļina plānus" par 1100 km garā Turkmenijas kanāla būvi u. c. „grandiozām komūnisma celtnēm". Mūsu laikrakstā (skat. rakstu Drebiet, padomijas ļaudis, 1950. g. 15. nov. n-rā) tūliņ brīdinājām, ka jau tuvākajā nākotnē NKVD „saistīs padomju celtniecības darbā", t. i. arestēs un deportēs uz vajadzīgām vietām jaunus miljonus nelaimīgo, kuru saraksti tiek gatavoti jau tagad... Un šodien tas jau ir noticis fakts. Mūsu laikraksta pagājušā n-rā lasījām Almaatas raidstacijas paziņojumu, ka pēdējo sešu mēnešu laikā uz Kazakstanas un Turkmenijas pad. republikām pārvietotas vairāk nekā 160.000 igauņu, latviešu un lietuvju ģimeņu, kā arī vairāk simtstūkstošu ukraiņu, baltrutēņu un moldaviešu, kas pārvērtīšot „koņš gadsimtiem neizmantotās stepes auglīgā aramzemē". Raidījumā gan teikts, ka visi pārvietotie — arī baltieši — „paši vēlējušies atstāt agrākās dzīvesvietas", bet šo „pašu vēlēšanos" mēs jau gana iepazinām 1940./1941. gadā, un daudz par to lasīts arī tajās vēstulēs, kas, vai nu aplinkus ceļā vai arī tieši no Latvijas nākdamas, atklātā vai šifrētā valodā mums vēstījušas par nemitīgām spaidu deportācijām visos mūsu zemes novados.

Ja nu ievērojam, ka minēts tikai deportēto baltiešu ģimeņu skaits, tad skaitlis 160.000 diezin vai spēs segt to nelaimīgo latviešu pulku, kas, ieskaitot sievietes un bērnus, varmācīgi atrauti savai iekoptajai zemei un mājām, aizsviesti tuksnešainā stepē un, necilvēcīgos apstākļos mītot, spiesti strādāt vergu darbus.

Bet Kremļa vīru rokas nedreb, parakstot tautu nāves spriedumus. Un ja šodien Staļina uzticamais kalps Berija var ziņot savam maizes tēvam, ka latviešu tautas iznīcināšanas plāna pirmā piecgade veikta ar uzviju, tad nešaubāmies, ka NKVD virspavēlnieka seifā jau glabājas arī šī plāna galīgās izpildīšanas termiņš, kas nezin vai sniegsies tālāk par otro piecgadi.

Šai ziņā mums nav ne mazāko ilūziju, un ja vien ir kāds lielais nezināmais, tad tā ir — rietumu pasaule. Un kad tās presē lasām valstsvīru un militāro speciālistu „iepriecinošos" konstatējumus, ka rietumu apbruņošanās novērsīs karu ar Pad. savienību, tad jājautā:

Vai tiešām kristīgā un kultūrālā pasaule ļaus Maskavas hidrai mierīgi un pēc plāna sagremot pusi Eiropas tautu, to vietā sadējot komūnistiski pārstrādāto āzīātu miljonus? Vai tiešām rietumi nesaprot, ka gadiem ilgām nepelnītām ciešanām, varmācībām un verdzībai pamesto eiropiešu sirdīs reiz var mosties vairs neizdzēšams naids pret tiem, kas brīvības un cilvēcības vārdā mierīgi noraugās, kā iet bojā bezvainīgu cilvēku miljoni un veselas tautas?

Ja atceramies, ka šī cilvēces vislielākā traģēdija ir rietumu kļūmīgās politikas sekas, tad tiešām uzmācās bažas par to, ka Kremļa despotu plāni par visas pasaules apkampšanu komūnisma žņaugos varēs īstenoties tikpat netraucēti kā visi, līdz šim jau veiktie. Gan nedomājam, ka Vašingtonas, Londonas u. c. lielvalstu vadošajiem vīriem būtu nolūks — turpināt Turkmenijas kanāla rakšanu to baltiešu, ukraiņu, baltrutēņu un moldaviešu vietā, kas tur būs saļimuši un iekašņāti tuksneša smiltājā; bet ārkārtīgi svētīgi būtu, ja viņi kaut garā nostaigātu uz šo daudzajām citām NKVD mocekļu spīdzināšanas vietām. Šis gājiens būtu daudz vērtīgāks par lidojumiem un braucieniem uz bezgalīgajām konferencēm un palīdzētu atrisināt to lielo nezināmo, kas kā milzu klints nokare šūpojas pār visas brīvās cilvēces galvām.

Vilis Lesiņš

Lokomotīves un propaganda

Vācieši gatavo saimniecisku invāziju Dienvidafrikā, — apgalvo britu prese, bet Bonna to apstrīd

KĀDI UZDEVUMI IR NO CIETUMA IZLAISTAJAM ALFREDAM KRUPAM? — ŠAMPANIEŠA BROKASTIS PAR 3000 DM — „MĒS ATKAL ESAM UZ KĀJĀM..." RUNĀ ESENĒ — RIBENTROPA DIPLOMĀTI UN VĀCU TECHNIĶI UZ PRETORIJU

Londona (dm). — **Bonnas valdība oficiāli atsaukusi ziņas, it kā tā būtu saistījusies ar nesen no ieslodzījuma izlaisto bijušo vācu „bruņošanās karali" Alfredu Krupu, lai reālizētu kādus vācu „saimnieciskas invāzijas" plānus Dienvidafrikā. Iemesls šim atsaukumam bija angļu preses smagas apsūdzības un atklājumi, it kā Krups izraudzīts par šādas invāzijas vadītāju un Bonna nodevusi plāna reālizēšanai plašus līdzekļus. Ja arī tikai daļa no britu laikrakstu atklājumiem būtu patiesa, tas liecinātu par ļoti zīmīgu attīstību pēckara Vācijā, kas ieguvusi arvien lielāku patstāvību savā rīcībā un plānošanā.**

Londonas Sunday Chronicle korespondents cieši apgalvo, ka varot dot noteiktu atbildi uz jautājumu, kas pēc Krupa atbrīvošanas interesēja tiklab vāciešus kā ārzemes: ko tālāk darīs vīrs, kas palīdzēja Hitleram tikt pie varas? Viņa uzdevums esot reālizēt vācu saimniecisku iebrukumu un nostiprināšanos vienā britu imperijas stūrī — Dienvidakfrikā. „Mēs atkal esam uz kājām," jau izsakoties vācieši Krupa „citadelē" Esenē.

Krups savus plānus esot paskaidrojis brokastīs, kas rīkotas viņa atbrīvošanas dienas rītā. Brokastīs, kurās patērēts daudz šampanieša un kas izmaksājušas pāri par 3000 marku, pārējie Krupa direktori gan uzsvēruši nepieciešamību ievērot vislielāko piesardzību no preses, sevišķi ārzemju, bet Sunday Chronicle korespondents tomēr sakās zinām sekojošās Krupa un Bonnas valdības plānu detaļas.

Rietumvācijas valdība esot atvēlējusi vairāk nekā 1 milj. marku vācu propagandai Dienvidafrikā, izmantojot tur vērojamo pretbritu noskaņojumu koloniālos un rasiskos jautājumos. Uz Pretorijā nesen nodibināto vācu informācijas biroju paredzot nosūtīt lielāku skaitu Ribentropa skolas diplomātu. Tālāk imigrācijas schēmu ietvaros Dienvidafrikā jārauga iekļūt tūkstošiem vācu techniķu, bet lielām vācu rūpniecības firmām tur jāiekārto fabrikas. No šīm firmām angļu laikraksts min vispirms Henschel lokomotīvju fabrikas, ar bumbvežiem slavenās Heinkel lidmašīnu rūpnīcas un „tautas automobiļu" ražotāju firmu Auto-Union. Visas šīs firmas vienā vai otrā veidā saistītas ar Krupa koncernu, kas akciju jau ievadījis pirms gada, iegūstot Dienvidafrikā lokomotīvju pasūtinājumu 2 milj. mārc. vērtībā. Kāda cita firma jau deklarējusi bezdarbniekiem, ka meklējot 1000 spējīgu autorūpniecības strādnieku „ar piemērotu polītisku aizmuguri", lai sāktu automobiļu montāžas fabrikas iekārtošanu Pretorijā.

Kāds Bonnas valdības ierēdnis esot izteicies: „Tagad, kad okupācija kļūst vieglāka, mēs atkal varam saglabāt noslēpumus no mūsu konkurences, it īpaši angļiem. Kādu laiku angļi zināja par mūsu plāniem pārāk daudz."

Vācu jaunais ģenerālkonsuls Dienvidafrikā Rūdolfs Holchauzens, kā raksta Sunday Chronicle, iekārtojis biroju Pretorijas sāņielā, kādas privātas mājas divās guļamistabās. Vācu informācijas birojā Pretorijā darbojas divi kara laikā internēti vācieši — Dr. Bīlfelds un Dr. fon St. Pauls, kas jau kopš Hitlera laikiem bijuši kontaktā ar Dienvidafrikas vāciski noskaņotajiem elementiem. Tie tagad vada — viens konsulāta saimniecisko, otrs — tirdzniecības daļu. Viens no viņu uzdevumiem esot sadabūt atbalstu vācu firmu un fabriku atjaunošanai Dienvidafrikā un vācu imigrantu ielaišanai. Ar informācijas biroja palīdzību paredzēta iecelotāju vāciešu kontrole, lai tie paliktu „piemērotā nacionālā ietekmē un nezaudētu savu būtisko vācietību", kā to defınējis kāds Bonnas darbinieks.

Svarīgākais īsumā

★ **Amerikāņu ziņu aģentūra USIS vēstī no Ņujorkas, ka tur 14. aprīlī notiks plaša Austrumeiropas trimdas politiķu Brīvības konference, kur bez tiešajiem polītiskās dzīves vadītājiem piedalīsies arī šo krievu okupēto zemju kultūras un saimnieciskās dzīves personības. Konferences mērķis konstatēt saimnieciskās un kultūrālās dzīves statusu zemēs aiz dzelzs priekškara, kā arī pārrunāt savu dzimto zemju atbrīvošanas iespējas.**

★ **ASV senāts trešdienas vakarā apstiprināja prezidenta Trumena priekšlikumu par 4 amerikāņu divīziju nosūtīšanu uz Eiropu. Tālākiem karaspēka sūtījumiem prezidentam jāsaņem kongresa akcepts. Kā papildinājumu pie šīs rezolūcijas pieņēma republikāņu senātora Mekkartija iesniegumu, kas paredz „Rietumvācijas un Spānijas militāro un citu palīgavotu" izmantošanu Atlantika pakta stiprināšanai.**

★ **Amerikāņi zaudējuši Korejā līdz 30. martam 58.550 karavīru. Smagi bijuši zaudējumi pēdējā nedēļā — 1430 vīru. Kopzaudējumi sadalās šādi — 8753 krituši, 39,023 ievainoti un 10.774 pazuduši bez vēsts.**

UN karaspēks, par spīti pieaugošai ienaidnieka pretestībai, joprojām turpināja uzbrukumu un guva jaunus panākumus.

Hamburgā plīvo karogi, jo Vācija atkal būvēs kuģus, ražos sintētisko kaučuku un benzīnu

Bonna (el). — Ar 3. aprīli zaudējusi spēku Vašingtonas 1949. g. aprīļa vienošanās, kas ierobežoja Rietumvācijas rūpniecības jaudu. Tās vietā stājušies jauni noteikumi, kas „rietumu kopējās aizsardzības ietvaros" ievērojami palielina vācu rūpniecības kapacitāti. Turpmāk Vācija varēs būvēt ne vien preču kuģus, bet neierobežotā skaitā arī pasažieru kuģus un ražot sintētisko benzīnu, kaučuku, rūpniecības mašīnas un pārsniegt līdzšinējo tērauda produkciju, kas bija noteikta uz 11,1 milj. t gadā. Ražošanas aizliegums arī turpmāk būs spēkā ieroču un municijas produkcijā un lidmašīnu būvē. Tāpat kontrole paliks spēkā atomenerģijas ražošanā.

Sevišķu prieku un sajūsmu jaunais rīkojums, kas atceļ kuģu būves aizliegumu, radīja senajā ostas pilsētā Hamburgā, kur trešdien šim gadījumam par godu bija pat karogoti nami. Arī ķīmiskās fabrikas Bergkamena, kas agrāk ražoja gadā 80.000 t benzīna, pēc 6 mēnešiem būs spējīgas atjaunot savu produkciju senākos apmēros. Gelzenkirchenas fabrikas, kas ražoja gadā 400.000 t benzīna, ar ko varēja nosegt 25 proc. Vācijas koppatēriņa, prasīs ilgāku pārorganizēšanas un pārbūves laiku.

Rīkojums par kuģu būves aizlieguma atcelšanu radis dzīvu un ļoti atzinīgu atbalsi visā vācu presē. Daži laikraksti gan piezīmē, ka kuģu būves, bet jo sevišķi ķīmiskās rūpniecības jaunās kapacitātes izmantošana prasīs pastiprinātu ogļu produkciju, kas pie pašreizējiem apstākļiem esot visai apšaubāma.

Nodibināta slovaku trimdinieku apvienība Lielbritānijā

Londona (md). — Lielbritānijā dzīvojošie slovaki, neatkarīgi no viņu polītiskajiem un reliģiskajiem uzskatiem, nodibinājuši Slovaku apvienību Lielbritānijā, lai sekmētu slovaku tradicijas un kultūru, un atbalstītu centienus pēc demokratiskas nacionālas neatkarības. Apvienība, par kuras priekšsēdi ievēlēts Dr. E. Bons, arī grib atbalstīt brīvās pasaules cīņu pret komūnismu un citām totālitārām valdības formām, kā arī strādāt slovaku nācijas atbrīvošanai un tās stāvokļa demokratiskai nokārtošanai nākotnē starptautiskā kontrolē. Savā pirmajā kopsapulcē apvienība nosūtīja rezolūcijas premjēram Etlijam un UN, protestējot pret rasiskām, polītiskām un reliģiskām vajāšanām un dabisko cilvēku tiesību apspiešanu Slovakijā, un aicinot brīvo pasauli apturēt šo terroru.

Gatavojas jaunas latviešu pārstāvības vēlēšanām Vācijā

PĀRBAUDĪS LATVIEŠU DZĪVES APSTĀKĻUS FRANCIJĀ — NO IRO SAŅEMTI SKOLU MATERIĀLI — LCK SADARBOSIES AR BRĪVĀS EIROPAS RAIDĪTĀJU

Latviešu centrālās komitejas sēdē Augustdorfā, piedaloties V. Janumam, J. Celmam, J. Niedram, V. Skaistlaukam, P. Balodim un K. Ozoliņam, priekšsēdis V. Janums ziņoja, ka kopā ar J. Celmu apmeklējis Kanadas ģenerālkonsulu Karlsruē, iesniedzot LCK memorandu bij. karavīru ieceļošanas jautājumos. Konsulātā paskaidrots, ka karavīriem ieceļošana Kanadā nav liegta, bet katru ieceļošanas gadījumu apskata individuāli. Noraidīšanas iemeslus konsulāts neizpauž, un noraidīšanas lēmumi nav pārsūdzami. Izskrīnētie karavīri var izceļot uz Kanadu privāti, bet invalidi — pēc īpašas atļaujas saņemšanas no Kanadas. Par pārrunām ģenerālkonsulātā un iesniegto memorandu informēta arī KLNA un Dr. A. Valdmanis, lūdzot ar šo lietu iepazīstināt mūsu ģenerālkonsulu Kanadā Braisonu.

Apmeklēta Ziemeļreinas-Vestfāles sociālā ministrija, lai vēlreiz pārrunātu ģimeņu mājiņu piešķiršanas jautājumus. Ministrijai iesniegts latviešu ģimeņu saraksts, kas izteikušas gatavību pāriet uz ģimeņu mājiņām. Solīta pretimnākšana un LCK iesniegto sarakstu ievērošana. Pirmā kārtā tomēr izvietos kandidātus no nometnēm. Ģimeņu apmaiņas ceļā ģimeņu mājiņās izredzes iekļūt arī citos apgabalos dzīvojošiem. Sakarā ar daļas Šlēzvigas-Holšteinas un Lejassaksijas bēgļu pārvietošanu uz Vestfāli, LCK griezusies ar ierosinājumu vācu iestādēs šinī akcijā ietvert arī latviešu bēgļus.

Latviešu Nacionālais fonds Zviedrijā nolēmis izdot grāmatu, kurā atzīmēti lielinieku deportēto latviešu vārdi un adreses, un lūdzis materiālo atbalstu šī pasākuma veikšanai. Vispusīgi apsverot šo jautājumu, LCK nāca pie atzinuma, ka šāda deportēto tautiešu saraksta izdošana pašreizējos apstākļos nav nepieciešama, nedz vēlama, un var pat nodarīt ļaunu. Pēc LCK ieskata pagaidām pilnīgi pietiek, ja šie saraksti deponēti Starptautiskā sarkanā krusta organizācijā. Šo atzinumu līdz ar lūgumu vēlreiz apsvērt sarakstu izdošanas lietu LCK paziņoja LNF Zviedrijā vadībai.

Sakarā ar IRO atbalstītāju valstu delegātu drīzu konferenci Ženēvā, LCK nolēma visu valstu delegātiem iesniegt memorandus izskrīnēto karavīru jautājumā.

Minchenē uzsāk darbību amerikāņu Brīvās Eiropas raidītājs, kas vēlas sadarboties arī ar atsevišķām bēgļu tautību grupām. LCK nolēma aktīvi iesaistīties šā pasākuma darbā.

J. Celms ziņo, ka LCK iesniegusi memorandu Bonnas valdībai un vācu zemju valdībām nacionālo skolu jautājumā. Ziemeļreinas-Vestfāles valdība lūgta arī uz priekšu latviešiem atstāt vienu ģimnaziju. Ja gadījumā nevarētu latviešu skolu skolotājus algot, tad lūgts vismaz pabalsts skolu uzturēšanai. Līdzšinējā eksternu pārbaudes komisija Hamburgā savu darbību izbeidz komisijas locekļu emigrācijas dēļ. Sakarā ar latviešu bērnu iekļaušanos vācu skolās, nekavējoties organizējamas svētdienas skolas. IRO tikko piešķīrusi LCK lielākā daudzumā skolu materiālus. Tos nolemj sadalīt skolām un nometnēm, kur ir bērni skolas vecumā. Materiāli jāpieprasa LCK, Augustdorfā. Tā kā vērojams mācību grāmatu trūkums, LCK nolemj izdot grāmatas Ceļa maize I daļu otrā izdevumā 5000 eks., bet pēc tam II daļu un ābeci. Nolemj lūgt Kultūras fondu aizdot līdzekļus šo grāmatu iespiešanai.

J. Niedra ziņo, ka no Francijā izvietotiem tautiešiem saņemti ziņojumi par smagiem dzīves apstākļiem un nepiemērotu režīmu novietnēs. LCK nolemj šo informāciju celt priekšā nākošajā IRO sanāksmē, bet apstākļu pārbaudei uz vietas komandēt uz Franciju LCK priekšsēdi V. Janumu.

Vācijā palicējiem ziedojumus piesūtījuši tautieši no Austrālijas (Pertas ev. lut. draudze) — 3 kastes ar drēbēm, no Kanadas (Montrealas) — 53 sainīšus ar pārtiku un no Zviedrijas — drēbes un apavus. Ziedojumus sadala trūcīgākiem tautiešiem.

LCK ievākusi nometņu atsauksmes par Vācijas pārstāvības instrukciju un uzsākusi vēlēšanu sagatavošanu. Par centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdi ievēlēts K. Ozoliņš, par locekļiem — E. Dzintars un J. Gedrovics, bet par substitūtiem — A. Skujskurbis un G. Odiņš. Līdz jaunās pārstāvības ievēlēšani, saskaņā ar LCP dotām pilnvarām, darbojas LCK.

LATVIEŠU PĀRSTĀVJA HAMBURGĀ JAUNĀ ADRESE

Latvijas sūtniecība Londonā mūs informē, ka latviešu pārstāvja Pētera Apmaņa biroja adrese ar 1. aprīli ir: Hamburg 20, Goernerstrasse 47. Publikas pieņemšanas laiks darbdienās no pl. 10—13. Tālrunis Hamburg 52-82-47.

Meklē latvieti no veco ļaužu mītnēm

Meklēju Vācijas veco ļaužu mītnēs 60—65 g. vecu latvju māmiņu, kas būtu ar mieru izceļot uz Austrāliju un uzraudzīt 5 g. vecu zēnu, par ko saņemtu brīvu dzīvokli, uzturu, apģērbu uc. Reflektante var būt arī invalide, bet ne tbc slima. Lūdzu rakstīt K. Ratniekam, Higth Str., Campbell Town, Tasm., Australia.

Bēgļu bērni mācās grāmatu pie skala uguns

LATVIEŠU DZĪVE ZIEMEĻVĀCIJĀ

Ja šodien latvietis, kas agrāk dzīvojis Libekā, ierodas apskatīt vecās Hanzas pilsētas lielāko latviešu nometni Mēzenes kazarmās, viņš pārsteigts apstājas jau pie ieejas. Nekas vairs neliecina, ka še kādreiz bijusi DP nometne. Pie ieejas redzamas daudzas un dažādas reklāmas, kas norāda, ka še mājvietu atradušas vācu firmas. Sevišķu uzmanību saista uzraksts Meldestelle fuer illegale Grenzgaenger. Katru dienu tanī pieteicas bēgļi no Vācijas austrumu joslas, kuru ierašanās iemesli ne vienmēr ir skaidri. Arī Libekas vācu prese apstiprina, ka bieži vien zem politisko bēgļu maskas slēpjas komūnistu aģenti.

Tāpat kā senāk, arī tagad lielās, pelēkās blokēkas ir ļaužu pārpildītas. Tikai arvien biežāk dzirdama vācu valoda, kas liecina, ka latviešu Mēzenē palicis pavisam maz. Tie latvieši, kas šeit vēl mitinās, ir vai nu karavīru, vai aizsargu ģimeņu piederīgie, kas pagaidām nevar izceļot.

Dzīve palicējiem vispārējās cenu paaugstināšanās dēļ kļūst arvien grūtāka, jo ziemas mēnešos nesamērīgi pieaugusi elektrības, gāzes un ūdens maksa. Daudzas ģimenes vairs nespēj ar nelielajiem darba pārvaldes pabalstiem dārgos rēķinus samaksāt, un parādi aug. Ja tie divos mēnešos nav samaksāti, vācu iestādes noslēdz elektrību un gāzi.

Ieejot kādā šo likteņa pabērnu istabiņā, ir iespaids, ka esi nokļuvis lauku mājā šā gadu simteņa sākumā. Sveces vai pat skalu gaismā bērni gatavo skolas uzdevumus, bet vecāki veic mājas darbus. Bērniem no sešu gadu vecuma jāmācās vācu skolās. Lai gan ir valodas grūtības, taču latviešu bērni tikpat sekmīgi mācībās kā vācu skolēni.

Plašā Mēzenes sporta zāle, kur kādreiz notika Ziemeļvācijas latviešu dziesmu dienas un daudzas interesantas sporta sacensības, nodota vāciešu pārvaldībā. Sporta nodarbju iespēja nav liegta arī ārzemju bēgļu jaunatnei, jo vācu sporta klubs rīko regulāri sporta sacensības.

Par Mēzenes nometnē vēl dzīvojošiem tautiešiem rūpējas LCK pārstāvis Šlēzvigas-Holšteinas apgabalā Aug. Vanags, sevišķu vērību veltot invalidu un karavīru atraitņu pabalstu izkārtošanā vācu iestādēs. Rosīgi darbojas YMCA V. Irbes vadībā un DV ar priekšnieku pulkv. Druvaskalnu. Nesen nometnē viesojās otras Libekas nometnes — Artilerijas kazarmu drāmatiskā kopa ar komēdiju Gleznotājs Otiņš. Lielajā latviešu teātra zālē bija tikai dažas rindas skatītāju. Ļoti maz redzēja skolu jaunatni, bet tās gan netrūkst nevienā filmu izrādē...

Tāda ir Libekas lielākās latviešu nometnes dzīves ikdiena. Daudzi cer izceļot, bet cerības līdz šim vīlušās.

—ņš

Par pulksteņu kontrabandu deportēs ASV ieceļotāju DP

Minchene (fm). — No Vašingtonas IRO ziņots par trim jauniem gadījumiem, kur DP ieceļotāji mēģinājuši kontrabandas ceļā ievest ASV pulksteņus, dimantus, fotoaparātus, reibekļus un amerikāņu dolarus. Visi muitas deklarācijā neminētie priekšmeti konfiscēti, un vainīgie nodoti muitas iestādēm sodīšanai. Vienam no DP, pie kura atrada 50 pulksteņu, piesprieda 6 mēnešus cietuma. Pēc soda izciešanas viņu izraidīs no Sav. valstīm. Kā paskaidrojis imigrācijas un naturālizācijas dienests, visos šādos gadījumos automatiski piemēro deportācijas likumu. — Vainīgo DP tautība ziņojumā nav minēta.

Stājušies spēkā noteikumi par DV centrālo fondu

DV saimei izklīstot dažādās zemēs, domāts par to, kā rast līdzekļu izlīdzinājumu starp zemēm, kur DV ir pelnītāji un tādēļ arī devēji, un tām, kur ir mūsu cietušie vanagi. Šāds izlīdzinātājs meklējams vienīgi DV centrālajā valdē, kas būs visas DV saimes ievēlēta un varēs rīkoties visu DV vārdā. Lai valdes rīcībā pastāvīgi būtu zināmas summas, ko varētu izlietot steidzamai palīdzībai kā aprūpes, tā brīvības cīņas laukā, radīts DV centrālais fonds, kura noteikumi pieņemti visu zemju DV valdēs, līdz ar ko arī stājušies spēkā.

DV centrālā fonda uzdevums ir sagādāt un uzkrāt naudas līdzekļus organizācijas mērķu reālizēšanai un vienmērīgi izlīdzināt materiālo un kultūrālo palīdzību dažādās zemēs, atbilstoši aprūpējamo skaitam un dzīves apstākļiem. Fonda līdzekļi sastādās no DV organizācijas saimnieciskо pasākumu iemaksām, DV nodaļu iemaksām un ziedojumiem, kā arī citu organizāciju, uzņēmumu un privātpersonu iemaksām, ziedojumiem un dāvinājumiem. Fondu pārvalda DV centrālā valde un revidē centrālā revīzijas komisija. Centrālā valde arī lemj un dod norādījumus par fonda līdzekļu plānveida sadalīšanu. Atsevišķās zemēs fondu pārstāv šo zemju DV valdes, un ikviena nodaļa ir fonda dalībniece. Zemēs, kur vēl nav izveidota kopīga valde, centrālās valdes uzdevumā fondu pārstāv viena no attiecīgās zemes DV nodaļu valdēm. Atsevišķās zemēs vai apgabalos, kur DV nodaļu nav, centrālā valde var iecelt fonda pilnvarniekus. Visu DV nodaļu, kopu un ikviena atsevišķa biedra pienākums ir sekmēt fonda darbību un līdzekļu sagādi.

Nebaidieties no jūras slimības!

ĀRSTA NOVĒROJUMI UN ATZINUMI OKEANA PĀRBRAUCIENĀ

Jūras slimība moka izceļotājus ne tikai uz jūras, bet jau krietnu laiku pirms ceļojuma sākšanas, pie tam, varbūt, vairāk nekā uz jūras. „Profesora kungs, lūdzu uzrakstiet gan man kādas zāles pret jūras slimību!" — bieži dzirdēju lūgumu Ventorfā un vēl Gronā. Dažam labam arī parakstīju kā skopolamina-atropina maisījumus, tā vācu preparātu Vasano, kas nomierina iekšējās žņaugas.

Bet dažādāko padomdevēju medicīnas jautājumos nekad netrūkst. Tā izceļotāju nometnēs viens ieteic ceļojuma laikā citronus, otrs — ieņemt pa glāzītei degvīna, cits — sāļus uzkožamos. Vēl pēdējā dienā pirms aizbraukšanas sieva man sauca pa gabalu: „Mums tūliņ jāskrien uz veikalu. X. kundzei rakstījusi draudzene, ka uz kuģa dodot vienmuļu ēdienu, un glābiņš esot tikai sāļās siļķītes." Ar lielām pūlēm man izdevās atrunāt nepirkt 10 kārbiņas ķilavu, bet tikai vienu (un tā pati vēl tagad neatvērta guļ mūsu istabā Amerikā).

Tikko kuģis sāka viegli šūpoties Bremenhāfenas ostā, liels skaits ceļotāju sāka „barot mencas", kā Latvijas jūrmalnieki saka. Visvairāk slimoja sievietes, retāk bērni. Bija dažas sievietes, kas noslimoja visas divas nedēļas, bet vairums pasažieru, kas sākumā sirga, vēlāk turējās apbrīnojami braši pat stingrākā vētrā, kas sabojāja kuģa mašīnas.

Ēdiens uz kuģa bija teicams un vispusīgs. Mums, izturīgajiem, kas ēdām visu, ko vien deva, un vēl labprāt arī otru porciju, bija tīri vai jāpukojas, kad, tuvojoties Amerikai, arvien mazāks palika to skaits, kas neieradās uz ēšanu, un nebija vairs iespējas dabūt papilddevu. Varbūt to panāca zāles, ko neliedza nepieciešamos gadījumos, vai arī stingrā kārtība un obligātais darbs.

Mēs bijām krietns skaits vīru, kas ar humoru gaidījām varbūtējo jūras slimību, aktīvi kustējāmies svaigā gaisā, kāpelējām pa kuģa kāpnēm augšā uz klāja un lejā kajītēs, dūšīgi ēdām un nesaslimām pat bez zālēm.

Citos gadījumos zāļes var ļoti noderēt. Reizēm pietiek ar to vien, ka tās ir kabatā, ti. ja ir drošība, ka tās var ieņemt pie vajadzības. Kuģa ambulancē izsniedza jauno „brīnumlīdzekli" — dramamīna tabletes. Labs līdzeklis, tikai to nedrīkst ņemt par daudz un pārāk ilgi — 3 reizes dienā pa pustabletei ap 15 min. pirms ēšanas, lietojot tikai divas dienas. Ja lieto pārāk ilgi vai lielākās devās — rodas nervu darbības traucējumi, kas gan atkal novēršami.

Dažam cietējam devu zviedru Hysko tabletes, Vasano vai arī skopolamina-atropina pulverus, kas arī palīdzēja. Bet kā šie, tā dramamīns nevar novērst vemšanu, ja tā jau draud, jo tad zāles parasti izvemj. Še var noderēt zāles svecīšu (supozitoriju, vāc. Zäpfchen) veidā, ievadot tās tūpļa zarnā. Ja tādu nav, tad jālūko panākt zāļu iedarbība, ieņemot tās tūliņ pēc vemšanas. Liekas, ka vieglāk tās iedarbojas, ieņemot ar kādu sāļu šķidrumu, piem., buljonu. Bet pats galvenais — nebaidīties no jūras slimības un nepadoties tai!

Dažs, pakritis kādā kuģa stūrī, bezcerīgi tur noguļ stundām ilgi, un tādiem nekā nevar palīdzēt. „Es vairs nevaru izturēt," vaimanā kāda dāma. „Mana sirds vairs nestrādā." Tā vairāki žēlojas par sirdi, kaut gan jūras slimībai nav sakara ar sirds vainām. Jūras braucējiem jāzina, ka no šīm grūtībām neviens bojā neiet. Nekaunieties, ja kādreiz jāizspļauj pāri kuģa malai, vai visur uz kuģa atrodamos speciālos atkritumu traukos. Bet izspļaujiet un dodieties atkal tālākās darba vai citās gaitās.

Prof. Dr. med. N. Vētra

BĀREŅU IZVIETOŠANA LATVIEŠU ĢIMENĒS

Bāreņus un citus bezvecāku bērnus, kam nav audžu vecāku, lūdz steidzīgi reģistrēt Latvijas Sarkanā Krustā Eslingenā, Uhlandstrasse 7. Pieteicami arī ārlaulības bērni, kuru mātēm radušās grūtības bērnu uzturēšanā. Paziņojumā minams bērna un mātes vai to personu vārds, kuru gādībā bērns atrodas, bērna vecums, dzimums un īss materiālo apstākļu apraksts. LSK uzaicina arī tos audžu vecākus, kas ar tā vidūtājību kopš 1945. g. saņēmuši audzināšanā latviešu bērnus, iesūtīt kārtējo ziņojumu par bērna audzināšanas apstākļiem un tā attīstību. LSK brīdina tautiešus nedot latviešu bērnus vācu vai citu iestāžu audzināšanā, jo ar LSK vidūtājību iespējams tos nodot latviešu ģimenēs, kur tiem paredzēta laba kopšana un piemērota audzināšana.

Norvēģija un ārzemju bēgļi

VĒSTULE LATVIJAI

Laikraksta Latvija š. g. 14. marta numurā ievietots A. K. raksts Kad jādzīvo 100 gadu vecā kalvē, kura saturā daudz neobjektīvu un aplamu apstākļu vērtējumu par Norvēģiju. Vispirms jau autors runā par kādu atsevišķu ģimeni, pret ko gan iebildumus nevarētu celt; taču turpmākā raksta daļā viņš no šīs ģimenes grūtā stāvokļa grib secināt pārējo tautiešu stāvokli, un vēl vairāk — norvēģu zemes un tautas raksturojumu. Še tad arī slēpjas raksta nepareizība un nepatiesība.

Kā tas jau vairākkārt rakstīts, tautieši Norvēģijā visumā nedzīvo slikti, lai gan šī zeme nav bagāta, un viss te sasniegts ar lielu piepūli un ilgu, neatlaidīgu darbu. Pati daba šo zemi un tās iedzīvotājus spiedusi rīkoties lēni un apdomīgi. Un tikai tas, kas labi pazīst Norvēģiju, sapratīs, ka līdz šim sasniegtais, ja to salīdzina ar bagāto un okupāciju neskarto kaimiņzemi, ir apbrīnošanas cienīgs. Tādēļ patiesi jāatkārto minētā raksta autora vārdi: „Norvēģijā bez kalniem un fjordiem ir arī citas lietas, par ko pabrīnīties." Bet tas nebūt nav vistu plucināšanas veids vai divvietīgās atejas, kā to raksta A. K. Norvēģijā varam apbrīnot augsto strādnieku dzīves standartu, priecājamies par ērto elektrisko dzelzceļu tīklu, labajiem ceļiem, par spēkstacijām, kas dod iedzīvotājiem vislētāko strāvu pasaulē, par veselīgo dzīves veidu, ko norāda augstais veco cilvēku procents u. t. t.

Patiesi smags ir dzīvokļu jautājums, bet tā ir arī visas pasaules smagākā problēma, un te jāatgādina, ka ieceļotāji Austrālijā dzīvoja teltīs, Anglijā — skārda barakās un tml., kamēr mūsu tautieši Norvēģijā neviens tādās telpās nedzīvo. Ja arī kāds ar savu dzīvi šeit nav apmierināts, tad līdz šim tomēr nevienam nav nācis prātā vainot norvēģus vai viņu iekārtu. Norvēģi ir tauta, kādu pasaulē nav daudz. Un tieši mēs, kas esam redzējuši un iepazinuši tik daudz tautību, varam par tiem dot vispareizāko spriedumu. Nepazīstu un arī neesmu saticis otru tautu, kas būtu tik izpalīdzīga, saprotoša un līdzjutīga, kādi ir norvēģi. Tādēļ kauns lasīt A. K. rakstā, ka „te apiešanās ar cilvēkiem ir gluži tāda pat kā tur" (Misisipi štata kokvilnas plantācijās).

Tāpat neatbilst patiesībai apgalvojums, ka galvenais iemesls mūsu tautiešu izceļošanai ir norvēģu simpatijas pret to varu, kas mūs izdzinusi trimdā, un ka Norvēģijā esot milzums komūnistu rokas puišu. Varu apgalvot gluži pretējo (un to apstiprinās arī pārējie tautieši, kas še dzīvo, un pat tie, kas šo zemi jau atstājuši), ka norvēģi ir komūnisma lielākie ienaidnieki un, kā to nesen šai pašā laikrakstā rakstīja kāds tautietis (arī Norvēģijā), ka norvēģi cīnīsies, ja sāktos austrumu uzbrukums. Nastas, kādas norvēģu tautai jau tagad uzliek pienākums savas dzimtenes nodrošināšanai, viņi tiešām nes bez kurnēšanas, un mēs visi zinām, ka tās nav vieglas, redzot pieaugošo uniformu skaitu. Jājautā, vai autors zina arī to, ka norvēģu komūnistu partija, kas jau tā bija niecīga un tautas ienīsta, bankrotēja sen pirms Italijas notikumiem?

Tālāk autors raksta, ka „norvēģi ir lieli egoisti un patrioti", šos divi vārdus apvienodams un izrunādams, tā sakot, vienā elpas vilcienā. Norvēģi ir gan lieli patrioti un nacionālisti, taču ar to viņi var lepoties tāpat kā mēs, ja mūsu tautietis, kas Norvēģijā nodzīvojis 50 gadu, ir tomēr palicis ārzemnieks, tātad — latvietis. Nacionālisms norvēģiem nav pārspīlēts, kāds tas piemīt dažām citām tautām, un ārzemniekus viņi pat cieni. Daudz mūsu tautiešu ieguva pretimnākšanu tikai tādēļ vien, ka viņi ir ārzemnieki un komūnisma upuri. Un vai Norvēģija nebija pirmā, kas uzņēma neredzīgos bēgļus no Vācijas? Norvēģu tauta saziedoja Eiropas bēgļu aprūpei 12 milj. kronu, un ja tad kāds var teikt, ka norvēģi ir egoisti, tad tas liecina par pilnīgu novirzīšanos no patiesības.

G. B.

Norvēģijā, aprīlī.

Pastiprinās baltiešu emigrācija no Zviedrijas

ZVIEDRI SEKO ĀRZEMNIEKU PARAUGAM

Pēc zviedru ārzemnieku komisijas ziņām, pēdējos divos gados Zviedriju atstājuši ap 2600 baltiešu bēgļu, galvenokārt izceļojot uz Kanadu. Zviedrijā pašreiz vēl atrodas 2300 igauņu, ap 3800 latviešu un 200 lietuviešu. Paredzams, ka šinī gadā Zviedriju atstās vēl ap 3000 baltiešu, vairums igauņu.

„Pašreizējais izceļošanas „drudzis" līdz šim ir lielākais un tam ir vairāki iemesli," intervijā nesen izteicās igauņu komitejas priekšsēdis ... tāls. „Kanadas imigrācijas iestādēs vērojami atvieglojušās ieceļošanas ..., kāpēc īsā laikā iespējams sagādāt ... zas arī imigrantu piederīgajiem. ... stiprinātai emigrācijai iemesls ir krievu robežas tuvums, taču par ... du pānisku bēgšanu nav runa."

Kanadas sūtniecība Stokholmā ... skaidrojusi, ka uzņem to arodu ... tējus, kādos nepieciešams ... spēks zināmam laikam, piem., ... mēnesī vajadzīgi galdnieki, un ja ... di ir pieteikušies, tiem bez kavēšanās piešķir vīzas. Kad kvote ir ... na, vīzu izsniegšanu šinī arodā ... trauc. Pēc šī paša principa vīzas ... sniedz arī citu arodu pratējiem.

Zviedru laikraksts Aftonbladet ... nīs dienās ziņoja, ka arī zviedri ... kuši sekot baltiešu, poļu un ... paraugam un izceļot uz Kanadu. Aprīļa sākumā ar kuģi Anna Sa... Zviedriju atstāja lielāka grupa zviedru, Viņu vidū ir inženieri, tipogrāfi, metallstrādnieki, mežsaimnieki un ... arodu pārstāvji. Iemesls zviedru ... ceļošanai lielāko tiesu ir dzīvokļu trūkums un lielie nodokļi. Kāds ... ņu tipogrāfs, kas precējies ar vācieti un kādu laiku dzīvojis Zviedrijā, ... gad to atstāj. Aftonbladet intervijā dāņu emigrants izteicies: „Sieva ... es veselu gadu strādājām dienu ... nakti, lai sakrātu 3000 kronu biļešu iegādei, Mums ir vienalga, kādu ... bu Kanadā strādājam, tikai prom ... šejienes. Zviedrija nav nekāda ... zeme ārzemniekiem, še nekad ... tieši, bet gan runā aiz muguras. ... vokli dabūt Zviedrijā ir neiespējami." Tālāk Aftonbladet norāda, ... ārzemnieki izceļo galvenokārt bailēs no krieviem, turpretī zviedri un ... skandināvi tāpēc, lai sasniegtu ... stāku dzīves standartu un iespēju vieglāk avansēties savā arodā. ... gan Kanadas sūtniecība Zviedrijā ... ceļošanu savā zemē speciāli ... pagandē, taču tā vienmēr pārpildīta ļaudīm, kas vēlas ieceļošanas ... jas. Vairums Skandināvijas emigrantu pašreiz ir somi, bet paredzams, ka arī zviedri aizvien vairāk ... sīsies izceļošanai. Beidzot Aftonbladet piezīmē, ka vienīgais šķērslis ... ceļošanai Kanadā ir apšaubāma politiskā pagātne.

V. V.

PASKAIDROJUMS P. GRUZNAS LITERĀRĀ MANTOJUMA LIETĀ

Pēc nelaiķa rakstnieka Pāvila Gruznas tuvinieku lūguma Latviešu centrālā komiteja paskaidro, ka rakstnieks Olģerts Liepiņš, pārņemot savā rīcībā Gruznas atstātos manuskriptus un daļu mirušā rakstnieka personīgo mantu, nav uzrādījis likumīgā kārtā apstiprinātu, viņa labā taisītu testamentu. Tādēļ Olģertu Liepiņu nevar uzskatīt par pienācīgi leģitimētu nelaiķa Pāvila Gruznas mantinieku, kam piederētu kādas neapstrīdamas tiesības šī mantojuma pārņemšanai un izlietošanai savā labā.

Nometņu dzīve

LINGENES nometnē paredzēts izvietot vēl 500 jaunu iemītnieku. Pašreiz nometnē dzīvo ap 350 dienvidslavu, 250 ukraiņu, 200 latviešu un 150 igauņu. — Lieldienu dievkalpojumā, ko vadīja māc. Liventāls, dziedāja koris T. Dzintara un kvartets J. Mintāla vadībā. Svētku sarīkojumu ievadīja latviešu grupas vadītāja P. Ludviga uzruna un teātra izrāde, uzvedot Ed. Vulfa viencēlienu Līnis murdā režisoru A. Hardeles un P. Jakoviča vadībā. — Nometnē noorganizēti metinātāju kursi. Latviešu grupa nākotnē vairāk vērības veltīs angļu valodas mācīšanai. Paredzēts dibināt arī šūšanas kursus.

HAMBURGAS Funkturma nometnē vietējā IRO apgabala luterāņu bēgļu izceļošanas vadītājs zviedru mācītājs Thelins vadīja dievkalpojumu vācu valodā. Dievkalpojums bija kupli apmeklēts, to kuplināja draudzes koris R. Ozola vadībā. Pēc dievkalpojuma YMCAs telpās māc. Thelins referēja par Luterāņu federācijas darbību un DP emigrācijas iespējām.

BEDBURGAS nometnē notika tautskolu beigušo izlaiduma akts, ko ievadīja mācītājs Urdze ar svētrunu. Skolas pārzine H. Augstkalne skolu beigušiem jauniešiem novēlēja izturību un pacietību tālākās dzīves gaitās, vienmēr ejot taisnu ceļu, lai godam varētu atgriezties savā dzimtajā zemē. Skolu beiguši: V. Olvare, A. Rudinska, Dz. Pūliņa, A. Pērkons, L. Pērkone un L. Krūmiņš.

VĒSTULES REDAKCIJAI

INVALIDA PATEICĪBA TAUTIETEI ASV

Tā kā nepilnīgas adreses dēļ nevaru izdarīt tieši rakstītā vēstulē, še sūtu sirsnīgu latvisku paldies par svētku velti ar 10 dolariem — tautietei J. Velenai ASV.

P. Salenieks,
Cuxhaven — Groden, Papenstr. ...
Versorgungsheim.

VAI AIZMIRSTS

Māc. A. Liepiņa rakstā Baltais ... Latvijas pag. gada 87. numurā nav ... ka ar Lāčplēša kara ordeņa 1. šķiras ... visām trīs šķirām apbalvots arī pulkv. ... kars Kalpaks. Tāpat tas nav minēts arī ... dreja Iksena rakstā Lāčplēša kara ... Sauksmes 1946. g. 28.—31. num. Valsts ... zidenta pavēlē armijai un flotei no ... ar 1. šķiru apbalvotiem latviešiem ... ir pulkv. Kalpaks, ko Iksenam kā ... kārtotājam vajadzēja atcerēties. Arī ... ka bataljona karavīru biedrības ... priekšsēdis pulkv. A. Kripēns savā ... ar Iksenu nav reaģējis uz to.

K. Ciemiņš, Austrālijā.

No sportista par „izmeklēšanas tiesnesi"

EDGARA LAIPENIEKA GAITAS

I

TRIMDAS REKORDS KRIEVU OKUPĒTAJĀ VĪNĒ

Lielais sabrukums viņu novedis Austrijā. Tā sauktais „miers" viņu sastop franču joslā. Turpat tuvumā ir tie, no kā viņš bēdzis — krievi. Bet viņam laimējas: franču okupācijas armija viņu paņem savā aizvējā par slēpošanas treneri; vajadzības gadījumā viņš var paslēpties aiz austriešu pases un sveša vārda. Tā viņš sasniedz arī latviešu trimdas rekordu 5 km skrējienā Austrijas vieglatlētikas sacīkstēs, 1946. g. augustā Vīnē, pašā krievu okupācijas sirdī. Vīnē viņš ierodas jau 3 dienas pirms sacīkstēm un līdz apnikumam izklaiņojas pa krievu okupēto Vīnes daļu. Viņš labi apskata arī turienes čekas namu un novēro, kā tur ved iekšā apcietinātos, bet sacīkšu laikā gaŗi un plaši izrunājas ar čekistiem. Nākošajā dienā pēc sacīkstēm visas austriešu avīzes raksta, ka 5 km skrējienā uzvarējis latvietis (minot vārdu un uzvārdu). Bet tad viņš ir jau mājās, franču joslā, kur atgriezies tieši no stadija.

Edgars Laipenieks sava sporta kluba stadijā Santjago (Čīlē) vada treniņus

Nemiers par nākotni tomēr moka. Mierinājumu Laipenieks meklē ārzemju konsulātos Šveicē, kur savos treneŗa un sportista uzdevumos nākas braukt vai katru mēnesi: varbūt kāda valsts tomēr būtu ar mieru ņemt viņu pretī kopā ar visu ģimeni. Kanadas konsuls saka: „Mēs nevaram ļaut iecelot svešiem, jo tie atņems darbu mūsu demobilizētiem kaŗavīriem. Kad tie būs iekārtojušies, varbūt varēsim runāt par kādu ieceļošanu." Vislielākā daiļrunība paliek kā saucēja balss tuksnesī. Vienīgi Čīles un Argentīnas konsuls ļaujas runāties, pieņem vismaz ieceļošanas pieprasījumu. Totiess tie pieprasa garantiju, piem., Čīle 300 dol. par katru pieaugušo un 150 dol. par katru bērnu. Naudas nav.

Vienīgā izeja — bēgt uz brīvo Eiropas zemes stūrīti — Šveici. Tās pierobežas pilsētiņā — Austrijas Šrunā (pretī Davosai-San Moricai) kāds pazīstams slēpošanas skolotājs apņemas nogādāt bēgli pār robežu, bet pēdējā brīdī pārdomā un St. pārvešanu par to pašu maksu uztic kādam paziņam. Tam savukārt uznāk manija nospēlēt nesaudzīgu patriotu un varoni: St. pārvešanas laiku un vietu viņš paziņo muitas priekšniekam, bet pēdējais savukārt žandarmērijai.

St. nav ne mazākās jausmas par gaidāmo likteni. Iepriekšējā vakarā ceļvedis vēl aizved viņu uz savu māju labi izgulēties. Pateicībai St. atstāj mājastēvam pāris rotas lietu.

Kalnos putenis, — jo augstāk, jo stiprāk. Jau sasniegtas kailās klintis, pāri par 3000 m augstu. Un te priekšā gaida četri, līdz zobiem bruņoti robežsargi: „Hände hoch!"

Nācēji paceļ rokas, arī St. Bet tad viņš lec sānis. Robežsargi šauj un bēgli ievaino. St. izrauj pistoli un šauj pretī. Redzot sevi ielenktu no visām pusēm, viņš paceļ pistoli pret sevi un izšauj. Dzīvība viņā vēl turas 5 stundas, bet tad viņš izdziest...

Pāri paliek skumjais stāsts, ko latviešu DP sešos mēnešos savācis melnajā materiālu mapē. Apbraukāta vai visa Austrija, pa daļai arī Vācija. Drāmas dalībnieki izklīduši visos vējos. Viens no šāvējiem un pats nodevējs pat jau bijuši apcietināti, bet pierādījumu trūkuma dēļ atbrīvoti.

Uzņēmīgais „izmeklēšanas tiesnesis" vispirms aplinkus ceļos iegūst dažas detaļas par notikuma vispārējo norisi. To pieminēšana dažādās variācijās apstulbo un pārsteidz visus līdzvainīgos: tiem šķiet, ka jautātājs jau visu zina. Nav nozīmes vairs slēpties. Pārējais risinās pilnīgi draudzīgā garā. Visi savu līdzdalību dziļi nožēlo un, it kā sevi šausdami, bez tielēšanās stāsta sīkumu sīkumus un paraksta arī „nopratināšanas protokolu", ja tā to varētu dēvēt. Sanāk bieza materiālu akts, ko Parīzē iesien melnos ādas vākos, un no turienes tā lido pie nogalinātā tēva Argentīnā.

MULTIMILJONĀRA DĒLA TRAĢĒDIJA

Meklēšana viņu saved kopā ar kādu Čechoslovakijas vācieti. Tas kopā ar savu tēvu pirms kaŗa apceļojis vai visu pasauli — būvējuši ērģeles. Kādas būvējuši arī Argentīnā, kur vācietis sadraudzējies ar visā Dienvidamerikā pazīstama Argentīnas multimiljonāra St. jaunāko dēlu. St. sen. Argentīnā ieceļojis no Vācijas pirms 40 gadiem. Viņa rokās gandrīz visa Argentīnas vilnas tirdzniecība, un tam ievērojama teikšana arī lauksaimnieku apgādē ar lauksaimniecības mašīnām un darba rīkiem. Argentīnā viņam pieder miljoniem aitu un milzīgi zemesgabali. Rikardo St. tirdzniecības nami ir visās Dienvidamerikas valstīs. Pirms kaŗa viņš ar personīgo kuģi, savu teātŗa trupu un orķestri mēdzis ik gadus doties izpriecas braucienos uz Eiropu.

Šī varenā vīra jaunākais dēls — Čechijas vācieša draugs — studējis medicīnu Vīnē. Kaŗa laikā viņš brīvprātīgi iestājies vācu armijā. Vēl ilgi pēc kaŗa viņa tēvs zinājis tikai tik daudz, ka kaŗa beigu posmā dēls gājis bojā mīklainos apstākļos Šveices pierobežā. Visi tālākie meklējumi palikuši nesekmīgi.

Tad ar sava paziņas vācieša starpniecību mūsu tautietis uzņemas izsekot nenoskaidroto nāves gadījumu, izdošanās gadījumā cerēdams varenā tēva personā atrast palīdzību izceļošanai no Eiropas. 1946. g. beigās viņš uzsāk visu pavedienu risināšanu. Multimiljonārs personīgā vēstulē lūdz lietu skaidrot pēc iespējas ātri un rūpīgi, solot par to savu palīdzību pārkļūšanā uz Argentīnu un jaunas dzīves iekārtošanā.

MĪKLA ATRISINĀTA

Rūpīgā meklēšanā atklājās šāda aina: 1944. g. jaunais St. beidz Vīnes universitāti. Viņu kā kaŗa ārstu komandē uz austrumu fronti. Bet sabrukums jau nepārprotams. Argentīnā dzimušais jauneklis jo spilgtāk izjūt cīņas veltīgumu. Viņš grib dzīvot.

UZ FRANCIJU

Paiet nedēļas, mēneši, bet izceļošanas lietā nekas nemainās. Vienīgi Čīle tagad būtu ar mieru dot ieceļošanas vizu, neprasot 300 dolaru. Bet izrādās, ka DP ārzemju pases (vēlāk mums pazīstamais „Temporary Travel Document") nevienam vēl nav izsniegtas, vismaz Austrijas franču joslā nē. Tās vēl guļ spiestuves plauktos, un tieši no turienes tās saņem latviešu sportists un viņa ģimene.

„Man tāda nojauta, ka būšu gandrīz vai pirmais latvešu DP izceļotājs no Eiropas, katrā ziņā vismaz no Austrijas franču joslas," viņš šodien saka.

No mājām vēl dažas mantas — tās pārdos; varbūt, ka ceļa naudu kaut kā sagrabinās. Vajaga jau diezgan daudz — pašiem un divi bērniem. Jābrauc caur Parīzi, kur pēc kaŗa kādreiz būts franču armijas sporta treneŗa gaitās. Parīzes tuvumā ir arī kāds pazīstams franču ārsts no agrākiem slēpošanas laikiem Šveicē. Tātad — uz Franciju, uz Parīzi. Tur varbūt varēs vēl kaut ko piepelnīt vai vismaz pārdot mantas izdevīgāk nekā Austrijā, kur jau visas malas pilnas ar mums līdzīgiem. Liktenis tomēr paredzējis savādāk, un trijiem no ģimenes gandrīz jāaiziet bojā. Par to — nākošajā rakstā.

K. Zvirgzdiņš

Buenosairesā, martā.

Mūsu līdzstrādniekiem Amerikā

Vēršam mūsu līdzstrādnieku uzmanību uz to, ka mūsu laikraksta ASV redakciju vada red. Arvīds Klāvsons ar dzīves vietu 319 N, 22nd Ave W, Duluth, Minn. Redakcija uzaicina visus līdzstrādniekus, kā līdzšinējos, tā jaunos, sazināties ar red. A. Klāvsonu par līdzdarbības veidu un rakstu tematiku.

Laikraksta saimniecības lietas ASV kārto apgāda galvenais pārstāvis A. Āboliņš, 102—15, 85th Drive, Richmond Hill 18, Long Island, N. Y.

Man māju nav

Melburnas latviešu bērnu namā

VĒSTULE LATVIJAI NO AUSTRĀLIJAS

Braucot no pilsētas centra pa Kenterberijas ielu, redzu lielu košuma dārzu, ar dižu divstāvu māju tajā. Uz mājas uzraksts: Ev. lut. bērnu nams. Un tad jau dzirdama arī latviešu valoda un bērnu balsis. Vārtos sastopu Ināru, kas priecīgi saņem manu sveicienu un ved pie bērnu nama vadītājas Elzas Buivides. Patlaban viņa ir ļoti aizņemta, kādēļ iepazīstināšanu ar šo latviešu iestādi uzņemas viņas vīrs, kas še ir nevien skolotājs, bet reizē arī grāmatvedis, dārznieks un sētnieks.

Vispirms iegriežamies viesistabā, kur jūtos kā mazā Latvijā. Pie sienas mākslinieku Meilertes un Branta gleznas, uz galda lelle Bārtas novada tautas tērpā, tur tautiska prievīte, un daudz citu lietiņu, kas latvieša sirdij tik mīļas un tuvas. Kancelejā blakus Austrālijas krāsām redzu mūsu sarkanbaltsarkano standartiņu, bet pie pretējās sienas — māksl. Pūces kokgriezumu. Viesu grāmatā blakus dažādu tautību emigrantu vārdiem Austrālijas parlamenta locekļu, garīdznieku, pilsētas valdes locekļu u. c. vārdi. Vērojot še izstādītās gleznas un piemiņlietiņas, tie visi interesējušies par mūsu mākslu, un Buividu pāris katram arī stāstījuši par mūsu mākslu un latviešu tautas agrāko un tagadējo dzīvi, kā arī par visu mūsu nelaimju cēloni — komūnismu.

Pēc tīro un glīto guļamtelpu apskates iegriežamies svētdienas skolas telpās, kur rītos pulcējas visi trīsdesmit mazie nama iemītnieki, no kuŗiem trīs ir igauņu zēni un viena krievu meitenīte, bet pārējie — latviešu bērni. „Iziti, vai tev patīk svētdienas skola?" — „Jā, ļoti! Te mums stāsta par Jēzus bērniņu un arī par Latviju, ko neatceros, jo biju vēl maziņa; tētiņu aizveda krievi, māmiņa pelna maizīti, bet es dzīvoju bērnu namā." Lūk, mūsu tautas traģēdija un ciešanas, ko tik asi izjūt arī bērnu sirdis. No smagajām pārdomām mani atmodina savāda rūkoņa. Ejot uz to pusi, ieraugu trīs zēnus. Lielākais saka: „Nebīsties, krusttēv, mēs jums nekā nedarīsim, jo jūs esot labs cilvēks. Pie mums nāk tikai labi cilvēki un nes dāvanas. Es esmu lauvas ķēniņš, šis ir zilonis, bet tas trešais ir tīģeris."

„Jā, tās dāvanas," saka O. Buivids. „Katru dienu piebrauc kāda austrāliešu mašīna ar dāvanām, un tur nu var redzēt visu ko: te radioaparāts, gleznas, bērnu drēbītes, rotaļlietiņas, gaļa, olas, augļi, u. t. t. Pag. nedēļā kāds lauksaimnieks atveda 600 olu un pēc dažām dienām kāds cits 50 kastes ābolu. Tas tiešām ir simpatisks pārsteigums." Kā vēlāk man paskaidroja kāda kalpotāja, tas esot Buividu pāŗa nopelns, jo viņi atraduši laiku izbraukt uz tālākām provinces pilsētām, nolasot tur referātus par mūsu tautas traģēdiju un tās cēloņiem. Šiem referātiem arī sekojuši apciemojumi un veltes.

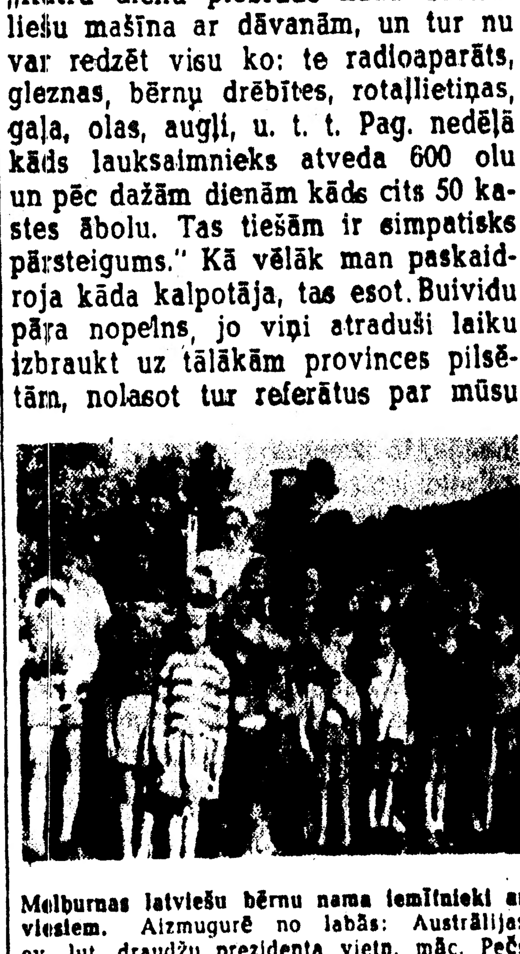

Melburnas latviešu bērnu nama iemītnieki ar viesiem. Aizmugurē no labās: Austrālijas ev. lut. draudžu prezidenta vietn. māc. Pečs (Paech), nama vadītāja E. Buivide un Adelaides bankas dir. B. Kochs, kas finansējis bērnu namu ar 10.000 mārc.

Virtuvi pārzina D. Kriķe, kas visus nama iemītniekus paēdina ar latviskā gaumē gatavotiem ēdieniem. Zinot visas tās rūpes un pūles, ko netaupa nama personāls, redzot gaumīgo nama iekārtojumu un dzirdot jautrās bērnu čalas, liekas, ka še nekā netrūkst. Un tomēr, kad jautāju Mārītei: „Kad brauksi mājās pie māmiņas un tētiņa?" — atbilde skan — „Man māju nav. Tētis ar māmiņu dzīvo pie austrāliešiem mazā istabiņā; tur bērnu neņem, tāpēc man jādzīvo šeit. Bet nav jau slikti arī še, jo tētis vai māmiņa mani apciemo katru sestdienu un svētdienu."

Atvados, lai dotos pie saviem dienas pienākumiem. Cauri ielu troksnim vēl ausīs skan mazās Mārītes vārdi: „Man māju nav." — Jā, — lielajai latviešu trimdas draudzei nav savu māju. Taču mēs, kas izkaisīti plašajā pasaulē, esam pārliecināti, ka reizi pienāks diena, kad atkal mums būs savas mājas; un tās būs arī Mārītei.

R. Atvarnieks

Melburnā.

VAI JAUNAIS KONTINENTS DOD MUMS DROŠĪBU

Izklīstot tālākās trimdas zemēs, kur sociālā likumdošana ir citāda nekā Latvijā, katram jāapsveŗ kā nodrošināt savu stāvokli, jo bez mērķtiecīgas rīcības jaunajā zemē var viegli atgadīties, ka apgādājamie ģimenes locekļi vai arī pats pelnītājs nonāk apstākļos, ka vairs nespēj nodrošināt iztiku.

Visplašāk pazīstamais veids — krāt nebaltai dienai. Tas tomēr katram nav iespējams, un pietiekamas summas sakrāšana prasa pārāk ilgu laiku. Vērtējot pēc Kanadas apstākļiem, kas maz atšķiŗas no apstākļiem ASV, pelnītājam zūdot, ģimene stāv nopietnu materiālu grūtību priekšā. Vietējie to apsvēruši un Kanadā reta būs ģimene, kas nebūtu izvēlējusies kādu no dažādajām apdrošināšanas polisēm — individuāliem apstākļiem vispiemērotāko, vai arī to, ko pratis piedāvāt kāds apdrošināšanas firmas aģents.

Citur valsts ar nodokļiem un piespiedu apdrošināšanu gādājusi, lai iedzīvotājiem būtu piemērota protekcija, bet Ziemeļamerikā tas atstāts paša individa brīvai izvēlei. Ir iespējams ne vien izvēlēties kādu vai vairākus veselības vai dzīvības apdrošināšanas veidus un aizsardzības lielumu, bet arī uzmeklēt vispiemērotāko no daudzajām Kanadas, Sav. valstu vai Anglijas firmām, kas pārdod polises šai kontinentā. Te nu mums, jauniebraucējiem, jābūt sevišķi uzmanīgiem un, pirms apdrošinām sevi un savus ģimenes locekļus, jāiepazīstas ar dažādajām iespējām, izvēloties ne vien piemērotāko sabiedrību, bet arī piemērotāko plānu, jo no tā atkarāsies, vai nenopirksim kaut ko, kas vēlāk jānožēlo. Katrai sabiedrībai ir citas likmes, un katram aģentam kāds plāns, ko tas pārdod labprātāk, kaut arī cits būtu pircējam piemērotāks.

Manuprāt katram jāpapūlas iepazīties ar bezpartejisku informāciju, kas šajos jautājumos ir bagātīgi pieejams gan valdības iestāžu izdotos statistikas pārskatos, gan arī speciālā literātūrā, kur uzrādītas ne vien dažādas valdības kontrolētās, privātās un kooperātīvās sabiedrības ar īsiem aprakstiem, bet arī to likmes dažādos apdrošināšanas plānos. Pūles šai virzienā noteikti atmaksāsies, jo dos iespēju par lētāko naudu iegūt lielāko drošību. Ja arī principā par lielākām mēneša vai gada maksām pircējs saņem lielāku aizsardzību, tad tomēr ne katrs plāns, kas dārgāks, būs izdevīgāks katram nākamajam polises īpašniekam, jo, apdrošināšanu pērkot, jāievēro apdrošināmā nodarbošanās, vecums, kā arī nākotnes nodomi un mērķis. Dažādās likmes dažādās sabiedrībās izskaidrojamas ar to, ka visas neizdod vienādas summas administrācijai, ne arī vadās no tām pašām statistikas tabulām, izstrādājot likmes. Kļūda, polisi pērkot, vēlāk grūti izlabojama, jo starplaikā būs jau izdarītas iemaksas, palielinājies apdrošināmā gadu skaits un dažkārt zaudēta vajadzīgā aizsardzība. Ja valsts kontrolētās Kanadas sabiedrības nekad nav atteikušās maksāt garantētās summas, kopš vispār šie pasākumi pastāv, ar drošību var pieņemt, ka tas tā būs arī turpmāk. Nebūtu jāzūdās, ka esam nonākuši kontinentā bez aizsardzības, bet jāizmanto priekšrocības, ko mums dod šī brīvā zeme — nodrošināt sevi par tik, cik paši to vēlamies, un tādā veidā, kā to vēlamies. Neviens mūsu vietā nedomās — mums pašiem jābūt aktīviem un jārīkojas, lai šī brīvība nepārvērstos nedrošībā un neuzliktu mums smagus pārbaudījumus tāpēc vien, ka, pieradduši pie piespiedu atvilkumiem, paši negribētu izšķirties par drošības sagādi sev un saviem piederīgajiem, cik tas mūsu spēkos.

Ilmārs Andrejsons

Otavā, martā.

Latviešu panākumi Kanadā

ŅUFAUNDLENDA MEKLĒ JAUNUS INŽENIEŖUS

Dr. A. Valdmaņa pūles nodibināt Ņufaundlendā Labradoras dabas bagātību izmantošanas akciju sabiedrību guvušas panākumus. Nodibināta jaukta Ņufaundlendas valdības un amerikāņu akciju sabiedrība ar 200 milj. dolaru pamatkapitāla. Ņufaundlendas valdībai sabiedrībā ir 51 proc. akciju.

Montreālā uz divām dienām ieradies inž. Leja ar Vācijas firmas MIAG pārstāvi Jungu neoficiālām pārrunām ar latviešu inženieŗu un techniķu kopas Montrealas prezidiju par rūpniecības uzbūvi Ņufaundlendā. Jaunās cementfabrikas montāžas darbi tur norit sekmīgi, un drīzumā uzsāks ģipsa plātņu fabrikas būvi. Padomā vēl virkne citu rūpnīcu. Pārrunās noskaidrojās, ka pašreizējos apstākļos še grūti ieinteresēt kanadiešu inženieŗus, kādēļ rodas izdevība technискos darbiniekus komplektēt no latviešiem, kas vēl atrodas Eiropā. Nesen Ņufaundlendā ieradušies un sākuši darbu elektroinženieris Štrauss un inž.-ķīmiķi Šteinbergs un Linde. Gaida vēl ierodamies prof. Dr. inž. Jēkabsonu un inženieŗus Miķelsonu un Saulīti. Ņufaundlendas valdības ceļu daļā pēc Latvijas inženieŗu apvienības ārzemēs (LIAĀ) Montrealas kopas ieteikuma par ceļa būvju speciālistu saistīts būvinž. Ž. Bumbulis.

Inženieŗu kopa Montreālā saņēmusi no LIAĀ priekšnieka V. Burkevica to latviešu technisko darbinieku sarakstu, kas vēlētos emigrēt uz Kanadu. Interesentiem jau izsūtītas aptaujas lapas papildziņu ievākšanai, kas nepieciešamas eventuālās emigrācijas lietu ievadīšanai.

Ņufaundlendas valdības ceļu daļā steidzīgi vajadzīgs speciālists tiltu projektēšanā. Tāpat meklē arī speciālistu aizsprostu un spēkstaciju būvniecībā. Alga un darba noteikumi labi; tuvākas ziņas pieprasāmas un piedāvājumi adresējami LIAĀ Montrealas kopas sekretāram A. Spūrmanim: 4890, Walkley Ave., Apt. 11, Montreal, P. Q., Canada.

VATIKĀNS RAIDA LATVISKI PIRMDIENĀS UN PIEKTDIENĀS

Savos raidījumos visas pasaules tautām Vatikāna radio stacija latviešu valodā raida pirmdienās un piektdienās pl. 18,45 — 19,00 pēc Viduseiropas laika, ar 50,26 m, 31,10 m, 25,55 m un 196 m viļņu garumu.

LATVIEŠI VISĀ PASAULĒ

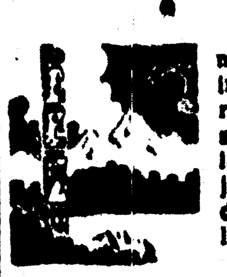

Montreālā notika daiļamatniecības izstāde, kur bija izstādīti vairāku tautību ražojumi — ādas, koka un metalla izstrādājumi. No latviešiem izstādē piedalījās sudrabkalis O. Vindedzis ar latvisku rotas lietu izstrādājumiem.

Toronto latviešu ev. lut. draudzes dāmu komiteja atvadījās no svētdienas skolas vadītājas M. Keuliņas, pasniedzot tai tautisku vāzi. Atvadvakarā ar referātu piedalījās vēstures maģistre A. Ķikule un vīru dubultkvartets Z. Luča vadībā. Draudzes dāmu komitejas organizētā drēbju vākšanas akcija beigusies, un savāktās drānas nodotas DV organizācijai nosūtīšanai trūcīgiem tautiešiem Vācijā.

★ Montrealas DV nodaļas kopsapulce vienojās par aprūpes darba tālāko norisi, kā arī nosprauda vadlīnijas turpmākai darbībai. Jaunajā valdē par priekšsēdētāju ievēlēja K. Tirzīti, priekšsēža biedru R. Veckalniņu, sekr. O. Kļavenieku, kas. K. Deksni un biedrzini J. Zariņu; revīzijas komisijā — A. Ticmani, E. Mazuti un R. Vītiņu. Pie nodaļas nodibinātā propagandas fonda vadību uzņēmies J. Zariņš.

★ Vinipegas latviešu sabiedriskā dzīve kopš māc. Ed. Pavasaŗa ierašanās kļuvusi rosīgāka. Nodibināta latviešu ev. lut. draudzes kopa ar valdes priekšsēdi A. Kazaku. Panākts izdevīgs līgums ar vācu Sv. Pēteŗa draudzi par baznīcas un sanāksmju telpu lietošanu latviešu vajadzībām. Dievkalpojumi notiek ik otrā svētdienā; ir arī īpaši dievkalpojumi bērniem un bībeles stundas pieaugušiem. Pie draudzes kopas darbojas svētdienas skola ar 4 skolotājiem. Sarīkotie draudzes vakari kupli apmeklēti. Rosīgi strādā draudzes dāmu komiteja māc. Pavasaŗa kundzes vadībā.

★ Vinipegas latviešu biedrības vadībā darbojas A. Reiņš, E. Ozoliņa, H. Jansons, A. Jandavs un I. Pommerbacha. Nodibināts jaukts koris komponista J. Cīruļa vadībā, kas ar saviem priekšnesumiem kuplina dievkalpojumus un biedrības sarīkojumus. Rosīga arī sporta sekcija, ko vada E. Ivans.

★ Toronto Sv. Jāņa ev. lut. draudzes gadskārtējā sanāksmē palielināts draudzes padomes locekļu skaits, ievēlot 4 jaunus — A. Vanagu, A. Atteku, J. Uļuku un A. Dobeli. Pārrunājot draudzes satversmes jautājumu, vienprātīgi nolēma, ka draudzes darbs veidojams saskaņā ar tiem satversmes noteikumiem un tradicijām, kādas pastāvēja dzimtenē. Nolēma dibināt bēru fondu, kuŗā varēs iestāties arī tie tautieši, kas nav draudzes locekļi.

★ Hamiltonas latviešu katoļu sanāksmē nodibināta katoļu vienība, kuŗas valdē ievēlēti J. Gaidulis, M. Kuncāne un J. Jasmanis. Vienībā apzināti 70 latviešu katoļu.

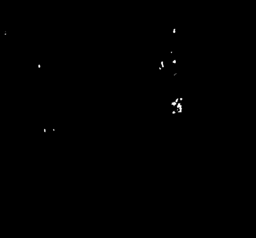

Dānijas DV nod. sporta spēļu noslēgumā Kopenhagenā notika svinīga balvu izdalīšana. Novusa spēlē 1. vietu ieguva A. Rugājs, šaušanā un šachā — Kazeks, bet gandarījuma turnīrā šaušanā — Vegers. Sekoja teātŗa izrāde, uzvedot Zīverta komēdiju Divkauja bij. Rēzeknes teātŗa aktieŗa P. Gala režijā. Zāle bija izpārdota, un atlikums nāk par labu trūkumcietējiem.

★ Dānijā esošiem bēgļiem izsniedzamās starptautiskās pases noderīgas nevien emigrējot, bet arī tiem, kas paliek Dānijā. Starptautiskā pase dod tiesības izceļot un atgriezties Dānijā bez īpašas atļaujas. Pases saņem tie DP ar IRO statusu, kuŗiem nav citu derīgu dokumentu, piem. Latvijas ārzemju pases.

Gādāsim latvisko vārdu latviešu cīnītājiem Korejā

Ārējās informācijas fonds lūdz tos vecākus, kuŗu dēli mobilizēti un nosūtīti uz Koreju, uzdot viņu adreses, lai varētu tiem piesūtīt latviešu grāmatas un laikrakstus. Par vieniniekiem, kam vecāku nav, ziņas lūdz sūtīt citus piederīgos, draugus vai paziņas, kuŗiem zināma latviešu — Korejas cīnītāju adrese.

Ārējās informācijas fonds, (21a) Augustdorf b. Detmold Lager, Bl. 9, Germany.

Iedarbīgāks ierocis par atombumbu

Slepenās izlūkošanas virsnieks un sensācionālas grāmatas autors stāsta par saviem atzinumiem / ZIŅOJUMS LATVIJAI NO ASV REDAKCIJAS

Šinīs dienās bija izdevība noklausīties sensācionālās grāmatas autora, atvaļinātā admirāļa Zachariasa priekšlasījumu par šodienas mieru un rītdienas karu. Pag. gadā izdotā grāmata Behind Closed Doors pamatota uz komūnistu dižvīru runām, publikācijām un amerikāņu slepenā dienesta savākto informāciju. Augsti krievu virsnieki, kam bijusi izdevība piedalīties visslepenākās Kremļa sēdēs, pārbēguši uz rietumiem un palīdzējuši atklāt Staļina nodomus. Vienu daļu no šīs informācijas adm. Zachariass publicējis savā grāmatā, pārējais paliks noslēpums uz ilgiem laikiem, lai komūnistu vadībai nekļūtu zināms, kas no tās tuvākiem plāniem nav vairs mīkla Eizenhauera štābam.

„Kad atgriezīšos Vašingtonā," teica adm. Zachariass, „man būs vesela sarunu rinda ar kongresa līderiem, lai panāktu Centrālās izlūkošanas aģentūras nodibināšanu."

No aktīvā dienesta atvaļinātais admirālis savas dzīves labākos gadus veltījis slepenai izlūkošanai. No 38 gadiem, kas pavadīti flotes dienestā, turpat 30 pagājuši, nodarbojoties ar ziņu vākšanu par ASV iespējamiem ienaidniekiem. Jau 1941. g. martā viņš brīdināja par sagaidāmo japāņu uzbrukumu ASV flotei Perl Harboras ostā. Flotes izlūkošanas dienests arī bija sagatavojis ziņojumu par japāņu pretošanās izsīkumu jau pirms Jaltas konferences. Bet prezidents Ruzvelts pamatojās uz citiem datiem, un Staļins par nevajadzīgu kara pieteikumu Japānai saņēma koncesijas, kas padarīja to stipru arī Āzijā. Admirālis Zachariass domā, ka Sav. valstu izlūkošanas dienests stipri jāuzlabo, lai neatkārtotos tik liktenīgas kļūdas kā Jaltā, Perl Harborā un Korejā.

MĀCIETIES NO TITO!

„Tito sūta savus aģentus aiz dzelzs priekškara, un tāpēc viņš tik labi zina, kas tur notiek; tā līdz šim izdevies novērst kominforma plānoto apvērsumu. Mums jādara tāpat."

Slepenās izlūkošanas savāktās ziņas dod ieskatu pretinieka plānos. Ja tās ir pareizas un uz tām var paļauties, tad savlaicīgi var sakārtoties uzbrukuma atvairīšanai. Šāda izlūkošana ir iedarbīgāka par atombumbu. Pašreiz ASV rīcībā ir atombumbas, kas 50 reizes spēcīgākas par to, ko nometa uz Hirošimu. Bez tam ir vēl iedarbīgāki cilvēku iznīcināšanas ieroči. Tos pašlaik sāk izgatavot. Ar šāviņiem, kas vadāmi no liela attāluma, varēs iznīcināt cilvēkus, dzīvniekus un augus plašā apgabalā. Bet šie ieroči nav tikai amerikāņu monopols. Vairāk nācijām zināmi to izgatavošanas principi, un jādomā, ka tos arī izgatavo.

KĀ NOVĒRST KAŖU!

„Mums vajaga būt tik spēcīgi apbruņotiem un sagatavotiem, lai Pad. savienībai nebūtu nekādu ilūziju par iespējamu uzvaru." Līdz Korejas kaŗa sākumam ASV aizsardzība „bija līdzīga nullei". Staļins ar šo kaŗu nebija rēķinājies, un tā izraisīšana bija viņa kļūda. Pēc politbiroja teorijas Sav. valstīm vajadzēja ekonomiski novājēt, un tad starp 1952. un 1959. g. vajadzēja rasties izdevībai, kad sarkanarmija sāk uzbrukumu. Stāvoklis radikāli grozījās ar Korejas operāciju sākšanos: pasaules sabiedriskā doma mobilizējās pret Maskavu, Sav. valstis iesāka strauji bruņoties. Ļoti iespējams, ka Korejas kaŗš būs novērsis 3. pasaules kara izcelšanos.

„Jūs dzirdat runas," teica admirālis, „cik un kāds kaŗaspēks jāsūta uz Eiropu. Uz turieni jāsūta tik daudz vīru, cik vajadzīgs, bet to lai nosaka ģen. Maršals, nevis tie, kas, runādami par aizsardzību, domā par 1952. g. vēlēšanām... Taču arī Eiropas valstīm vairāk jādomā par savas daļas veikšanu. Anglija eksperimentē ar sociālismu, bet mēs palīdzam, palīdzam... Eiropas valstis jāsaliedē kopējā aizsardzības sistēmā, bet tām katrai sava sistēma, no kuras tās negrib atteikties.... Saliedēšanai jābūt ne vien ekonomiskai, bet arī politiskai."

Pēc admirāļa Zachariasa domām, pasaules mieram visvairāk dotu prezidenta Trumena un Staļina personīga satikšanās un izrunāšanās „aci pret aci", kad skaidri un atklāti Staļinam pateiktu, ko mēs jūtam un ko darīsim, kā atbildēsim jaunas agresijas mēģinājumam.

SEVIŠĶI VĒRTĪGS IEROCIS

Par sevišķi vērtīgu ieroci kādreizējais amerikāņu flotes izlūkošanas pirmais vīrs ieteica propagandu. To, pēc viņa domām, vajadzētu „izņemt no ārlietu ministrijas rokām un nodot Centrālai izlūkošanas aģentūrai, kas atbildīga par pareizu informāciju un piemērotiem pretsoļiem".

Kā piemēru pareizas rīcības panākumiem viņš pieminēja Japānu — „ASV ienaidnieku Nr. 1 pirms pieciem gadiem". Zachariass pēc pēdējā kaŗa vairāk gadus pavadījis Japānā, iemācījies japāņu valodu un sadraudzējies ar ķeizara brāli, ar kuŗu kopā apceļojis Sav. valstis. Japāņi, jādomā, jau šovasar dabūs miera līgumu un savas zemes aizstāvēšanai nepieciešamu kaŗaspēka kontingentu. No ienaidnieka tie pārvērtīsies sabiedrotā.

Ar propagandu, bet nevis ar ieročiem vai atombumbām, daudz varētu panākt arī Ķīnā. Pēc admirāļa informācijas, Maotsetungs tur pilnīgi nostabilizējis savu varu, un Čangkaišeks nav vairs spējīgs gūt panākumus. Prese gan raksta par 2 miljoniem nemiernieku, bet ko Ķīnā nozīmē 2 miljoni? Un bandīti tur bijuši vienmēr. Nebūtu arī lielas nozīmes Mandžūrijas bombardēšanai no gaisa, jo ķīnieši savu karaspēku, ne tā apgādi, nesavāc vienkopus. Tie pārvietojas parasti naktīs. Ķīnai jūtīga vieta ir spēkstacijas uz Korejas un Mandžūrijas robežas, — ķīnieši iejaucās, kad bija reāls drauds šo spēkstaciju nonākšanai amerikāņu kontrolē. Admirālis domāja, ka starp Ķīnu un Pad. savienību jārodas nesaskaņām Mandžūrijas dēļ; krievi vēlēsies to pārvaldīt. Šīs interešu pretestības būtu jāizmanto un jādzen ķīlis starp abiem pašreizējiem sabiedrotajiem.

DROŠĪBA PAŠU MĀJĀS

Pašlaik daudz runā, kā aizsargāties pret uzlidojumiem ASV pilsētām. Daudz lielākas briesmas draud no tiem 550.000 komūnistu un viņu līdzskrējējiem, kas brīvi var apceļot Sav. valstis. „Iedomājieties tikai, kādas sabotāžas un izlūkošanas pakalpojumus tie var izdarīt ienaidnieka labā!" Kādreiz karsti debatēts, ka aktīvākie 12.000 komūnistu reģistrējami un kaŗa gadījumā ievietojami īpašā nometnē. „Kopš tā laika tie sen jau pārmainījuši vārdus un adreses." No komūnistu spiegiem un sabotieriem ASV pašlaik nav aizsargātas, un tas ir ļaunāk nekā baiļoties par gaisa uzbrukumiem, kas vēl nav reāli.

*

Priekšlasījuma beigās kāds iejautājās, kā novērst Austrumvācijas komūnistu sološanu uz Berlīni, kā vērtējama ārlietu ministra Ečesona darbība, un vai Mekarturs nav jāsauc mājās? — „Labākais līdzeklis, kā novērst briesmas Berlīnei, ir Vakareiropas apbruņošana," atbildēja adm. Zachariass. „Kopš Korejas kaŗa sākuma Ečesona darbība ir spoža. Mekarturs ir otrs pēc imperātora Japānā. Viņš brauks mājās, kad būs miers ar Japānu."

ASV, martā. Arv. Kl.

Virs no Kurzemes cietokšņa (Belgas)

Cilvēki cer uz brīnumu

PIECI GADI LATVIJAS OKUPANTU GŪSTĀ

NO LATVIJAS VAIRS PALIKUŠI TIKAI 4 BURTI...

Vēlāk mūs norīkoja darbos VEFā, kur pulējām un lakojām radio aparātu kastes. Mūsu nodaļā strādāja arī darba skolu (FRA) audzēkņi, 14—16 g. v. krievu zeņķi. Ar latviešiem še netikos. Pēc kāda laika mūs pārcēla uz Vairogu, kur piepalīdzējām celtņa būves darbos. Vairogā izgatavoja elektriskos dzelzceļa vagonus, kuru paraugiem bija atvesti pazemes dzelzceļa vagoni no Vācijas. Še sastapu vairākus latviešu meistarus. Viņi gan ne labprāt ielaidās sarunās un, kā nu kuŗais mācēdams, centās runāt krieviski. Visi teicās esam kompartijas biedri. Ar dažiem strādniekiem tomēr izrunājāmies itin atklāti un dzirdējām, ka vīru sirdis ir pilnas. Viņi pateica, ka no Latvijas vairs palikuši tikai 4 burti LPSR. Vienkāršs strādnieks pelna tikai līdz 300 rubļu mēnesī, ārsti — 500, inženieri — 800, bet vislielākās algas esot metinātājiem — līdz 1500 rubļu. Grūts kurināmā stāvoklis, — gadā uz cilvēku izsniedz 1 kub. m kūdras vai celmu malkas. Caurmēra strādnieks spēj iegādāties tikai ēdamo. Sviests maksā 35 rubļus mārciņā, cukurs — 15, biezpiens 5 un maize 1 rublī kilogramā. Ļoti sliktas kvalitātes naglām apkaltas kurpes maksā 120 un nātns uzvalks 400 rubļu. Cilvēki cieš, klusībā cerot uz brīnumu, un čukstus izrunā amerikāņu vārdu, no kuŗiem gaida glābiņu.

Strādājot Vairogā un VEFā, dzīvojām gūstekņu nometnē, kas ierīkota sporta biedrības Marss velodromā, Vidzemes gatvē. Kādu dienu mūs — 20 cilvēku — aizveda darbos uz Rīgas jūrmalu, kur vajadzēja apkopt „lielo biedru" vasarnīcu dārzus. Agrākajā Benjamiņa vasarnīcā dzīvoja ģen. Eglītis, kam pakļauti Rīgā novietotie gūstekņi. Lai gan bija vasaras vidus, taču jūrmala šķita kā izmirusi; tikai pie lielākajām vasarnīcām plīvoja karogi. Tās visas salabotas, un tur iekārtoti dažādo uzņēmumu atpūtas nami. Pārējās mājas neapdzīvotas un atgādina postažu, jo tām nav vairs logu, ne durvju. Ieraugot jūru, mani pārsteidza visgarām krastam metros desmit no kāpām uzceltais nocietinājumu valnis; tas ir ap 2 m augsts un sniedzas visgarām jūras malai, cik tālu vien var redzēt. Vaļņa jūras pusē vēl uzcelti dzeloņstiepļu žogi, atstājot tikai retas pieejas jūrai.

DEPORTĒ VESELUS KVARTĀLUS

Jūnija beigās mūs uzaicināja brīvprātīgi pieteikties darbam svētdienā, par to apsolot brīvu pirmdienu. Pieteicos arī es. Pl. 7 bijām Uniona sporta laukumā. Jau turpu braucot, mūsu mašīnu apturēja miliču posteņi un negribēja laist cauri. Šeit pats savām acīm pieredzēju latviešu deportāciju. Visu rajonu bija ielenkušas MVD un milicijas vienības. Ļaudis ar paunām sēdināja smagajās mašīnās un — kā vēlāk noskaidrojām — veda uz Rojpažiem, kur ieslodzīja vilcienos. Ģimeņu galvas bija saņēmuši papīru, ka viņus pārceļ uz tāda un tāda apgabala sādžu, kur tiem jāapmetas uz dzīvi ar ģimeni un jāstrādā norādītais darbs. Aizvešana notika no Vilandes, Rūpniecības, Alberta un citām ielām. Krievu šoferis vēlāk mums stāstīja, ka deportēto vietā ieradīšoties tie, kas līdz šim dzīvojuši aizvestajiem paredzētajās apmešanās vietās.

Jūlija sākumā mūs atkal šķiroja un pratināja. Izlasīja ap 500 vīru, apzīmējot tos par kaŗa noziedzniekiem, un aizsūtīja uz Pad. savienību. 300 citu nosūtīja veikt vēl kādu darbu, apsolot ar to pašu vilcienu vēlāk nogādāt viņus uz Vāciju. Šos vilcienus mēs jau pazinām: tie bija preču vagoni ar guļamlāvām un ateju un bija izbūvēti īpašiem transportiem uz tāliem apgabaliem; kas tajos tika, tas varēja būt drošs, ka tikpat kā jāatvadās no dzīves.

SASTAPŠANĀS AR BRĀLI JĀKOBSONU

Mūsu skaits jau bija krietni sarucis, kad visiem atkal bija jāstājas jaunas komisijas priekšā. Šoreiz tajā bija krievu virsleitnants un izmeklēšanas tiesnesis — viens no brāļiem Jākobsoniem, kam, ja nemaldos, kādreiz Kaļķu ielā piederēja gatavu apģērbu veikals. Pēdīgi mūs nostādīja un izsauca ap 400 vārdu, paziņojot, ka esam izraudzīti atbrīvošanai. Mums lika mazgāties, apgriezt matus, katrs saņēmām divi kārtas veļas un pieklājīgākus svārkus vai bikses; iedeva arī koka zoļu zābakus un pirmo reizi visa gūsta laikā — kājautus. Visiem, kam vēl par darbu bija uzkrājusies nauda, to izmaksāja un brīvi laida uz pilsētu iepirkties. Arī es kaut cik saņēmu un devos uz Armijas ekonomisko veikalu. Lai gan tur nekā netrūkst, taču cenas ir tādas, ka strādnieks nekā nevar nopirkt. Un tā nu šis veikals plašajām masām ir tikai izstāde acu pamielošanai, kamēr iepircējies ir augstākie virsnieki un „dižie biedri". Arī es par visu savu „ietaupījumu" varēju atļauties tikai tabaciņu.

Kad bijām jau atgriezušies nometnē, ieradās ģen. Eglītis ar svītu, teica mums atvadrunu un slavināja „tētiņu". Pl. 23 Rīgas preču stacijā mūs iesēdināja meijām puškotos vagonos, un atkal skanēja jau kādreiz dzirdētā mūzika. Gandrīz jau sākām ticēt brīnumam, bet kad vilciens atkal devās Daugavpils virzienā, uzmācās šaubas. Beidzot tomēr nonācām Brestļitovskā. Tur pavadījām 8 dienas, un pa šo laiku mūsu skaits saruka aizvien mazāks, jo atkal notika pārbaudes, daudzus lasīja laukā un sūtīja atpakaļ. Tad pienāca klāt vēl viens transports, ar kuru kopā mūs nosūtīja uz Frankfurti pie Oderas. Negribējās lāga ticēt savām acīm: mūs saņēma melnās formās tērptie vācu tautas policisti, skanēja mūzika un propagandas runas, un tā vien šķita, ka atgriezušies Hitlera laiki. Kāds policijas virsnieks tūliņ uzaicināja mūs iestāties tautas policijā, un bija arī tādi, kas uzķērās šai makšķerei. Vēlreiz notika pratināšana arī še, bet pēc nedēļas jau biju brīvs.

Visu pieredzēto un pārdzīvoto kopā saņemot, gribētos teikt, ka komūnisti gan radījuši elli zemes virsū, bet arī viņu pašu starpā jau rodas aizvien vairāk atkritēju, sevišķi bijušo sarkanarmiešu rindās. Un tā vien liekas, ka šī režīma beigu stundas nav tālu, jo visu Pad. savienību nevar izkaut, nedz pārvērst par vienu vienīgu koncentrācijas nometni.

G. S.

No Rīgas radiofona

Vainīgie meklē „vainīgos"

KĀ SAGLABĀT „KAUT CIK ILGSTOŠU PROLETĀRIĀTA DIKTĀTŪRU"

Komūnistu partijas centrālkomitejas plēnuma nospraustajā piecgades programmā dzirdam: Galvenais — cilvēku izvēle un lēmumu pārbaude. Jāatbrīvojas no nespējīgiem un politiski neuzticāmiem. Proletāriāta diktātūrai jāatrodas partijas rokās. Nepārtraukti jāuzlabo partijas politiskais masu darbs. Bez partijas vadības nav iespējama kaut cik ilgstoša proletāriāta diktātūra. Nepietiek ar trūkumu atklāšanu un novēršanu, galvenais — jāatrod vainīgie. (Pietiktu jau paskatīties spogulī!)

Lauksaimniecības ministrs Nikonovs plēnumā nosprauda piecgades uzdevumus: Jau šogad jāuzar divarpus reizes vairāk nekā pērn; graudu sējumi jādivkāršo, bet technisko kultūru platība jāpalielina seškārt. Katram traktoram jāstrādā divi maiņās. Darbā jātaupa katra minūte, jālikvidē visi liekie pārbraucieni un jāizlieto visas rezerves. Visiem kolhoziem jāsagatavojas sniega ūdens novadīšanai, kas ir sevišķi svarīgi, ievērojot šī gada biezo sniega segu. Lopbarības jāsagatavo divreiz vairāk nekā pērn.

PROGRESĒJUŠI LĪDZ ATVASĒM UN ZARIŅIEM

Cik grūti ir ar lopbarību, dzirdams sekojošā raidījumā: Biežā lietus dēļ dažos mūsu republikas kolhozos sajūtams rupjās barības trūkums. Lai varētu lopus labi izturēt līdz ganību sezonai, siena izbarošanā jāievēro taupība. Lopbarībā jāizlieto visi pelavu un salmu krājumi, ieskaitot arī ziemāju salmus, ko parasti izlieto pakaišiem. Par rupjo barību var lietot arī atvases un zariņus no bērziem, apsēm, lazdām, vītoliem, liepām, kļavām, vīksnām, papelēm un kārkliem. Ierobežotā daudzumā var izbarot arī melnalkšņu, ozolu un skābaržu zariņus. Tālāk sīki izstāstīts, kā šī „spēkbarība" sagatavojama un izmantojama. (Atkal viens no „lielajiem padomju progresīvās saimniecības sasniegumiem"!)

ZIRGI TOMĒR PALIKS

Kaut gan lauksaimniecības ministra vietnieks Vanags kādā sanāksmē paziņoja, ka šogad ar traktoriem jāapstrādā divreiz vairāk nekā pērn, taču kādā citā raidījumā dzirdam dīvainu apgalvojumu, ka „zirgs paliks par darba spēku arī tad, ja kolhozs būs 100 proc. mechanizēts". Tātad, uz izslavēto mechanizāciju un traktoriem paļauties nevar, kaut arī strādājot divi maiņās un taupot katru minūti. Saulkrastu rajona Staļina kolhoza brigādieris Ūdris pat paziņoja, ka katram kolhozniekam ar aktu nodots zirgs un inventārs (lai saglābtu tos pašus četrkājainos traktorus). Ūdris arī atzinās, ka pērn pļaušana kavējusies tādēļ, ka kūlīšu sējējiem trūcis... auklu.

LIELĪBA NEVIETĀ

Kādā sanāksmē lauksaimniecības ministra vietn. Vanags sūdzējās, ka buržuju Latvijā Austra Moldenhauzere bijusi gane, bet tagad, lūk, esot celtņa vadītāja Liepājā. Tas, ka latviešu zemnieku tautā lielum lielā daļa iedzīvotāju savā bērnībā gājuši ganu gaitās, nav nekāds noslēpums vai negods. Ja palasām mūsu valstsvīru, zinātnieku, mākslinieku u. c. biografijas, tad konstatēsim, ka gandrīz visi tie izauguši no ganu pastalām, lai tālākajā dzīvē ar savu centību un apdāvinātību kļūtu par izglītotiem un turīgiem cilvēkiem, ar augstu sabiedrisko stāvokli. Padomju sistēmā tas nav iespējams nevienam, atskaitot partijas dižvīrus, kam visus ceļus nolīdzina „nopelni" partijā. Un ja padomju vara būtu sagrābusi Latviju jau Austras Moldenhauzeres bērnības laikā, tad tai droši vien, nepietiktu ar ganes gaitām vien, bet viņai nāktos strādāt daudz smagāku darbu, kā to spiesti darīt bērni un jaunieši patlaban gan fabrikās, gan mežu darbos.

LAUPA, KAMĒR VAR

Ar milzīgu skubu turpinās Latvijas mežu postīšana. Kā radio ziņo, Maltas kolhoznieki izpildījuši solījumu izvest 5000 kub. m lietaskoku lielajām celtnēm. Tagad turpina cirst jaunām būvēm, kam paredzēts 7000 kub. metru. Kuldīgas mežrūpniecības cirsmās dienu un nakti neapklust motoru un elektrisko zāģu dūkšana. Kokmateriālu izvešana turpinās virs uzdevuma. Traktori strādā divi maiņās, un Jānis Rudavs iztralējis no meža jau 1200 kub. m virs uzdevuma. Kokmateriālus izved nepārtraukti, arī naktī. Lielsesavas kolhoza Alīse Bolfelde sekmīgi veikusi meža materiālu izvešanu. Elejas rajona partijas komiteja nostījusi uz cirsmām labākos aģitātorus. Tādēļ arī saprotams, ka darbs visur norit ar „milzīgu sajūsmu". Dzelzceļa stacijas Jelgavas, Cesvaines, Valmieras un Balvu rajonā bez pārtraukuma nosūta kokmateriālus Kahovkai. Ceturkšņa plāns izpildīts mēneša laikā. (Jāsteidz laupīt, kamēr vēl var!)

ORDEŅI UN PRĒMIJAS

Aiz pateicības par Kremļa nodzīgo nolūku centīgu atbalstīšanu Kalnbērziņam un Lācim nesen pasniegti Ļeņina ordeņi, „Krituši" arī vairākas Staļina prēmijas. Starp citu ar tām apbalvoti: prof. Šmits (par vitamīnu iegūšanu no askorbīnskābes), ķīmijas tresta vadītājs Gucalenko, galv. inž. Jefimovs, vecākais zinātniskais līdzstrādnieks Hillers, prof. A. Kalniņš, Naumenko, Geršāns, farmacijas fabrikas direktors Semeņuks, režisors Kiseļevs, operātori Suchāņins un Maslovs, komponisti A. Skulte un M. Zariņš, rež. A. Amtmanis-Briedītis, aktieri J. Osis, A. Klinte, A. Videnieks, V. Līne, O. Starka-Stendere, L. Baranovska, L. Freimane, baletmeistars J. Čanga, A. Jansons, A. Priede, A. Lapiņš, J. Pankrāte, A. Ozoliņš, J. Grauds, J. Jurovskis, kā arī par iekraušanas darbu mechanizāciju — konstruktoru biroja vadītājs Tkačuks un Drebiņš.

Apbalvotais prof. A. Kalniņš stāstīja: „Anglijā ar prettuberkulozes serumu ārstē tikai 8 slimniekus, bet Pad. savienībā jau 1948. g. to gatavo vislielākos vairumos. (Interesanti zināt, kādēļ gan Pad. savienība līdz pat pēdējam laikam slepus uzpērk Anglijā ražotos prettuberkulozes preparātus, pie tam — milzīgos vairumos?) Pad. savienība tuberkulozes apkaŗošanā varēs iet pasaules priekšgalā..."

Kādā citā raidījumā dzirdam, ka zviedru strādnieks Nilsons bijis saslimis, bet zviedru ārsti neesot varējuši to izdziedināt. Tad slimais griezies pie padomju sūtniecības, un pag. gada beigās viņu sācis ārstēt prof. Filatovs, izdziedinot slimnieku 32 dienās. (Še gan, laikam, būs darīšana ar komūnisma slimību, jo pat vissmagāk saslimušie ārzemnieki Pad. savienībā drīz vien tikuši vaļā no šīs sērgas!)

Staļina zvērests

JAUNS IZCILS IZDEVUMS BOĻŠEVISMA BŪTĪBAS UN MĒRĶU NOSKAIDROŠANAI

Kad Vašingtonas aprindas bija neizpratnē par padomju kraso atteikšanos turpināt sarunas Japānas miera līguma jautājumā (tā parakstīšana Kremlim nav saistīta ar stratēģiskiem zaudējumiem, kā Vācijas un Austrijas gadījumā) — pat ārlietu ministrs Ečesons bija spiests meklēt izskaidrojumu boļševiku rīcībai un beigās rast visai vienkāršu izskaidrojumu: Staļins rīkojies saskaņā ar vairāk nekā pirms 25 gadiem pasludināto tezi, ka ceļš uz komūnisma uzvaru rietumos ved pāri panākumiem Tālajos austrumos, resp. jebkāda apstākļu normālizēšanās šai telpā ir šķērslis komūnisma uzvarai.

Latviešu nacionālais fonds Zviedrijā nesen izdevis A. Lemeša grāmatu angļu valodā Staļina zvērests (saruna ar Staļinu par komūnistu agresiju). Tā dod skaidru ainu ne tikai par ciešo sakarību starp notikumiem Japānā, Ķīnā, Korejā, Indoķīnā, Malajā, Pakistanā, Tibetā un Irānā un to iekļaušanos rūpīgi izstrādātā Kremļa plānā pasaules iekaŗošanai, bet koncentrētā, intriģējošā intervijas veidā, balstoties uz autentiskiem materiāliem, noskaidro arī boļševisma izcelšanos, mērķus un metodes.

Rietumvalstu presei, kas pašlaik cenšas lasītājiem noskaidrot boļševisma briesmas, publicējot bij. komūnistu atmiņas (Daily Mail) uc., tik oriģināli un lietpratīgi apstrādātā viela būtu liels ieguvums. Tāpat šis izdevums izplatāms tiklab rietumvalstu politiski domājošā sabiedrībā, kā arī tautas masās, jo tas ar atsevišķi pievienoto materiālu rādītāju un piezīmēm vienlīdz piemērots abējādiem lasītājiem.

Tuvojoties 14. jūnija 10 gadu atcerei, kas latviešiem visā brīvā pasaulē būtu jāatzīmē ne tikai ar sēru aktiem, bet arī ar ceļojošām pretboļševisma izstādēm, plašāku informātīvu referātu ciklu vai tml., organizācijām un biedrībām šis izdevums būtu savlaicīgi pasūtināms. Ārzemju lasītājiem grāmata aukstasinīgā lietišķībā noskaidro likteni, kāds jau rīt var piemeklēt ikvienu šodien vēl brīvu nāciju, ja tā nespēj pietiekami novērtēt draudošās briesmas.

Konspektīvi atvaidzinot vecās un sniedzot jaunākās boļševiku atziņas viņu vispasaules revolūcijas stratēģijā, šis izdevums kā rokas grāmata nepieciešams arī ikvienam sabiedriskajam darbiniekam un cīnītājam par dzimtenes atgūšanu.

PA JAUNĪBAS TAKĀM

ĢENERĀLIS GOPPERS — CILVĒKS UN AUDZINĀTĀJS

Šogad paiet 10 gadu kopš izcilā latviešu karavīra un jaunatnes audzinātāja ģen. Kārļa Goppera mocekļa nāves, bet 2. aprīlī viņš būtu varējis atskatīties uz 75 nodzīvotiem mūža gadiem.

Sniedzam lasītājiem kādu viņa ilggadīgā līdzgaitnieka serž. A. Strautnieka atmiņu tēlojumu kā pirmo apceri ģen. Goppera piemiņas rakstu virknē.

I

Pazinu ģen. Gopperi kopš 1926. g., kad iestājos Vidzemes divīzijas štābā par divīzijas komandieŗa un garnizona priekšnieka šoferi. Goppers bija mans tiešais priekšnieks līdz savai aiziešanai pensijā 1934. g.

Mūsu attiekmes bija ne tikai sirsnīgas, bet pat ļoti draudzīgas. Nezinu neviena gadījuma, kad es no savas puses varētu rast kaut mazāko rūgtumu pret ģenerāli, un man ir vissaitākās atmiņas par viņu. Mēs bijām kļuvuši draugi, gandrīz astoņus gadus diendienā pavadīdami kopējās dienesta gaitās.

Iesākot dienestu Vidzemes divīzijas štābā, mani kādu dienu iesauca ģen. Goppera kabinetā, kur ģenerālis noprasīja: „Sakiet, kaprāl, vai mēs varētu rīt aizbraukt uz artilerijas kazarmām un vai atpakaļ arī tiksim?" viņš pasmaidīja. Biju pārsteigts par šo jautājumu, un tikai vēlāk uzzināju, ka ģenerālis ar to mašīnu jau daudzas reizes bija palicis pusceļā, jo tā bija veca un prasīja rūpīgu kopšanu. Biju apmierināts ar savu pirmo tikšanos ar ģenerāli, jo viņam piemita tas, kas ar pirmo mirkli saista pie sevis. Viņa izturēšanās un balss nebija augstprātīga, ne tonis pavēlīgs.

Arī pret kareivjiem viņš izturējās tāpat. Nekad netiku viņu redzējis par kaut ko uztraucamies. Kareivju priekšā viņš arvien bija priekšnieks, kas ar savu stāju var rādīt citiem priekšzīmi — nosvērts, smaidīgs. Kareivji arvien atsaucās par viņu kā par vienu no labākiem priekšniekiem. Nezinu arī tādu gadījumu, kur viņš kādam kareivim vai instruktoram būtu devis kādu aizrādījumu.

Reiz viņam jautāju: „Sakiet, ģenerāļa kungs, ko jūs domājat par mūsu jaunajiem virsniekiem, kas nupat atstājuši kaŗa skolu un tura par savu galveno uzdevumu notvert kādu kareivi vai instruktoru, kas viņus nepaveicina, lai tad tos sodītu?" Ģenerālis atbildēja, ka jaunie vēl dažreiz drusku pārspīlē kaŗavīru stāju, bet kad viņiem reiz ar saviem padotiem būs jāguļ vienā grāvī un jādala viens maizes gabals vai smēķis, tad labāk viņi sapratīs gan paši sevi, gan savus padotos un disciplīnas īsto būtību.

Kādā citā gadījumā, braucot uz Salaspils šaujamlauku, ģenerālis stāstīja, ka viņa palīdzību lūgusi bijušā šofeŗa sieva. Šis šoferis viņam esot bijis Sibirijā, kad viņi tikuši sakauti un sarkanās armijas priekšā atkāpušies pāri Uralu kalniem. Sarkanie viņiem uz pēdām sekojuši. Šoferis viņus izglābis, ar dzīvības briesmām pārbraucot pār kādu nedrošu tiltu, kas tūliņ iegruvis aizā. Tajā laikā šis šoferis bijis viens no godīgākiem cilvēkiem, kādu viņš pazinis. Bet tagad esot vedis ar smago mašīnu kontrabandas spirtu no Saulkrastiem un nokļuvis policijas rokās, un viņa sieva lūgusi, lai ģenerālis palīdzot viņam izkļūt no nepatikšanām. „Šeit es neko nevaru līdzēt, un tas man ir ļoti žēl," sacīja ģenerālis.

Latvijas skautu prezidents ģenerālis Kārlis Goppers skautu vadītāju vidū neatkarīgās Latvijas laikā.

Politiskās partijās ģenerālis nepiedalījās, jo viņš stingri turējās pie mūsu armijas reglamenta, kuŗā teikts, ka kaŗavīri nedrīkst būt nekādu politisku partiju biedri. Diemžēl, daudzi mūsu armijas virsnieki noteikumus neievēroja. Arī 1934. g. politiskajās pārmaiņās, ģenerālis parādīja sevi kā īstu demokratu, kas var būt par priekšzīmi un audzinātāju visos cilvēces ideālos.

Kopā ar ģenerāli apmeklēju arī skautu nometnes un ugunskurus. Mazie vilcēni un skauti ar lielu sirsnību un sajūsmu sagaidīja savu izcilo skolotāju, kas bija ļoti sirsnīgs un neliekuļots. Ar vilcēniem un skautiem sēžot pie velēnu pusdienu galda, bira daudz asprātību. Palika iespaids, ka nometnē ieradies tēvs apciemot savus dēlus.

Ģenerāļa materiālie apstākļi nebija diezin cik spoži, jo viņam nebija nekādu citu ienākumu, kā vien kaŗavīra alga. Viņam kā kaŗavīram bija piešķirts Lielbērzes muižas centrs aiz Dobeles ar maz zemes, bet ar visām muižas lielajām ēkām, kuŗās bija daudz istabu. Tās bija jāremontē, jāapkurina, un ienākumi no zemes tika izlietoti ēku uzturēšanai kārtībā. Vēlāk viņš centru pārdeva un nopirka Eikažu muižas centru. Bet arī šeit ēkas bija bēdīgā stāvoklī, nebija arī nekāda inventāra. Turklāt ģenerālim no savas algas kā Rīgas garnizona priekšniekam bija jāreprezentējas dažādo valstu militāriem atašejiem un sūtņiem.

Materiālās rūpes tomēr nenomāca ģenerāli. Raksturīgs gadījums notika viņa mājās. Ģenerāļa meita Tatjana reiz sacīja: „Mums skolā ir sarīkojums, man, tētiņ, ir vajadzīgs jauns tērps." Bet ģenerālis atteica: „Tu taču zini, meit, ka mēs to pašlaik nevaram atļauties." Tatjana iesmējās: „Tētiņ, ja jūs gribat turēt tādu luksa lietu kā meitu, tad par to jums arī jāgādā." Visi sākām par Tatjanas asprātīgo atbildi smieties. Tāda ritēja ģenerāļa mājas dzīve — asprātībā, smieklos un labā saskaņā.

Ģenerāļa kundze bija cēlusies no svešas tautas, kā daudzu mūsu tā laika vecāko virsnieku un ierēdņu kundzes. Sastopot ģenerāļa kundzi pirmo reiz, mani pārsteidza viņas laipnība. Viņa katrā cilvēkā arī redzēja vispirms cilvēku. Reiz ģenerāļa jaunākais dēls, kam toreiz bija 12—13 gadu, nosauca mani par šoferi, un ģenerāļa kundze to dzirdēja. Viņa nosarka, kā kādu apvainojumu dzirdējusi, pasauca zēnu un, man dzirdot, teica: „Tā lai būtu pēdējā reize, kad tu Strautnieka kungu dēvē par šoferi. Viņš priekš tevis nav nekāds šoferis, bet Strautnieka kungs vai seržants Strautnieks."

Daudzas reizes esmu apbrīnojis kundzes latvisko garu, kādu labprāt būtu vēlējies piemītam daudzām dzimušām latvietēm.

Reiz ģenerālis bija ielūdzis uz pusdienām Eikažos Polijas militāro atašeju. Man parasti bija jāsēž pie galda kopā ar ģenerāļa ģimeni. Zinādams, ka poļiem nav parasts ēst kopā ar tādiem maziem gariem kā es, aizbraucot Eikažos, lai izvairītos no neērtās situācijas, devos uz mežu staigāt. Man atgriežoties, ģenerāļa kundze jautāja, vai esot aizmirsis, ka viņi pusdienas mēdzot pasniegt pulksten trijos. Es arī pateicu, kādēļ neesmu bijis, un kundze atzinās, ka tiešām nebūtu pārkāpusi savu mājas kārtību, bet ja es būtu vēlējies, viņa būtu man klājusi galdu bibliotēkas istabā, un lūdza mani tā vairs nedarīt. Tāds gars valdīja ģenerāļa mājās. Tā tas bija arī viņa tēva mājās Trikates Maskatos.

Pirmo reiz es tur ierados ģenerāļa tēva bērēs. Kopā bija dažādu stāvokļu cilvēki no kalpa līdz augstākam valsts ierēdnim, gan radi, draugi un pazīstami no tālienes un tuvākās apkārtnes — vairāki desmit cilvēku, un visi jutās kā viena liela saime.

Maskati atradās upes malā, kur varēja nozvejot vienu otru līdaku, un, aizbraucot tur, ģenerālis arvien palika pāris dienas, un tās man bija tās jaukākās. Tuvumā bija arī plašs mežs, upīte gar durvīm un saimniekam medību bise, ko viņš man arvien deva, tad vēl spinings, bet galvenais — cilvēki bija ļoti sirsnīgi. Nekad tur netrūka jautrības un smieklu.

Par ģenerāli varu teikt, ka viņš bija ļoti populārs arī Latvijas vistālākās nomalēs. Tā reiz bijām izbraukuši kaut kur Latgalē, un ģenerālis kādā sādžā sarunājās ar vairākiem iedzīvotājiem. Pēc tam viens no viņiem man jautāja: „Kā sauc to ģenerāli?" Kad minēju vārdu, zemnieks sacīja: „Ā, tas ir tas ģenerālis Goppers — un viņš nemaz nav lepns! Nav tāds kā mūsu pagasta skrīveris, ka tu, cilvēks, nezini, kā viņam tuvoties."

Ģenerālis Goppers bija cilvēks, kas gribēja būt par priekšzīmi visiem, sevišķi jaunatnei, kuŗu viņš vēlējās audzināt visos cilvēces labākos ideālos un latviskā nacionālā garā. Šo priekšzīmi viņš visur tiešām parādīja pats ar savu personīgo stāju.

Serž. A. Strautnieks

Mīklas un uzdevumi

(3)

KAS PIE KUŖA PIEDER?

Slavenas personības: Bismarks, Čerčils, Žanna Darka, Savanorola, Šopenhauers, Dante, Mocarts, Rafaels.

Dzimšanas gadi: 1874, 1265, 1452, 1483, 1815, 1412, 1788, 1756.

SLEPENAIS ŠIFRS

Kas šis par dzejoli un kas ir tā autors?

5, 85, 95, 5 — 30, 5, 40, 80 — 70, 100, 40, 25, 100, 10, 45, 40 —
110, 100, 20, 85, 25, 85, 40 — 90, 100

60, 45, 20, 45, 80 — 95, 5, 100 — 5, 70 — 65, 100, 20 — 60, 5 —
80, 5, 20, 30, 85, 45, 30

Atslēga: i — 85, e — 45, u — 100; pārējo burtu šifrus atrodiet paši.

MĪKLA

4. 5. 6.

1. . . . . .
2. . . . .
3. . . . . . .

Līmeniski: 1. Dārgmetalls. 2. Cilvēces sapnis; pilsēta Zviedrijā. 3. Sievietes vārds.

Stateniski: 4. Mājkustoņi. 5. Ķermeņa sastāvdaļas; ģimenes loceklis. 6. Pirts (svešzemes).

PAZĪSTI SVEŠVĀRDUS!

Ekvilibristika ir mācība par ložu skrejlīniju, akvārija sastāvdaļa vai cirka artistu māksla.

Koalicija ir savienība, alģebrisku vienādojumu sistēma vai asinsnaida apzīmējums Korsikā.

Daltonists ir viduslaiku kaŗakuģu lielgabalnieks, stratosfairas pētnieks vai krāsu akls cilvēks.

Kuŗas no pieminētajām atbildēm ir pareizās?

Vai atceries vēl no skolas laikiem?

Iepriekšējā uzdevuma atrisinājumi

1. Latviešu rakstnieki

a) Latviešu literātūrā ir Roberts, Ludis, Artūrs, Minna un Ādolfs Bērziņš.

b) Latviešu literātūrā ir Rita, Zenta, Alfrēds, Aleksandrs un Mārtiņš Liepa.

2. Kas kopējs šīm rakstniecēm

a) Čuibei, Timmai un Bendrupei ir vārds Mirdza.

b) Grebzdei, Kalvai un Liepsalai ir vārds Irma.

3. No agrākiem laikiem

1) Krišjānis Valdemārs bija tas students, kas pirmais uzrakstīja savā vizītkartē „latvietis".

2) Ziemeļlatvijas armiju atbrīvošanas cīņās vadīja pulkvedis Zemitāns.

3) Saules kauja notika 1236. g.

4. Latvijas kalni

$9 \times 3 \times 10 = 270$ (Dēliņkalns)
$270 + 3 \times 3 = 279$ (Bākūžu kalns)
$279 - 40 \div 2 \times 2 + 5 = 248$ (Slapjuma kalns)
$(248 + 4) : 2 = 126$ (Zilaiskalns)
$(126 + 10 \times 10) : 2 = 113$ (Milzukalns)
$113 \times 2 + 27 = 253$ (Bregža kalns)
$253 + (8 \times 8 - 5) = 312$ (Gaiziņkalns)

ĒRIKS BERKMANIS

Pasaka par princi un pavasari

„Tēvs, es gribu redzēt pasauli"! kādu dienu kaŗalim teica jaunais princis. Karalis nobraucīja savu sirmo bārdu un piegāja pie lielā pils loga.

„Nāc, dēls, un skaties, tu redzi pasauli tik tālu kā neviens cits visā mūsu zemē." Karaļa pils bija celta augstā kalnā, lai ienaidnieki nevarētu tai tik viegli tikt klāt.

Princis paskatījās pa logu. Ārā spīdēja saule. „Es gribu redzēt vairāk!" viņš nepacietīgi runāja un pagrieza plašajiem laukiem muguru. „Es gribu iet pasaulē."

„Labi, dēls, es došu tev ātrus zirgus un karieti, lai vari nokļūt tur, kur tava sirds vēlas."

Princis apsēdās uz zeltītā sēdekļa un rotaļājās ar zīda krekla bārkstīm.

„Man nevajag karietes un ātru zirgu, es gribu tāpat kā zemnieka dēls ar maizes kuli un spieķi pie rokas doties pasaulē."

„Tu, dēls, esi princis un nevari tā iet," karalis uzlika jauneklim roku uz kamieša.

„Tad es neredzēšu to, ko redz zemnieka dēls, bet es gribu būt tāds pats kā viņš — atceries, tu pats man lasīji šo pasaku priekšā, pie lielā kamīna sēdēdams."

Princis nometa savas krāšņās drēbes, paņēma ceļa somu un spieķi, atvadījās no karaļa un karalienes un devās pasaulē.

Pie pils vārtiem viņu sagaidīja sargs. „Kur tu te tāds ubags gadījies? Kā tiki iekšā?" tas dusmīgi sauca un iesita ar šķēpu princim pa muguru.

„Es tevi . . ." princis gribēja pavēlēt, bet tūdaļ aprāvās — šajās drēbēs jau viņu neviens nepazina.

„Es tevi iemetīšu cietumā, ja te vēl ilgi stāvēsi!" vārtu sargs kļuva niknāks, bet princis, ne vārda neteicis, devās prom.

Jo tālāk viņš gāja, jo vieglāk kļuva. Skatienam bija cits plašums, un acis pašas no sevis slīdēja no kalna uz kalnu. Pils jau bija sen tālu aizmugurē, kad princis piegāja pie kāda strautiņa. Viņš noliecās, lai padzertos, bet tikai tad ievēroja, cik tas jautri un naski skrēja. Pret malām sitās viegli vilnīši.

„Kas tad tev par priekiem?" princis jautāja.

„Vai, kāds tu esi jocīgs — pavasaris ir atnācis, un manā gultnē ir saskrējuši jauni ūdeņi. Man vairs nav jāvelkas kā vecam vecītim pa akmeņiem, vienmēr baidoties, kad tikai aiz kāda neaizķeros un nepalieku stāvam. Un ziemā bija tik auksti ar ledus kažoku." Un, paķēris kādu pērno lapu, strautiņš skrēja tālāk.

„Pavasaris!" domīgi atkārtoja princis un padzēries devās prom. „Pavasaris, kas tas gan varēja būt?" Karaļa pilī viņš tādu vārdu nekad vēl nebija dzirdējis.

Jaunais princis nonāca pie meža un ieraudzīja lielu skudru pūzni. Tas mudžēja no čaklajiem dzīvniecīņiem.

„Kur tad jūs visas tik steidzīgas?" viņš jautāja.

„Kāds tu esi lēns un liels," teica viena no skudrām, „mēs esam mazas un veiklas. Mums nav laika stāvēt, jo pavasaris ir atnācis, un mēs esam atmodušies no garā ziemas miega!" Un skudra aizskrēja, vilkdama kādu egles skujiņu.

„Atkal pavasaris!" norūca princis un gāja tālāk. „Kaut es viņu varētu kaut kur satikt, tad vismaz zinātu, kāds tas izskatās.

Pienāca vakars. Viņš apsēdās zem koka un sāka ēst līdzpaņemto maizi. Tā garšoja lieliskāk par visu, ko jaunais princis līdz šim bija ēdis. Brīnums, pilī taču bija tik daudz garšīgu lietu, bet tieši šis bija trūcis. Jauneklis aizvēra acis, un spirgts vējš šalca koku zaros savu dziesmu: „Pavasaris ir atnācis!" Princis to nedzirdēja, jo bija jau aizmidzis.

No rīta, garām skriedams, viņu uzmodināja zaķis.

„Uz kurieni tu, garausi?" princis, vēl miega pilnām acīm, sauca nopakaļus.

„Pavasaris, draugs, jāskrien apskatīties, vai mežmalā jau nedīgst pirmie zaķkāposti!"

Vienā mirklī gulētājs bija sēdus. „Kur tad ir šis tavs pavasaris?" Bet zaķis bija jau tālu prom.

Princis paņēma spieķi, uzmeta plecos maizes somu un devās uz priekšu. „Man ir jāsatiek pavasaris!" viņš domāja, bet nevarēja saprast, kur lai to meklē. Augstu gaisā vīteroja cīrulis. „Cīruli, vai tu . . ."

„Netraucē mani, nav laika, pavasaris ir atnācis, un man jāizmēģina balss, lai nepalieku aiz citiem kaunā!" novidžināja mazais putniņš.

„Un kur tad ir šis pavasaris?" jaunais princis jautāja, bet cīrulis vīteroja tālāk un neatbildēja.

Princim bija bēdīgs vaigs, un viņš apsēdās uz kāda celma. „Neatradis pavasari, es nevaru iet atpakaļ uz pili." Pēkšņi sev pie kājām jauneklis ieraudzīja uzziedējušu vizbulīti. „Kur tu te gadījies?" princis izbrīnējies jautāja.

„Pavasaris ir klāt, un es taču nevaru palikt zem zemes!" un vizbulīte nošūpoja vējam pretī savu galviņu.

Nesapraśanā karaļa dēls uzlēca kājās. „Pavasaris! Pat mazajai vizbulītei viņš ir pazīstams, bet man nē! Kur viņš ir?" pikts sauca princis.

„Kas tad?" nesaprata puķīte.

„Nu, pavasaris!"

„Es nezinu, kur viņš ir," atbildēja vizbulīte.

„Nemelo!" jaunais princis bija dusmīgs. „Es tevi samīšu, ja tu man neteiksi, kur lai satieku pavasari."

„Es jau nez'nu, kur lai tu viņu satiec," vizbulīte noskuma, ka nevar palīdzēt un nolieca savu galviņu, bet jau nākošā brīdī prinča zābaks iespieda viņu zemē.

Viņš gāja atkal tālāk. Prinča piere bija saraukta dusmīgās grumbās, un kājām viņš spārdīja akmeņus, kas, sāpēs ievaidēdamies, ripoja uz visām pusēm. Ceļmalā auga pūpolu krūms. „Kur ir pavasaris?" jaunais princis tiem uzsauca.

„Mēs nezinām, ceļiniek," pūpoli reizē atbildēja, „bet saulīte tik jauki silda, un mēs jūtam, ka pavasaris ir ap mums."

„Es gribu satikt pavasari!"

„Mēs nezinām, kur tu viņu vari satikt," tie cits caur citu sauca un bēdājās, ka nezināja padoma, bet princis bija ļauns. Viņš sita krūmam ar spieķi, un pūpoli klusēdami sakrita grāvja dibenā.

Jaunais princis gāja un gāja, bet pavasari nekur nevarēja ieraudzīt. Viņa pierē grumbas kļuva arvienu drūmākas, un viņš nemaz neapstājās, lai atpūstos. Kājas bija nogurušas, bet viņš to nejuta. Nu visapkārt viņam pletās mežs. Koki bija resni, augsti un saauguši viens pie otra. Cauri biezoknim nespīdēja neviens gaismas stars. Puskrēsla valdīja uz ceļa. Pēkšņi mežs izbeidzās, un, iznācis ārā, princis apstājās. Priekšā gulēja plašs ezers ar daudzām salām, un blakus tam pacēlās kalni ar sniegainām galotnēm. Uz salām auga baltas bērzu birzis, un koki vēra vaļā savus zaļo lapu miljonus. Tās atspoguļojās zilajā ezera ūdenī, un augstu gaisā peldēja balti mākoņi kā milzu gulbji. No kalna lejup drāzās mirdzošs ūdenskritums, visus savus ūdeņus atdodams ezeram, bet pļavās ziedēja sniegpulkstenīši.

Princis pēkšņi juta, cik viņš noguris un atlaidās zemē. Atspiedis muguru pret koku, viņš skatījās tālumā. „Pavasaris, pavasaris!" sauca pīļu bars, laizdamies pār prinča galvu uz ezeru. „Pavasaris," un dusmīgās grumbas prinča pierē sāka izlīdzināties.

(Turpinājums 6. lpp.)

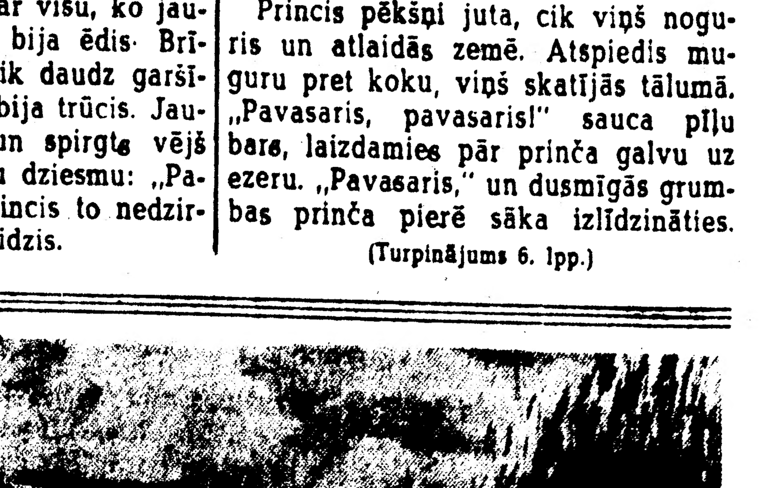

Dzimtenē tuvojas sējas laiks. Rudenī tas dos pēc kārtas divpadsmito ražu, ko vairs nevāc brīvi ļaudis. Vai mazie latvieši, lieli izauguši, atvedīs citus laikus? — Uzņēmumā: Māra pie rudzu druvas Latvijā.

AUSTRA TAMUŽA

Ko viņi darīs otrā krastā (2)

INTERVIJA AR MŪSU MĀKSLINIEKIEM UN SABIEDRISKIEM DARBINIEKIEM

TEODORS KAIZERS

Zaudēju to pašu, ko visi, nerunājot par materiālajām lietām. Paturējis esmu tikai tās pārracionālās vērtības, ko neviens cilvēks, ne karš nevar atņemt. Tās varu sniegt vēl citiem.

Latvijā no 1926. g. desmit gadus Rīgas radiofonā biju vijolnieks un salona orķestra vadītājs. Vadīju orķestrus arī pirmklasīgajos Rīgas restorānos un kafejnīcās. Trimdā noorganizēju 15 cilvēku trupu ar pazīstamiem Rīgas operas un radiofona māksliniekiem, ar kuru apceļojām visas trīs Vācijas rietumu joslas.

Tagad braucu uz Austrāliju pie sava dēla. Centīšos palikt savā mākslā — organizēšu orķestri, varbūt darbošos arī radiofonā.

LIDIJA BLŪMENTĀLE

Zaudēta dzimtene — un ar to pateikts viss. Lai kur mēs arī jaunas mājas meklētu, lai kāda materiālā un pat garīga labklājība mūs tur sagaidītu, taču īsti laimīgi un atpestīti varēsim būt tikai dzimtenē.

Trimdā mākslinieka pienākums ir bijis daudz dziļāks, jo, kas dažam tautietim dzimtenē, klausoties mākslas priekšnesumu, bija, varbūt, tikai atpūtas un izpriecas brīdis, tas trimdā bija spēka, ticības un cerību avots. Bez šī pienākuma pret tautiešiem māksliniekam bija arī otrs: rādīt mūsu kultūru un latvisko stāju ārzemniekiem. Atsaucīgo tautiešu garīgais pretdevums māksliniekam bija dziļš un vērtīgs un neļāva šos trimdas gadus sajust kā tukšumu.

Tālākie nodomi ir turpināt Amerikā to pašu un pievienot vēl trešo pienākumu: neaizmirst un neļaut arī citiem aizmirst tos, kas deva visvairāk un zaudēja visvairāk — mūsu karavīrus, it sevišķi slimos, kas izmisīgi un bezcerīgi tagad noskatās, kā aizbrauc viens pēc otra...

FANNIJA VĪKSNA

Mākslas laukā neesmu ne ko zaudējusi, ne ieguvusi. Esmu turpinājusi savu darbu mākslā, braukādama pa nometnēm. Otru pusi laika esmu ziedojusi Luterāņu federācijas darbam, gan ar padomiem, gan citādi palīdzēdama tautiešiem tikt pāri. Tagad braucu uz Ameriku, jo redzu, ka šeit mani uzdevumi iet uz beigām. Vai tur varēšu turpināt — nezinu. Braucu par kalponi. Tas būs trešais darba posms trimdā.

AUSTRA ŠTEINBERGA-NĀRUNA

Par zaudējumiem negribu runāt. Ieguvusi esmu atziņu — dziļāk vērtēt to, kas manī un ap mani. Nākotnes nodoms — saglabāt sevi fiziski un garīgi dzimtenei.

MILLIJA VALTERE-EINBERGA

Dzimteni zaudēt man nenozīmēja zaudēt tikai materiālās vērtības un to iekārtojumus, bet, zūdot dzimtenes aizsardzībai, šķita, ka izplēn dzīvība pati. Dzimteni kā daļu no sevis pašas visspilgtāk apzinājos, kad tās vairs nebija. Pirmajā laikā Vācijā biju cilvēks, kas ir dzīvs un tomēr miris. Bet mana laime bija, ka latviešu cilvēku kopība nometnēs neļāva iznīkt. Radās aicinājums darboties. Darbs kā sargātājs stājās sargātājas dzimtenes vietā. Es pateicos visiem grūtumiem, ko radījuši apstākļi un cilvēki. Tie man devuši atziņas, kas bez viņiem nekad nebūtu nākušas. — Sajūtu, ka man jābrauc kā cīnītājai uz viņu krastu. Maizi pelnīšu savām rokām, kā visi tautieši. Ja mani aicinās, tad iešu sabiedriskā darbā — vadīšu teātri, rīkošu deklamāciju vakarus. Tikai viens noteikums man būs: lai katrs, kas mani grib dzirdēt, iemaksā sarīkojumā kādu ārtavu — ne man, bet latviešu kopības fondam. To tad aizsūtīsim, kam vajadzēs: latviešu skolai, invalīdiem, vecajiem ļaudīm, vai ārējās informācijas fondam.

ARTURS STAUNE

Būdams saimniecisks darbinieks, esmu zaudējis ne tikai dzimteni, bet arī to, kas bija manas dzīves mērķis: kalpot Latvijas lauksaimniecības pacelšanas darbam, ko veicu kā agronoms un kooperātors. Rakstīju presē, un esmu arī vairāku Latvijā izdotu lauksaimniecības grāmatu autors. Būdams akciju sabiedrības Bēkona eksports direktors, turpināju šo darbu, stiprinot Latvijas saimniecību.

Nonākot trimdā, dažu gara darbinieku, piem., teologu zaudējumi nebija tik sāpīgi, — nonākot grūtībās, cilvēks vairāk pieķeras Dievam, tā teologu darba lauks turpinājās. Tāpat māksliniekiem radās iespēja nākt saskarē ar Eiropas izcilākām personībām. Es savā arodā nevarēju turpināt neko, vienīgi papildināt savas zināšanas. Nav izredžu arī, ka Amerikā varēšu turpināt iemīļoto agronoma darbu. Atliek vēl vienīgā cerība un vēlēšanās — atgriezties dzimtenē un tur vēl vecumā strādāt saimnieciskā laukā.

LATVIEŠU BĀRENE

Man ir jau 16 gadu. Vecākus zaudēju maza. Bijušais Liepājas un apkārtnes skolu inspektors A. Jēkabsons ved mūs tagad uz Ņujorku, lai ievietotu kādā turienes bāreņu namā. Mazākais no mums trijiem — Gunārs Bērziņš — audzis Vācijas bērnu namā un latviski nemaz neprot. — Kā būs Ņujorkā? Bagāti amerikāņi nāks un, varbūt, ņems mūs. Mazos jau pāraudzinās par amerikāņiem, mani vairs nē.

GRĀMATNIECĪBA

Latviešu rakstnieku, žurnālistu un grāmatrūpniecības darbinieku kopas Litera apgādā Vācijā iznācis pazīstamā igauņu rakstnieka Augusta Gailīta romāns Pāri bangainiem ūdeņiem, kas šī gada sākumā Zviedrijā parādījās oriģinālā. Vāku zīmējusi Erna Geistaute.

Apgāds Rits Eilsberijā, Anglijā, izdevis Hugo Krūmiņa dzejoļu krājumu Zemes vējos rotātora technikā, 250 numurētos eksemplāros, ar E. Raistera sacerētu autora siluetu ievadā, autora un apcerētāja pašrocīgiem parakstiem un Jura Soikana vāka zīmējumu linogriezumā.

Par daudz prāta un par maz naudas

PAVASARĪGA VĒSTULE NO ŅUJORKAS

Mēdz teikt, ka Ņujorkas sirds esot no akmens un betona, kur asiņu vietā nerimdamas šļācas degeļļas un dzīna straumes. Tomēr šis 20. gadsimteņa lietiškais radījums tāpat atkarīgs no zemes griešanās, un pasaules bagātākajā pilsētā, kuras avenijās sastopas maharādža ar ubagu, nule gluži oficiāli ieradās pavasaris. Tas te būs īss un vējains, nevarīgs starp divām totālitārām varām — auksto ziemu un karsto vasaru. Bet tas atnesa un aizvadīja svētkus, un svētki Ņujorkā allaž izvēršas par orģiju. 4. jūlijs ir uguņošanas, līksmas, trokšņošanas un skaļu runu orģija, pateicības diena novembrī — ēšanas, Ziemsvētki — laipnības, Lieldienas — jaunākās modes parādes orģija. Olas un zaķi — bērnu priekam, dzeltenie cāļi un sirmie pūpoli — tik vien kā maigi pūkains fons jaunai cepurei.

Pats galvenais dāmai ir pastaigāties pa 5. aveniju, šo pasaules elegances maģistrāli, viscaur jaunā pavasara ietērpā un, kā modes karaļi 1951. gadam norādījuši — „jauki sievišķīgai". Īpaši šis sauklis izpaužas visliegāko pasteļtoņu cepurēs, ko aplido visgleznākie plīvuri. Protams, arī seja, kas valkājama zem cepures, pielāgojama modes pavasara prasībām. Kosmētiķes, kas vēl nesen pūlējās dāmu sejās ieveidot „femme fatale" noslēpumaino pievilcību, tagad tām mēģina pieburt jauku naīvitāti. Taču vientiesību nevar iemasēt, ieziest un iegleznot tik viegli kā piespraust matiem lieko mezglu, bez kura tikpat kā nebūšot domājama modernās dāmas frizūra, sevišķi vakarā. Un daudzas skaistules aizmirsīs, ka šim matu greznumam, kas izskatās tik mānīgi vienkāršs, piederas klasiski vaibsti un gulbja kakla izliekums. Šos liekos matus ieved no kontinenta, jo eiropietes nebalinot savējos saulē un krāsu šķīdumos tik pārgalvīgi kā amerikānietes, un tā saglabājot ilgāk dzīvus.

Ziemas spilgtu krāsu greznajam samtam, laistīgajam brokātam un mākoņainajam šifonam tagad piepulcējas šampānieša krāsas mežģīnes, krējumains zīds, vēsie, bālie linu audumi, musturainā kovilna. Nav jau iespējams iztirzāt elegances, skaistuma un izšķērdības sapņus, kas dzimuši Parīzē un iemiesoti Ņujorkā. Ja gribam būt ļoti pieticīgi, tad varam pakavēties pie Fāta, Grifa, Valenciagas, Pigē, Pakēna un Šarpantjē modeļiem, ko ik detaļā (izņemot cenu) kopējis lielais Mēsija tirdzniecības nams, kur iepērkas sievietes ar mazu rocību.

Bet acij labpatīkas notvert pa modes tauriņam šur un tur, un pēc Lieldienu pastaigas paliek prātā kāda čagana itāļu zīda blūze, kāda bārkstaina vilnas šalle, ko modes zīmētājs radījis kādas Goijas gleznas ietekmē, krāsaina ziemišķa sandales ar nosaukumu Sēzam, atveries, romantiska Renuāra cepure mīkstām, augšupliecošām malām, kāds rožainu mežģīņu līgavas tērps ar Medīči apkakli, Kristiāna Diora franciskās dāmu zeķes — saucamas vārdos Promenāde, Bakarā, Karnevāls un Aperitīvs, grieķu chitoniem līdzīgi plīvuraini nailona naktstērpi, rokas somas no Singapūras aligatora, itāļu kazas un Somāli leoparda ādas, kāds Elīzabetes Ārdenas salona organdija tērps ar mākslīgiem briljantiņiem rotātu šķidrautu, un dārgakmenim līdzīgs skaistuma plankumiņš, valkājams acu kaktiņā.

Skaisti nieki, acu māns, kam paejam garām apbrīnodami kā kādam dabas daiļumam svešā zemē, jo mums ir par daudz prāta un, katrā ziņā, par maz naudas. Diez, vai kādreiz būs otrādi? Ak, Ņujorka ir tāda pasaule, kur reizēm pašaujas tādas neprātīgas vēlēšanās: kaut man būtu...

Rita Liepa

Ņujorkā, aprīlī.

Izpildītāji Anglijas dziesmu dienu koncertos

Tagad galīgi noskaidrojies kādi mākslinieki piedalīsies Anglijas dziesmu svētku jaundarbu vakarā un vokālajā koncertā. Pirmajā uzstāsies čellists Jānis Ozoliņš, jaunzēlandietis vijolnieks Elens Lavdejs (Loveday), pianiste Dagmāra Kokere un dziedātāja Ksenija Bidiņa. Programmā paredzēta T. Ķeniņa čello sonāta, kā arī J. Mediņa un A. Jēruma vijoļu sonātas.

Vokālajā koncertā Marija Vintere, Gaida Trēziņa un Edvīns Krūmiņš dziedās J. Mediņa, V. Dārziņa, A. Jēruma, V. Lindes un A. Ābeles jaunās dziesmas.

Zuikas vīru koris uzņēmies sagatavot T. Ķeniņa kantāti Dievs, Tava zeme deg, kas rakstīta mecosoprānam, vīru korim un ērģelēm (orķestrim). Atskaņojums notiks dziesmu dienu dievkalpojumā.

—ns

Pasaka par princi...

(Turpinājums no 5. lpp.)

„Jā, pavasaris!" un viņam pēkšņi it kā zvīņas nokrita no acīm — tas taču bija pavasaris, ko viņš sev priekšā redzēja. Princis paskatījās pa labi — tur arī bija pavasaris. Pa kreisi tāpat. „Pavasaris!" sauca mākoņi un peldēja tālāk uz lielo kalnu, kura galā bija karaļa pils.

„Nu es viņu beidzot esmu atradis!" jauneklis pietrūkās kājās. Pavasaris bija tur ezerā, uz kalna, bērzu birzī, sniegpulkstenīšos. Tas bija visur, un nu tikai princis saprata, ka viņš to bija saticis jau vakar, pie mazā strautiņa nodzerdamies.

Viņš atcerējās vizbulīti un pūpolus, un viņam kļuva tik ļoti to žēl. Princis uzmeta plecos maizes somu un, paņēmis rokā spieķi, devās atpakaļ. Nonācis pie krūma ceļa malā, viņš to noglāstīja, salasīja grāvī iekritušos pūpolus un iebēra somā. „Es tev nodarīju daudz pārestības, bet mans tēvs tev to atlīdzinās un iedēstīs tevi karaļa pils dārzā," princis teica un gāja tālāk.

Mazajai vizbulītei pie celma galviņa vēl vienmēr bija iespiesta zemē, un viņa tikko varēja paelpot. „Es tevi saminu, lai gan tu nemaz nebiji vainīga," princis runāja un noliecies izgrieza vizbulīti ar lielu gabalu zemes. „Tu tagad augsi uz mana loga karaļa pilī!"

Jaunais princis nu bija laimīgs, jo visur viņš satika pavasari, un pāri karaļvalsts kalniem un lejām skanēja viņa dziesmas.

Tēlojumi par leģiona cīņām

JĀŅA SUDRABIŅA GRĀMATA „ASIŅAINA GAISMA AUST" A. OZOLIŅA APGĀDS, 1951. G.

Otrā pasaules kaŗa laikā latviešu ... bija mobilizēts lielāks skaits jaunākās ... audzes rakstnieku un žurnālistu, to vidū ... jā un prozā jau pazīstami autori Alfrēds Dziļums, Andrējs Eglītis, Pēteris A... Pēteris Iklavs, Olģerts Kučers, Alfrēds ... lis, Augusts Brocis, Augusts Saulietis, ... Kalme un citi, bet tikai mazai daļai ... jies izkļūt brīvībā. Viņi tad arī ... šies savus pārdzīvojumus un ... dokumentēt gan prozā (Alfrēda Dziļuma ... nas grāvracī), gan dzejās un esejās (... Eglītis Uz vairoga un Dvēseļu ... Egila Kalmes kaŗa romāns vēl ... nuskriptā, bet daži jaunākie ... pazinām tikai trimdā, sniegušie ... novelēs atsevišķus šī laika ... Hugo Puriņš krājumā Ekselencei ... Juris Salna u. c. Tagad viņiem ... arī jaunākās paaudzes žurnālists ... rabiņš, kuŗa cīnītāja stāžs ... vidas no vecākiem un arī ... S. kopš 1943. g. gandrīz nepārtraukti ... dies frontē.

Apskatāmā grāmata aptver ... posmu sākot ar Opočkas ... lijā un beidzot ar Kurzemes ... starp Tukumu un Saldu, kas ... 1944. g. Ziemsvētku kaujām ... Notikumi fiksēti konspektīvi, ... visvairāk paša rakstītāja rotas ... jomā, tikai vietumis tos ... rējo kustību 19. divīzijas ... ai. Vismaz sākuma posmā ... palikuši paplašinātas dienasgrāmatas ... kur atsevišķi cīņu epizodi ... un sīkāk izgaismoti. Gan autors ... žurnālistisko koncepciju ... kauju tēlojums, ja atskaita ... stiski tvertus tuvcīņas skatus, ... šķiras, krāsu un noskaņas ... atkārtojas, kaut arī neizvirst ... bai. Autors, kā redzams, darbā ... ties no kļūdām, un jo tālāk ... jums, jo vairāk izdevies ir ... dums, ir tēlojuma tiešums, īpaši ... jās Ziemsvētku kauju ainās Lestenes ... kas vainago visu grāmatu.

Gan nāks laiks, kad šos un citus ... šaurākos sektoros varēs savilkt ... un plastiskā ainā. Taču Sudrabiņa ... dod pietiekamu ieskatu kā par Ozol... bānas un Madonas frontes kustīgo ... cīņu posmu, tā arī par uguns ... zemē, un tamlīdz pieskaitāms ... ģiona cīņu dokumentācijai.

Tādā nozīmē laikam sniegti arī ... dumi par Rīgas krišanu un ... ai, bet tos nav izdevies ciešāk ... pārējo tēlojumu, kāpēc tie šai ... liek par svešķermeņiem, kaut arī ... vērtīgu pārskatu par notikumiem, ... pagaidām tik maz aculiecinieku. ... nību jauc pārāk konspektīvais ... frontes sabrukumu Vidzemē septembrī ... kam būtu vēlējušies plastiskāku ... Dalītās domās var būt arī par ... meiteņu un kaŗavīru dziesmu ... kas neliekas būt diezcik pielāgot... ejām, nedz noskaņu radīšanai, ... laikam ir autora nodeva to ... mentam, vismaz tagadējā sniegumā ... būtu gājis dziļāk arī ... sadzīves raksturojumā, tie varētu ... derēt.

Cik lasīti tieši kauju tēlojumi ... kaŗa romānistu darbos, piem., Richters ... kautie, tad Sudrabiņam, ja viņš gribētu ... no žurnālistikas vispārējās koncepcijas ... mācās prozas rakstnieka pacietība ... stiskums notikumu attēlot soli pa ... vest līdz kulminācijai un noslēgt ... izskaņā, lai tas lasītājā atstātu ... pārdzīvojumu, ne vien apmierinātu ... par to, kas tur vai citur noticis. ... mācās tēlojumu atjautīgi atvairīt ... glezniem un citiem līdzekļiem, ... no attiecīgajām dotībām ... ... lai neatkārtotos. ... un uzmanība vēlama arī ... kajos teikumos. Jādomā, ka ... iesies tēlojumos par Volchovas ... kas jau sākti rakstīt.

Visvairāk lasītāju S. grāmatā ... traģiskā pamatskaņa — pūles atvairīt ... sīgo ienaidnieka pārspēku un ... veikt, pašaizliedzīgā upuru ... ko visi apzinās jau zaudētu, un ... rība uz kaut kādu brīnumu pēdējā ... Ar to mūsu cīnītājs tik ļoti ... Plivjē romānā tēlotā vācieša, kas ... kauju pazaudē jau tanī brīdī, kad ... lenkts un neredz cerību izlausties. ... leģionārs to nepazaudē nekad un nav ... jis vēl šodien, un tāpēc arī nekad ... sakauts, tikai pagaidām atkāpies ... priekšā. To S. skaisti izteic Lestenes ... noslēgumā cīnītāja Liepas atziņā.

E. L.

Ingrida Vīksna

Mums jābrien jūrā

ROMĀNS

(62. turpinājums)

Un tomēr bija viena seja un viens vārds, kas viņu nemitīgi vajāja no pirmā tikšanās brīža un ar savu spožumu izdzēsa visu citu — visas vecās atmiņas, visas senās izjūtas.

„Dagnija, Dagnija..." Juris ļāva lūpām klusu veidot mīlo vārdu, un pats pēkšņi satrūkās, cik skaļi to bija izteicis. Bet visapkārt miegā krāca, svilpa un šņāca nogurušie biedri, un Jurim bija jāpasmaida par savu aušību un bailēm.

Raudzīdamies ārā naktī, Juris austrumu pusē šad tad manīja ieduramies debesīs spilgtas rakešu šautras, dažbrīd pāri kokiem aizdūca kāda lidmašīna, līdz, noguruma pārvarēts, arī viņš padevās miegam.

Līdz ar ausmu vīri no jauna kārtojās gājienam.

Izmantojot dienas gaismu, pārgājiens veicās ātrāk un veiklāk, zirgi un cilvēki bija atguvuši drusku spēku, un arī prāts visiem bija kļuvis mierīgāks un drošāks. Bija jau pienācis pusdienas laiks, vēlā rudens saule apspīdēja līkumotās skudru takas zem vecajiem kokiem, un brūnās, nosalušās lapas klusi čabēja zem puišu soļiem.

Pēkšņi aiz meža iedūcās lidmašīnas motors, un jau nākošā mirklī iznira turpat virs bēgļu galvām. Mēģinādami slēpties, vīri saklupa grāvjos, līda aiz krūmiem un drāzās dziļāk mežā, bet vācu stārķis apmeta vēl pāris līkumus un tad izšāva signālraķetes.

„Nāve un trīs plikie, mēs esam uzieti!" nošņācās Jurim blakus vecs volchovietis, un Juris aizsteidzās meklēt bataljona komandieri, ap kuŗu jau pulcējās visi virsnieki. Gandrīz tai pašā mirklī ierūcās arī kāds auto motors, un ceļa galā iznira smagā mašīna.

„Aizturēt!" skanēja pavēle.

No mašīnas izlīda divi vācu, viens latviešu virsnieks, un lika sevi aizvest pie grupas augstākās vadības.

Sadrūmuši vīri gaidīja, ko gan nesīs šis nelāgais apciemojums, bet jau pēc īsas sarunas vācu sūtņi atgriezās pie savām mašīnām un aizbrauca.

„Šitos nu gan nevajadzēja laist tik viegli vaļā, sūdi vien būs," uz grāvmalas sēdēdams, domīgi teica Vidzemes saimnieks Cinis un nospļāvās.

„Nu tik taisies uz vicināšanu," piebilda volchovietis Vērdiņš, priecīgi piemiegdams vienu aci un, kā atbalstu meklēdams, paraudzījās uz Juŗa pusi. Bet tas sadrūmis raudzījās uz ceļu, pa kuŗu nāca komandieris, un deva zīmi visiem sapulcēties vienkopus.

„Stāvoklis ir nopietns," viņš teica īsi. „Vācieši ieteic mums ļauties atbruņoties un nosūtīties uz Vāciju. Pretējā gadījumā tie piedraud mūs iznīcināt līdz pēdējam vīram. Ģenerālis ar savu štābu ir jau apcietināti un atrodas Liepājas cietumā. Esmu izšķīries cīnīties. Kas negrib palikt šai kaujā līdz galam, var atstāt mūsu rindas un doties pāri pie vāciešiem. Vīri, jums jāizšķiras tūlīt, jo jau rīt vairs nebūs atkāpšanās ceļa."

Īsu mirkli komandieris apklusa, pārlaizdams skatu sejām, bet vīru rindas tikai nošalca īgnā niknumā. Nebija neviena, kas gribētu aiziet.

„Jau šodien pie Jekelna dosies mūsu sūtnis ar priekšlikumu, lai mūs iesaista cīņā Kurzemes frontē, neizklīdinot vienību. Es gan neticu, ka šīm sarunām būs panākumi, bet mēs iegūsim laiku, lai kārtīgi sagatavotos cīņai. Un kas zina — varbūt izdodas vēl pienācīgi sagaidīt parītdienu — astoņpadsmitā novembra svētkus. Mēs esam nepilni septiņi simti, bet tie, kas mums stāsies pretī, būs skaita un apbruņojuma ziņā nesamērīgi stiprāki. Vīri, sagaidīsim viņus kā nākas — mūsu zemes gadu simtu ienaidniekus!"

Izmeklējis izdevīgu apmešanās vietu, bataljons sacēla skuju būdas un gaidīja atgriežamies savu sūtni. Visa nākošā diena pagāja mierīgi, pienāca astoņpadsmitais, un uz katras būdas plīvoja Latvijas karodziņš. Vīri staigāja saposušies, noskuvuši ilgi nedzītos rugājus, un juta svinīgu satraukumu. Kad bija pienācis laiks posties uz valsts svētku parādi, pie nometnes priekšposteņiem piebrauca vieglā mašīna, atvezdama galīgo pavēli — padoties nekavējoties un bez noteikumiem.

„Ja jūs šo pēdējo izdevību noraidiet, pēc dažām stundām šeit nebūsit vairs ne jūs, ne jūsu karogainās cirkus būdas," mašīnā iekāpdams noteica vācietis.

Parādes vietā visas rotas steidzīgi ieņēma aizstāvēšanās pozicijas. Pie Abavas upes tilta novietojās smagais ložmetējs, dažas patšautenes un vīri ar rokas granātām un šautenēm. Aizmugurē Deksnis ar savu smago rotu — mīnmetējiem un tanku dūrēm.

Vēlreiz pārlūkojis savus puišus un ieņemtās pozicijas, Juris jutās pēkšņi tik labi un mierīgi, kā sen nebija juties. Viņu nestindzināja ne tuvā kauja, ne vāciešu sīvais pārspēks — tā vietā bija iestājusies sen aizmirstā sajūta, kā kādreiz grāvjos, kad ķermenis likās saplūstam ar mālaino zemi, ar gaisu, kas jāieelpo, ar ieroča vēsumu, ar sasprindzināto gaidu ... sumu visapkārt. Nu viņš atkal bija līdzīgs sev, atkal savā īstajā, piederīgajā vietā, — kaujas pozicijās, gatavs ... Kas tā bija par lielisku izjūtu pēc daudzajām pazemojuma un īgnuma pilnajām nedēļām!

Jau pēc nepilnas pusstundas parādījās vācu izlūku ... mašīnas un atklāja negantu ložmetēju uguni — tā svilināja tukšās skuju būdas, bet puiši mierīgi nogaidīja savās pozicijās.

Pēc pirmā viļņa sākās spēcīga mīnmetēju uguns, un daž labam zēnam no Juŗa rotas tās bija pirmās ugunskristības.

„Drīz nāks pirmās vācu kājnieku ķēdes," sprieda Juris un sasprindzis vēroja ceļu un mežmalu.

Un tad viņi nāca — pāri pļavai, kas aizstiepās gar upmalu kalna piekājē, — zaļi pelēkas uzbrucēju rindas, un īsu mirkli Jurim rīkli sažņaudza kāda dīvaina, neizprotama sajūta. Ilgus gadus viņš bija cīnījies blakus šiem zaļajiem stāviem, ... tos kā krietnus kaujas biedrus, bet nu viņš stāvēja ar ieroci rokās, lai pēc pāris sekundēm atklātu uguni uz tiem, kas ... tuvojās iznīcināt viņu pašu un vēl neskaitāmus latviešu vīrus. Viņš juta, ka muskuļi tam saspīlējumā savelkas kā stīgas, vācieši nāca aizvien tuvāk, un kad tie bija pievirzījušies pienācīgā attālumā, tos sagaidīja nežēlīga uguns.

Juris vēroja, cik apmulsuši vācieši pajuka pēc šī spēcīgā sveiciena.

Kājnieki atvilkās, bet no jauna sāka graut mīnmetēju uguns, šoreiz daudz spēcīgāka un tieši virsū rotas pozicijām, un ... vācu ķēdes parādījās no jauna.

Pārspēks bija pārāk smags, un pēc sīvas apšaudīšanās komandieris pavēlēja priekšējām līnijām nedaudz atvilkties.

Ieņēmušas jaunas pozicijas, rotas izsūtīja izlūkus un tiem atgriežoties līdzi nāca ļaunā vēsts — vāciešiem izdevies bataljonu apiet un ielenkt.

Lai vācu spēki nesaspiestu vīrus šaurā telpā, kur pārspēkam tos viegli būtu samalt, nāca izšķirīgā pavēle — uzbrukt vācu mīnmetēju pozicijām.

Kā smaga dūre latviešu puiši cirtās ar savu naidu, izmisumu un uguni vāciešu rindās, un pēc īsas, sīvas kaujas ielenkumu izdevās pārraut.

(Turpinājums sekos)

LLSK izcīna Dzintarjūras kausu

SPORTA VĒSTULE LATVIJAI

Latviešu jūrnieku dāvātā Dzintarjūras kausa turnīrs basketbolā, kas 1. un 2. Lieldienās risinājās Londonā, izvērtās par lielāko latviešu basketbola sarīkojumu Anglijā. Piedalīšanos turnīrā bija pieteikušas un tālo ceļu uz Londonu mēroja spēcīgākās latviešu basketbola vienības no Ziemeļu un Vidusanglijas, kamēr pašu Londonu pārstāvēja 3 piecnieki. Sacensībās noraudzījās pāri par 500 skatītāju.

Turnīra pirmajā dienā īsti novelcās Ziemeļanglijas meistaram Bradfordas Trimdai, kas zaudēja Volverhemptonas Daugaviešiem ar 24—35 un Donkasteras Ekebijai ar 37—44, tā izstājoties no tālākajām sacensībām, kas notika pēc 2 zaudējumu sistēmas. Londonas DVF Staburags pieveica Ekebiju ar 41—37, bet zaudēja pret LLSK ar 32—41. Trešā Londonas vienība — DVF pārspēja Daugaviešus ar 54—30, kvalificējoties 1. pusfinālam pret LLSK. Sarīkojuma 2. dienā Daugavieši no tālākas piedalīšanās izsita Staburagu ar 33—31 un arī Ekebiju (36—20). Turnīra degpunktā izvirzījās abu spēcīgo Londonas vienību — DVF un LLSK spēkošanās 1. pusfinālā. Jau ar sākuma minūtēm iedegās strauja cīņa, kurā vadību guva DVF, kas arī puslaiku beidza ar 24—16 savā labā. Tomēr jau 2. puslaika vidusdaļā LLSK prata rezultātu izlīdzināt. Tālākā sacensībā punkti auga vienmērīgi. Nepilnu minūti pirms beigu svilpes — rezultāta dēlis rādīja 40—40 — vienības izpelnījās dubultsodu. Kamēr Sproģis savu metienu paraidīja garām secen, Bulte izrādījās veiksmīgs, tā gūstot savai vienībai 41—40 uzvaru, kas nodrošināja līdzdalību finālā.

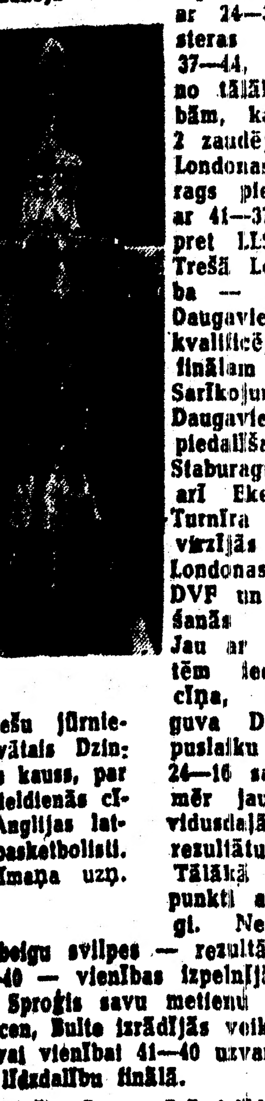

Latviešu jūrnieku dāvātais Dzintarjūras kauss, par kuru Lieldienās cīnījās Anglijas latviešu basketbolisti. R. Sīmaņa uzņ.

Uzvarējuši pēc samērā izlīdzinātas spēles 1. puslaikā Daugaviešus ar 37—33, DVF basketbolisti otrreiz stājās pretī LLSK izlasei — šoreiz finālcīņā. „Vanagi" juta iepriekšējo spēļu nogurumu, ko izmantoja „kluba" spēlētāji, panākot 17—2 vadību. Līdz puslaika beigu signālam DVF tomēr atguva zaudēto, dodoties atpūtā pie stāvokļa 22—24. Sacensības turpinājumā spēle bija izlīdzināta — spēlētāji cīnījās par katru bumbu. 5 min. pirms beigām DVF panāca rezultāta izlīdzinājumu, tomēr izcīnīt vadību neizdevās. Tā LLSK atstāja laukumu kā 48—46 uzvarētājs un pirmo gadu izcīnīja skaisto Dzintarjūras kausu. LLSK sastāvā bija: Rušenieks (15), Bergvalds (14), Riekstiņš (12), Kadiķis (4), Bulte (3), Ješinskis, Feldmanis, Blukis un Augusts (0). DVF krāsas pārstāvēja: Pūris (15), Sproģis (11), Šmits (10), Skujiņš (4), Mednis (4), Jēkabsons (2), P. Sproģis, Antons, Treigūts un Zariņš (0). Sacensību vadīja 2 amerikāņu tiesneši — lidotāji.

Salīdzinot spēļu līmeni ar iepriekšējo gadu, jākonstatē, ka tas ar niecīgiem izņēmumiem uzlabojies. Ja dažas vienības savus panākumus vēl bazēja uz atsevišķu spēlētāju individuālo sniegumu, tad abi finālisti nodemonstrēja jauku vienības sadarbību un saskaņotību. DVF spēlētājiem gan izšķirīgos brīžos pietrūka trieciena spara. LLSK kopš janvāra vidus, kad izdevās noorganizēt regulārus koptreniņus, vēl, spēlējot 1. sastāvā, nav zaudējis nevienu sacensību. Daugaviešu galvenie balsti izrādījās — „vecais lauva" M. Kazaks un A. Krūmiņš, DVF Staburagam — U. Priedītis un Uztups, bet Trimdai — J. Skujiņš. Grūti spriest par Ekebiju, kas visumā nodemonstrēja nenoteiktu spēles veidu. Bez ceļojošā kausa uzvarētāji saņēma arī sudraba medaļas.

R. Bulte

Londonā, aprīlī.

Pasaules sporta laukumos

Eiropas amatieru bokseru vienība Čikagā piedzīvojusi smagu 4—12 zaudējumu pret amerikāņiem. Mušas sv. Hamalaeinens (Somija), kas arī pērn izcīnīja uzvaru Eiropai, pieveica Kastanedu. Otru uzvaru vecajam kontinentam guva Johansons (Zviedrija) smagā svarā, 3. gājienā ar k.o. sitot Fanu. Pārējās cīņas beidzās ar ASV reprezentantu uzvarām: gaiļa svarā Broks uzvarēja Dimesnilu (Francija), spalvas sv. Dēviss — Dufvu (Somija), vieglā sv. Blikle — Hansenu (Norvēģija), pusvidējā sv. Henrijs — Sovljanski (Jugoslavija), vidējā sv. Gerero — Sjelinu (Zviedrija) un pussmagā sv. Džeksons — Limagi (Beļģija). Šī jau 10. ASV uzvara, kamēr Eiropa pārākā izrādījusies tikai reizi — 1939. g. 3 sacensības beigušās neizšķirti.

Vācijas futbola meistarības spēles atsevišķajos apgabalos tuvojas nobeigumam un sasniegušas kulminācijas punktu. Dienvidvācijā pašreiz vadībā ar 43—19 p. atrodas 1.FC Nuernberg, kam seko SpVgg Fuerth (41—21), VfB Muehlburg (41—21) un FSV Frankfurt (40—20). Neskaidrs stāvoklis arī rietumos, kur tabulas galvgalā joprojām vēl stāv Schalke 04 ar 39—15 pu. Cieši seko Preussen Muenster (37—17), Borussia Dortmund (35—19) un 1.FC Koeln (34—20). Pārējiem konkurentiem vairs nav cerību uz pirmajām 2 vietām, kuras dos tiesības piedalīties tālākajās cīņās par Vācijas futbola meistara lauriem. Ziemeļos, liekas, arī šogad 1. vieta paliks Hamburger SV vienpadsmitam, kam jau 41—15 p., bet nopietnākie pretinieki ir 1.FC St. Pauli (40—18), VfL Osnabrueck (37—21) Werder Bremen (33—21) un Holstein Kiel (33—21). Dienvidrietumos meistara godu jau nodrošinājuši 1.FC Kaiserslautern futbolisti.

Jahn Muenchen basketbolistes jau 4. reizi izcīnīja Vācijas meistartitulu. Finālspēles notika Minchenē. Meistarvienība pieveica ATV Duesseldorf ar 27—19, OSC Berlin 23—17 un TSG Heidelberg 21—11. Otrā vietā ierindojās heidelbergietes, kas pārspēja Diseldorfu ar 28—13, bet zaudēja Berlīnei ar 20—25, trešā vietā Berlīnes spēlētājas, kas pēdējo spēli zaudēja pret Diseldorfu ar 14—17.

Krustvārdu mīkla

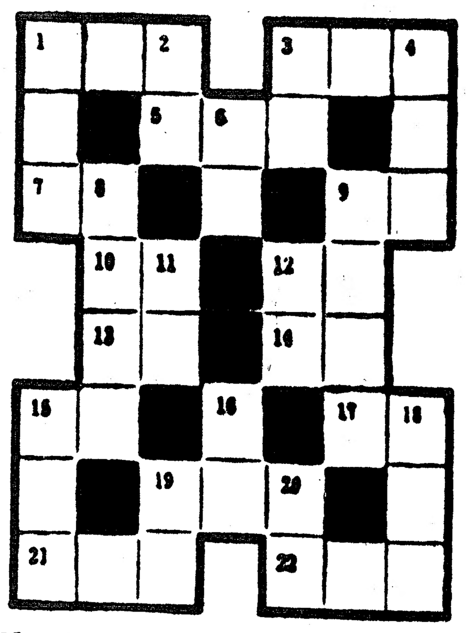

Līmeniski: 1. Pilsēta Latvijā. 3. Rati. 5. Skrien. 7. Strādā laukā. 9. Saiklis. 10. Ošņā! 12. Ēģiptiešu dievs. 13. Apstiprinājums. 14. Vietnieka vārds. 15. Nots. 17. Izsauciens. 19. Joko. 21. Auļot. 22. Dāvina.

Stateniski: 1. Caurums. 2. Staigā! 3. Smird. 4. Pakrēslis. 6. Parasts amerikāņu izteiciens. 8. Ciems Kurzemē. 9. Jautājums. 11. „Jā" svešvalodā. 12. Nots. 15. Pilda. 16. No. 18. Dari sāpes! 19. Kino Rīgā. 20. Barojas.

Iepriekšējās krustvārdu mīklas atrisinājums

Līmeniski: 1. Siama. 3. Erss. 7. Taka. 10. Ipiķi. 11. Ālavas. 12. Ecēša. 15. Virsa. 18. Bebris. 21. Ieskā. 22. Aiŗi. 23. Ēkas. 24. Skābs. Stateniski: 1. Sita. 2. Alka. 4. Reize. 5. Stiga. 6. Bise. 8. Alņi. 9. Avis. 13. Ciba. 14. Šķiŗ. 15. Veide. 16. Rasma. 17. Abas. 19. Riba. 20. Sils.

AMERIKĀŅU HUMORS

„Vismaz viens no taviem līgavaiņa laika solījumiem piepildījies — tu tiešām turi mani uz augsta pjedestala."

Papardes zieds

11, Wyresdale Road, Bolton, Lancs., England

Šis katalogs domāts tikai Kanadas un ASV klientiem

Sludinām tikai krājumos esošo, un tādēļ arī piegādājam tikai pie pasūtinājuma nodošanas samaksātos priekšmetus. Lūdzam nemaksāt par to, kas nav sludināts, jo tā piegādi nevaram garantēt. Samaksu var sūtīt ar pasta naudas pārvedumu, bet ja vēlas drīzāku pasūtinājuma izpildīšanu, var likt dolaru zīmes gaisa pasta vēstulē kopā ar pasūtinājumu. Uz Angliju šādā veidā drīkst pārsūtīt naudu legāli no ASV un Kanadas.

STĀSTI UN NOVELES: E. Ādamsons, Smalkās kaites Dol. 1,00 (Kan. dol. 1,05); J. Akuraters, Draugi un gadi 0,70 (0,75); Rietumu pasaule, amerikāņu prozas antoloģija 1,50 (1,60); M. Bendrupe, Smieklīgais un viņa sirds 1,50 (1,60), ies. 2,00 (2,15), Majestāte un pērtiķis 0,70 (0,75), ies. 1,20 (1,30); Blaumanis, Trakais Īzaks 0,60 (0,65); Dziļums, Sētnieks Ciepsts 0,75 (0,80); Anšl. Eglītis, Sīkstā dzīvība 1,70 (1,80), ies. 2,20 (2,40), Ģīmetne 0,60 (0,65); M. Fogts Ģīmetne 0,30 (0,35); Jautrais Albions 0,30 (0,35); J. Ezeriņš, Dziesminieks un velns 1,00 (1,05); Jaunsudrabiņš, Zaļā grāmata 2,00 (2,10); V. Kravčenko, Es izvēlējos brīvību, pilns komplekts 2,40 (2,60); Kn. Lesiņš, Lietas, kas kārtojas pašas, ies. 2,50 (2,70); J. Miesnieks, Dzīvības neprāts 1,10 (1,15); Konst. Miķelsone, Bikts 1,00 (1,05), ies. 1,50 (1,60), Bābeles gūstā, luksa sējumā 1,40 (1,50); O. Henrijs, Stāsti 0,45 (0,50); A. Puškins, Pīķa dāma, luksa sēj. 1,50 (1,60); P. Rozītis, Mezgli 0,75 (0,80); Z. Unams, Neatkarības saulrietā 0,80 (0,85); J. Veselis, Latvju teiksmas 0,85 (0,90); Virza, Straumēni 1,25 (1,30); Dziļums, Meža Andrievs 0,60 (0,65); Lūsis, Leģendas 0,60 (0,65); Skalbe, Stāsti un tēlojumi 0,30 (0,35); Kuršinskis, Rīgas miniatūras 0,30 (0,35); Blaumanis, Trīs noveles 0,20; Ezeriņš, Viesības Kalnāres pilī 0,25; Niedra, Zemnieka dēls 0,45; Mintauts Eglītis, Pasta stāsti 0,50; Meistara Celma kapella 0,40; Sināts, Mežā mostas 0,65 (0,70); H. Moors, Portreja 0,65 (0,70); Jaunsudrabiņš, Ūdeņi 0,60; P. Aigars, Labais malums 0,70 (0,75); Grīns, Krustneša gaitās 0,30; Spiegi strādā, komplekts 0,50.

DZEJA: Pie Dzintara jūras, populāru dziesmu krājums 0,75 (0,80); Tautas dziesmu izlase 0,50; L. Breikšs, Svēts mantojums, luksa sēj. 1,00 (1,05); A. Čaks, Mūžības skartie 2,30 (2,50), ies. 2,90 (3,20); A. Dagda, Līdzības ies. 1,20 (1,25); K. Dāle, Laika rasa 0,50; Dzimtene liesmās, patriotisku dzejoļu krāj. 0,60; J. Grots, Vēstules Solveigai, luksa sēj. 1,00 (1,05); Trīs autori 1,60 (1,70), ies. 2,05 (2,20); E. Virza, Laikmets un lira, ies. 1,40 (1,45); K. Zāle, Zvani pusnaktī, ies. 1,30 (1,35); E. Ķezbere, Ilūzijas, ies. 1,20 (1,25); Andr. Eglītis, God Thy Earth is Aflame 0,50, tas pats latviski 0,50; A. Puškins, Namiņš priekšpilsētā 0,60; A. Čaks, Augstā krastā, luksa sēj. 1,10 (1,15); M. Urnežus, Torņi liesmās 0,90 (0,95); Alant Vils, Poem pa kulšen 0,50; Zenta Liepa, Mēness akmens 0,70; H. Krauja, Pīlādža oga 0,30.

ROMĀNI: A. Austriņš, Puiškāns 1,25; A. Brigadere, Kvēlošā lokā, kopsēj. 2,90 (3,10); L. Bromfīlds, Lieti nāk, komplekts 3,20 (3,40); Ž. Diamels, Negaisa nakts 1,00 (1,05), ies. 1,50 (1,60); Anšl. Eglītis, Adžurdžonga 1,80 (1,90), ies. 2,30 (2,45); A. Gailīts, Eke Mors 0,80 (0,85); E. Hemingvejs, Ardievas ieročiem 2,00 (2,10); Dž. Hiltons, Ardievu, Mr. Čips 1,00 (1,05); Jaunsudrabiņš, Nauda 1,60 (1,70), Aužšzemnieki 0,75; Kaudzītes, Mērnieku laiki 2,20 (2,30), ies. un ilustr. 4,50 (4,75); A. Kivi, Septiņi brāļi 1,90 (2,00), ies. 2,40 (2,60); Dž. Konrads, Taifuns 1,00 (1,05), ies. 1,60 (1,70); J. Lapiņš, Jānis Poruks 1,20 (1,25); Kn. Lesiņš, Janka Mūzikants 1,50 (1,60), Mīlestības zīmogs 0,85; A. Munte, Grāmata par San Mikelu, komplekts 3,50 (3,70); V. Ramonas, Krusti, II gr. 0,60; Rutku Tēvs, Aklais Valentīns 1,40 (1,50); G. Salnais, Okers 2,80 (3,00); A. Strindbergs, Hēmsalnieki 1,60 (1,70); St. Eksiperī, Nakts lidojums 1,00 (1,05), ies. 1,60 (1,70); A. Švābe, Darbs 1,30 (1,35), ies. 1,80 (1,90); Voltērs, Kandids 1,30 (1,35); M. Zeberiņš, Tilti miglā 1,20 (1,25), ies. 1,70 (1,80); A. Žīds, Pastorālā simfonija 1,00 (1,05), ies. 1,50 (1,60); C. Morgans Avots 2,20 (2,30), ies. 2,60 (2,70); P. Rozītis, Uguns ceļi 1,00 (1,05), ies. 1,50 (1,60); V. Igo, Parīzes Dievmātes katedrāle 2,30 (2,40), ies. 2,70 (2,80); Valdis, Staburaga bērni 2,10 (2,20), ies. 2,60 (2,75); Ž. Verns, Mazais Kapteinis, komplekts 2,30 (2,40), Kapteiņa Granta bērni, komplekts 3,00 (3,20); Robinsons Krūziņš, komplekts 2,00 (2,10); J. D. Vīss, Šveices Robinsons 2,20 (2,30); J. Sīlis, Gauja 2,75 (2,90), ies. 3,30 (3,50); Aigars, Lietuvēna dzīres 2,40 (2,65); A. Niedra, Katrīne Ābele 1,95 (2,10), Sieva 0,95 (1,00); Staļingradas traģēdija 3,70 (4,00); Sudrabiņš, Asiņaina gaisma aust 1,70 (1,90); Balzaks, Eiženija Grandē 1,50 (1,60), ies. 1,90 (2,10); H. Štērs, Pēteris Brindeizenietis 0,95 (1,00); J. Veselis, Dienas krusts 1,65 (1,75), ies. 2,20 (2,35); A. Grīns, Tobago 1,80 (1,95), ies. 2,30 (2,50), Dvēseļu putenis, komplekts 3,00 (3,30); Dziļums, Tornas grāvrači, ies. 2,70 (2,90); E. Tālmane, Piemineklis 1,20 (1,25).

APCERES: A. Bērziņš, Pazīstamas sejas 1,20 (1,25); J. Kadilis, Rakstnieki un grāmatas 0,80, Nenozīmīga pašsaruna 0,45; Rainis, Kalnā kāpēja, aforismi 0,60; A. Švābe, Latvju kultūra 1,20.

GRĀMATAS PAR LATVIJU: Skatu albumi: Rīga 0,75 (0,80), ies. 1,00 (1,05); Tēvzemei un Brīvībai 1,50 (1,60); Grapmanis, Dzimtā zeme 0,75 (0,80), Do You Know that Latvia 0,40; E. Tomass, Latvija 1,20 (1,25); Latviešu tautas anekdoti 0,60.

BĒRNU GRĀMATAS: M. Bērziņa, Ganu Jūle 0,45; E. Vanaga, Rūķīši 0,80; Rūķa Labrenča skola 0,90; Ķēniņa dēls, I. Zeberiņa ilustr. 1,00; Pasaka par Sarkangalvīti, daudzkr. ilustr. 1,10; Valodiņa 1,00; Matēmatika 7 klasei 1,00 (1,05); Jaunsudrabiņš, Ganos 0,80; R. Skujiņa, Palaidnīgie zaķēni 0,70; Dzimtenes mācība 0,60; Brīnumzeme, teikas un pasakas 0,70; Pasaku vācelīte 0,20.

PRAKTISKA SATURA UN MĀCĪBU GRĀMATAS: Agr. Asars, Praktiskā lauksaimniecība 1,50 (1,60); Baltiņa-Bērziņa, Latviešu gramatika 1,30 (1,40); N. Berga, Putnkopība 1,50 (1,60); Z. Cīrulis, Kokapstrādātāju rokasgrāmata 1,20 (1,25); Dziļleja, Poētika 1,00 (1,05); Elgūts, Radiotechnika, komplekts 3,00 (3,30); Agr. Lapiņš, Lauku dārzāji 1,50 (1,60); A. Leiše, Putnkopība 1,60 (1,70); V. Mālkalns, Ķīmija 1,80 (1,90); J. Miķelsons, Latvijas vēsture 1,00 (1,05); E. Nagobads, Jaunākō laiku vēsture 0,50 (0,55); Vandevelde, Laulības technika 1,80 (1,90); A. Pogiņa, A Course of English 1,50 (1,55); E. Turkina, Latviski-angliska vārdnīca 1,50; Kundziņš, Angliski-latviska vārdnīca 1,40; 32 dziesmas jauktiem koŗiem 1,00 (1,05); Strauchs, Vācu gramatika 1,40; Vispārīgā vēsture 1,25; Pieczīmju logaritmu tabulas 0,45; Doc. Zalts, Vektoru rēķini 1,00 (1,05); Prof. Cizarēvičs, Ievads analīzē 0,70 (0,75); Kreicers, Dzīves mācība 0,70 (0,75); Prof. Jirgensons, Modernās zinātnes problēmas 0,70; Inž. Blūms, Praktiskās radiotechnikas pamati 1,00 (1,05); Prof. Kalniņš, Ķīmiskā meža technoloģija 3,50 (3,75); Ķīmija iekaŗo pasauli 1,10; Ceichners, Austrālija 0,35; Doc. Siliņš, Psīcholoģija un loģika 1,55 (1,70); Prof. Dr. med. Buduls, Veselīga dzīve 1,65 (1,70), ies. 2,10 (2,15); Prof. Ķešans, Ievads kvalitātīvā ķīmijas analīzē 1,50 (1,55); Eiropas karte 0,30; Tēvu valodas mācība 1,00; Dziesmu avots 0,60.

SĪKIE IESPIEDUMDARBI: Vasarsvētku, Jāņu, vārda dienu un dzimumdienu apsveikumu kartes 0,06; dzimtenes skatu pastkartes 0,04; latviskiem rakstiem un simboliem greznoti vēstuļpapīri ar aploksnēm 0,90 ducī; ģerboņa kartes 0,08.

LATVISKIEM RAKSTIEM GREZNOTI CŪKĀDAS VAI MAROKO ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI: Trīsdaļīgi kabatas portfeļi 9,60 (10,10); divdaļīgi kabatas portfeļi 8,00 (8,40); naudas maki 4,80 (5,10); lielās vēstuļmapes 13,00 (13,50), vidējās vēstuļmapes 10,50 (11,00); mazās vēstuļmapes 9,20 (9,60); grāmatu aizsargvāki 6,20 (6,50).

PARASTĀS ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI, GREZNOTI AR ZELTA BRĪVĪBAS PIEMINEKLI UN VALSTS ĢERBONI DOBSPIEDUMĀ (arī labi nostrādāti priekšmeti, piemēroti dāvanām): trīsdaļīgi kabatas portfeļi 7,90 (8,50); divdaļīgi kabatas portfeļi 6,65 (7,10); naudas maki 4,20 (4,50); lielie albumi 9,50 (10,20), vidējie albumi 6,95 (7,50); mazie albumi 5,50 (6,00); grāmatu aizsargvāki 4,35 (4,70); kabatas portfeļi ar apmaināmu piezīmnīcu 4,10 (4,40).

CITI DAIĻAMATNIECĪBAS IZSTRĀDĀJUMI: Dzintara krelles: augstākās kvalitātes dzeltenā dzintara 49,00 (52,00); augstākās kvalitātes brūnā vai vidējās kvalitātes dzeltenā dzintara 39,00 (42,00) vidējās kvalitātes brūnā vai zemākās kvalitātes dzeltenā dzintara 32,00 (34,00) (visām garums 80 cm); dažādu novadu lellītes: 13 cm augstas 3,30 (3,50), 18 cm augstas 5,30 (5,50); zīda karodziņi galdu standartiem (13X26 cm) ar bārkstīm 1,40 (1,50); prievītes 3,00 (3,20); grāmatzīmes ar ieaustu LATVIA vai LATVIJA 1,50 (1,60).

Kur nav dota atsevišķa cena iekavās Kanadai, tur abām zemēm cenas vienādas.

LŪDZU UZGLABĀJIET šo mūsu katalogu turpmākiem pasūtinājumiem. Jo tik drīz nevarēsim to atkārtot pilnos apmēros. Bet dosim tikai to, kas nāks klāt no jauna.

(145)

Papīrs trūkst, cenas augstas,
Ai, ko lai dar'!
Grāmatniekiem grūti laiki,
Dzīvo kā vari

NEUŠTATIEŠI!

Apmeklējiet mana apgāda un grāmatnīcas filiāli Jūsu nometnē pie K. Emiņa kunga 5. stāv. bloka 41. ist.

Citas nodaļas: Hamburgā-Fišbekā (Zālītis), Volterdingenā (Kaljo), Eversburgā (Sulcs), Dīpholcā (Alksnis), Valdnielē (Ginters), Brachtā (DV grāmatn.), Ludvigsburgā (Avotiņš, kantīnē) utt.

Bīlefeldes 323. tr. vien. grāmatnīcai nekārtīgas norēķināšanās dēļ grāmatu piesūtīšana pārtraukta.

APGĀDS - ANDR. OZOLIŅŠ - GRĀMATNĪCA
(24b) Eutin/Holst., Rettberg-Kaserne.
(144)

DAUGAVAS VANAGU
Ingolštates nodaļas grāmatnīca piedāvā
grāmatas plašā izvēlē
Pieprasāmas pēcmaksā.
R. GERHARDS,
(13b) Ingolstadt,
Elbracht-Kaserne, Z. 100
(149)

LATVIJA

Nr. 27 (471), 1951. g. 7. aprīlī

Neizlietotos manuskriptus uzglabā un sūta atpakaļ vienīgi, ja tiem pievienota apmaksāta un autoram adresēta aploksne. Redakcija patur tiesības manuskriptus vajadzības gadījumā īsināt. Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

Abonements Vācijā,

pasūtinot individuāli (līdz 3 eks. uz vienu adresi), maksā ar piesūtīšanu DM 4,— par eks. mēnesī, pasūtinot kollektīvi (vairāk par 3 eks.), DM 3,50 mēn., uz ārzemēm DM 4.80 mēn., atsevišķa numura cena DM 0,50; uz ASV un Kanadu pa gaisa pastu DM 8,50 mēn., uz Austrāliju un Jaunzēlandi pa gaisa pastu DM 11,—.

Sludinājumi Vācijā

maksā DM 0,90 par vienslej. nonpareilles iespiedumrindas aizņemamo telpu; vienreizīgs 10 iespiedumrindu slud. DM 5,—; vienreiz. 5 iespiedumr. slud. DM 3,—. Grāmatu apgādu un tirgotāju sludinājumiem, piesūtot tos tieši apgādam, aprēķinām 50% atlaidi.

Abonementu pieteikumus, sludinājumus un iemaksas Vācijā pieņem mūsu pārstāvji nometnēs, kā arī apgāds tieši.

Abonementa un sludinājumu maksu ārzemēs un turienes pārstāvju sarakstu izziņojam vairākas reizes mēnesī īpašā sludinājumā.

LCK APGĀDS LATVIJA
(13b) Grafenaschau, Obb.,
Regierungslager,
US-Zone, Germany.

Jauna ilustrētā mēnešraksta

MŪSU DOMAS

otrs numurs iznācis,

iespiests latviešu spiestuvē plašā formātā, glītā techniskā iekārtojumā, ar bagātīgu saturu un daudzām ilustrācijām.

Ilustrāciju daļā: J. Rozentāla gleznas „Krustā sistais" reprodukcija, S. Vidberga, J. Soikāna, H. Berga, J. Dekšņa un R. Kaufmaņa zīmējumi un daudzi fotoattēli.

Saturā: J. Raiņa, K. Skalbes, Andreja Eglīša, Elzas Ķezberes, J. Ziemeļnieka, E. Tūtera un citas dzejas; P. Gruznas pēdējais stāsts „Skolnieku rota", A. Sudrabiņa Volchovas cīņu apraksts „Pārvarētais purvs" uc. daiļdarbi; K. Raudives „Traģisks liktenis" (beigas), J. Rudzīša „Gandrīz nelaimīgs cilvēks" (recenzenta atzīšanās), E. Kasirera „Mūsdienu mīti", A. Kalniņa „Morālā pārveidošanās", H. Krūmiņa „Viesības pie Jāņa Lapiņa", Roscija „Kā top Latvju enciklopēdija", Dr. J. Pones „Manas domas par Ameriku", Dr. J. Bīskapa „Veselības kopšana trimdas apstākļos", Mūsu domas par kaŗu (K. Raudive, O. Liepiņš un Zenta Mauriņa), Mākslinieks ar Amerikas pieredzi (S. Vidbergs), Ko divi mākslinieki stāsta (R. Birzgalis un K. Lagzdiņš), Eksistenciālisms krusta ugunīs (J. Veselis, A. Irbe, R. Mūks un T. Ķeniņš), Latviskas Lieldienas, Atceres (Kalpaks, Čakste, Aspazija, Plūdonis uc.), Zinātnes gaismā (Vecuma problēma, Ko nākotne nesīs, Mākslīgas asinis uc.), Jaunatnes takas, Sievietes pasaule (Veselības atslēga, Es gribu būt skaista, Sievietes vecums un skaistums), Latvju šachisti iekaŗo Austrāliju, Mākslinieki šacha entuziasti (E. Veidenbaums, Zeltmatis, E. Melngailis, J. Graubiņš uc.), Garīgais sportā, Domu graudi, Jūrnieku stāsti, Latvju dzīve Venecuēlā, Kā strādā un cīnās J. Cukurs, Beļģijas ogļraču traģēdija, Anekdotiski nostāsti, Maigs mājiens (feļetons), Raibā pasaule, Ko zvaigznes stāsta par Jūsu likteni, Mēneša ļaudis (beigas), Latvieši sēņu audzētavās, Lasītāju balsis un daudzi citi raksti.

Abonējiet MŪSU DOMAS!

Abonēšanas maksa par 3 numuriem: 8 DM vai Zv. kronas, 500 Fr. fr., 65 Beļģ. fr., 15 šiliņi vai 2 dolari.

Paraugnumurus izsūta pret 65 cent. vai 6 starpt. pasta kuponiem.

Abonenti un sludinājumi pieteicami tieši apgādam: 240, Grace Street, Toronto, Canada, vai arī pārstāvjiem:

Sav. valstīs:

1. Mrs. Marta Krūmiņa, Newhall Conv. Home Nr. 2, Rt. 1, Morley, Mich.
2. Mr. J. Porietis, 600, Tremont St., Boston, Mass.
3. Mr. P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, N. Y.
4. Mr. Arvīds Eglītis, Pocahontas, Iowa.
5. Mr. Rob. Krūklītis, 1201, E. Grand River Ave., East Lansing, Mich.
6. Latvju Grāmata, Waverly, Iowa.
7. Mr. J. Paucītis, 2116, North Capitol St., 7 Washington, D. C.

Vācijā: Latvijas apgāds, (13b) Grafenaschau, Obb., Regierungslager.
Skandināvijā: Daugavas apgāds, Garvagatan 11, Stockholm.
Austrālijā: Arnolds Šmits, 21, Linden Avenue, Wendouree, Ballarat, Vic.
Francijā: Mr. V. Baumanis, 56, rue Mchal Foch, Lorient.
Beļģijā: Mrs. E. Valtere, 25, rue Jacques Jordaens, Bruxelles.

MŪSU DOMAS nākošais, divkāršais — Vasarsvētku numurs iznāks aprīļa beigās. Tam domātie manuskripti un sludinājumi nododami līdz 14. aprīlim.

MŪSU DOMAS ir tautas žurnāls. Tas nepieciešams ikviena latvieša lasāmgaldā.

(142)

AUSTRĀLIJĀ

latviešu grāmatas visplašākā izvēlē piedāvā

J. STRAUTIŅŠ,

13, Seventh Ave., Alberton, S. A.

(715)

SLUDINĀJUMS

Sakarā ar IRO nometnes pēkšņu likvidāciju un saskaņā ar statūtu 15. p. noteikto pārvaldes organu kopsēdes š. g. 27. marta lēmumu,

kooperātīvs BALTICA

Minchenē, Varnera kazarmās tiek steidzīgi likvidēts.

Varbūtējas trešo personu prasības pieteicamas līdz 1951. g. 14. aprīlim.

Vēlāk pieteiktas prasības nevarēs ievērot.

(147) Likvidācijas komisija

Pieprasiet un lasiet

UNIVERSUMU

Starpt. korespondences un pastmarku apmaiņas kluba biļetēnu latv. valodā, kas iznāk regulāri katrus 2 mēn. Š. g. janv. un marta n-ri vēl dabūjami pret 2 pasta atb. kup. Reklāmas sludinājumus ievietojam pret 2 pasta atb. kup. vai to pretvērtību. Nāk. numuri iznāks 1951. g. 16. maijā un 16. jūlijā.

Atbalstiet latvisku pasākumu! Mūsu biedru skaits 15 mēn. laikā trīskāršojies!!! Sniedzam pastmarku krājējiem visjaunāko informāciju. Apgādājam Latvijas pastmarkas. — Biedriem priekšroka. Spec. atbildēm lūdzu pievienot porto.

Edgars Stalbovs,
„Universuma" vadītājs,
STOCKHOLM 1, Postbox 684, Sverige.
(132)

Grāmatu apgāds
VILIS ŠTĀLS

JAUNIZDEVUMS

RĪGA

Grafiķa S. Vidberga zīmējumu mape ar 18 zīmējumiem par Rīgu un Rīgas jūrmalu, lielā formātā. Bez tam teksts par mākslinieku latviešu un angļu valodā uz atsevišķām lapām. Maksā dol. 2.50.

Praktiska un vērtīga dāvana katram dāvināšanas gadījumam.

Krājumā apgādā agrāk iznākušās grāmatas. Pasūtinājumi, pievienojot čeku, money orderi vai skaidru naudu, adresējami:

Vilis Štāls,
1939, Park Place, Brooklyn 33, N. Y., U.S.A.

Pasta izdevumiem pievienojami 5% no pasūtinājuma vērtības, bet ne mazāk kā 10 centu A.S.V. un Kanadā, ārpus minētām zemēm 25 centu. (117)

Valdis Zeseris, 40, Rozella Ave, Col., Light Garden, Adelaide, Australia, meklē brālēnu

VERNERU ALKSNI

no Vecbebriem; mobilizēts darba dienestam Vācijā un 1946. g. evakuēts uz Dāniju.
(138)

ANDR. OZOLIŅA APGĀDĀ
(24b) Eutin/Holst., Rettberg-Kaserne
uz svētkiem iznāca
bij. Skolu mūzeja direktora Rīgā
Jāņa Siliņa

Dabas vērotāja stāsti

jaunatnei

Mākslinieka V. Krūmiņa divkrāsains vāks.
Cena: DM 3.—; Zv. kr. 3.60; D. kr. 5.—; Šil. 5/—; Dol. 0,90; K. dol. 1.—; A. šil. 8/—.
Interesanta un ieteicama lasāmviela bērniem un jaunatnei par mūsu dzimtenes dzīvo un nedzīvo dabu. Autors kā ievērojams dzīvnieku draugs un pazinējs stāsta par āpšiem, sesku, lidvāveri, vilku, zaķiem, dažādiem putniem utt.
Pieprasāma apgādā, visās lielākajās nometņu grāmatnīcās un ārzemēs pie maniem pārstāvjiem.

Bez tam nesen esmu izdevis:
J. Sudrabiņa
ASIŅAINA GAISMA AUST
DM 5.—
(Leģionāru cīņas Latvijā, kurelieši)
T. Plivjē
STAĻINGRADAS TRAĢĒDIJA
DM 12.—
(Vācu 6. armijas bojā eja)
Grāmatnīcas jo plašu katalogu DM 0.50.
Krājumā visa jaunākā literātūra! (143)

Cik ilgi lai karojam?

PĒC DEVIŅU MĒNEŠU CIŅĀM AT KAL PIE LIKTENĪGĀS ROBEŽAS

Lielais Bābs pārstāja košļāt gumiju. Viņš piegrūda ar elkoni savam kaimiņam un stingri noteica: „Šausmīgi!" — Tas nesaprata. „Kas ir šausmīgi?" viņš pārprasīja. „Nu, tai Korejā," Bābs atteica un sāka atkal košļāt. Bet otrs vairs nelikās mierā. Tas gribēja zināt, vai ķīnieši šausmīgi kaujas; vai tiešām tā, ka jābrien līdz ceļiem pa dubļiem un vakaros nav sausas vietiņas, kur galvu nolikt? Bābs tuvāk neko nepaskaidroja. Tikai atteica, ka dzirdējis stāstam par vīru, kas atlaists mājās savainotas kājas dēļ. „Varbūt pats savainoja, lai nebūtu tur jāpaliek..." kāds piezīmēja, viltīgi pasmaidot.

Cik gan cilvēki visur vienādi — nodomāju. Jau kā bērns biju dzirdējis stāstus par paņēmieniem, kā izvairīties no karaklausības. Dažs lielījās, ka visu kara laiku nogulējis slimnīcās; cits atkal zināja, kā delnai izšaut, lai nevarētu piekert un

PAMĀCĪGA SARUNA PIE 38. PARALLĒLES

Pirmais ķīniešu vecis: „Kā tā lieta īsti sākās?"

Otrs ķīniešu vecis: „Neatceros vairs, — biju toreiz tikai tāds knēvelis, kad viņi pirmo reizi gāja pāri."

tomēr tiktu uz aizmuguri. Arī tagad tiem, kas sēž mājās, pirmās domas saistās pie tā, lai savas ērtības ilgāk baudītu, un nekautrējas pat ļauni domāt par cietušu karavīru.

Taču taisnība, ka Korejas karš nav populārs Sav. valstīs. Tas ir viens no visasiņainākiem kariem ASV vēsturē. Kritušo, ievainoto un bez vēsts pazudušo skaits jau tuvojas 60.000. Veselas trīs pilnas kaujas divīzijas varēja sastādīt no šiem vīriem, un vēl būtu palikusi pāri pietiekama rezerve. Jau izšauti gaisā miljoniem dolaru, vēl vairāk miljonu patērēti citiem kara izdevumiem, un miljardi būs nepieciešami, ja kādreiz ķersies pie Korejas atjaunošanas. Varbūt to visu vēl varētu paciest, ja varētu saredzēt kara beigas. Bet tās ir miglā tītas. Vēl ikviens var nodarboties ar minējumiem, kā šis pasākums atrisināsies — vai tas būs trešā pasaules kara sākums, vai — pēc optimistu domām — pēdējais starptautiskais karš.

Frontes līnija pēc deviņu mēnešu cīņām atkal atrodas tai vietā, kur karš kādreiz sākās — pie 38. parallēles. Apvienoto nāciju karaspēka virspavēlnieka kabatā joprojām atrodas lēmums, ka viņam tiesības darīt nepieciešamo Korejas apvienošanai, Mekarturs tomēr nesteidzās soļot pāri mākslīgi novilktajai robežai. Pat otrādi — viņš piedāvāja sarunas pamieram. Komūnisti šo piedāvājumu nosauca par apvainojošu, nekaunīgu un smieklīgu. Bet ja ķīnieši vēlētos karu turpināt, tad Apvienoto nāciju karaspēkam pietiek vīru un ieroču, lai bloķētu Ķīnas piekrasti un nodarītu tai zaudējumus, kas var apdraudēt visu pašreizējo režīmu. Vašingtonas kungi rādīja tādu seju, ka ģenerālis to piedāvājis un draudējis uz savu galvu. Viņam atgādināja jau pag. rudenī izdoto rīkojumu, ka ģenerāļu un augstu valsts darbinieku runas ar ārpolitisku saturu iepriekš jāsaskaņo ar ārlietu ministriju.

„Mēs nezinām, vai ārlietu ministrijai vispār ir kāds plāns par Korejas jautājuma nokārtošanu. Cik ilgi lai karojam?" jautāja Mekarturam draudzīgā prese. Un vienkāršais cilvēks domāja, ka Korejas karš tiešām jau velkas pārāk ilgi. Tas būtu jābeidz. Bet kā? Jau pašā kara sākumā labi informētie žurnālisti rakstīja, ka tas esot „ārlietu ministrijas" karš. Ģenerāļi neesot tam piekrituši, vismaz ne pašreizējā veidā. Sākumā domāts piedalīties Dienvidkorejas aizstāvēšanā tikai ar aviāciju un floti — aviācija būtu pastāvīgi apkarojusi komūnistu pilsētas, bet flote bloķējusi un apšaudījusi piekrasti. Komūnistu valdība Korejā nebūtu varējusi nostiprināties, un galu galā nokārtojums, pareizāk — izlīgums, būtu bijis jāpanāk. Līdzīga varbūtība bijusi iespējama ap Ziemsvētkiem, pēc atkāpšanās no Ziemeļkorejas, bet jau ar vājāku iznākumu — ķīnieši būtu jutušies kā uzvarētāji. Lieldienu laikā sākās trešais posms — karotāji atradās uz izejas robežas. Asiņainā spēle varētu sākties no jauna: ja uzbruktu Mekarturs, ķīnieši laikam stingri aizstāvētos; arī laika apstākļi tiem izdevīgāki un tīfa epidēmija ar pavasara iestāšanos ies mazumā. Ja ķīnieši gribētu amerikāņus un to sabiedrotos „iemest jūrā", tad ķīniešiem, pēc lietpratēju aplēsuma, vajadzētu raidīt cīņā apmēram miljonu vīru. Vai Maotsetungam ir tik daudz brīvu karavīru, un vai viņš varētu atļauties tos upurēt masveidīgi, kā tas notika pagājušā ziemā?

Ja pieņemtu, ka karošana apnikusi abām pusēm un tās vienojas par agrākās robežas atjaunošanu, tad joprojām paliek neskaidrs, ko darīs paši korejieši. Kara sākumā amerikāņi pieņēma korejiešus par izpalīgiem, vēlāk jau mēģināja tos ietilpināt vienībā, bet, īsā apmācības laika dēļ un nespējot saprasties, vienību papildināšanu ar korejiešiem atmeta. Tad sāka formēt jaunas dienvidkorejiešu vienības, tās apmācīja visu ziemu, un korejieti, kas arvien uz ķīnieti raudzījies kā uz „lielo brāli", sūtīja skaitīt ķīniešu kritušos — lai redz, kādās masās tie krituši un ka tie nav neuzvarami. Pēc dažām ziņām, šo apmācīto dienvidkorejiešu kopskaits sasniedz 300.000. Tie apgādāti ar ieročiem, un atliek tikai izmēģināt to kaujas spējas. Ja tie paliek 76 gadu vecā prezidenta Rī rīcībā, — vai viņš pēc Apvienoto nāciju un ķīniešu karaspēka atvilkšanas negribēs pamēģināt to pašu, ko izdarīja ziemeļkorejieši? Bet ja viņam tos neatstās, — vai to pašu spēli no gala neuzsāks Ziemeļkorejas komūnisti?

Koreja deva iespēju karalauka apstākļos izmēģināt jaunus ieročus. Tur mazliet pacēlās priekškars, dodams nojautu par to, kā pretinieki rīkotos, ja satiktos „lielajā karā". Tur atdzima kājnieka slava. Tanki un lidmašīnas nespēja aizkavēt kājnieku uzbrukumu. To armijas, kas nerēķinās ar cilvēku zaudējumiem, iet uz priekšu, kaut pretī stāv vismodernākie cilvēku iznīcināšanas ieroči. Un Pad. savienībai kopā ar Ķīnu taču cilvēku netrūkst! Pēc līguma ar Ķīnu veseli 5 miljoni „strādnieku" katrā laikā var stāties Pad. savienības rīcībā. Tikai vēl vajadzīgs laiks, lai tos apmācītu.

Bet Korejas karš brīvajai pasaulei arī pierādīja, ka varai jāliek pretī vara. Tas pierādīja, ka amerikāņi prot arī sīksti cīnīties, un lielā nācija nekavējās iedarbināt bruņošanās mašīnas, lai pati sevi apgādātu un apbruņotu sabiedrotos.

Mr. A.

KO SPĒJ ŠIE 8 MILJONI VĪRU?

PAVASARA OFENSĪVAI KOREJĀ TUVOJOTIES, UN APRINDĀS PĒTĪ SPĒKU SAMĒRUS

Tokio (p). — Pēc pamiera piedāvājuma, ar ko ģen. Mekarturs bija nācis klajā, lai mēģinātu iedzīt ķīli starp komūnistisko Ķīnu un Pad. savienību, pēdējās palīdzība Maotsetunga vienībām Korejā ievērojami pastiprinājusies, un ziņa par piedāvājuma galīgu noraidīšanu nāk reizē ar ģen. Mekartura deklarāciju par līdz šim vislielāko karaspēka koncentrāciju Korejas frontē. Komūnistu pavasara ofensīvai sapulcināto spēku lielumu vērtē uz 60 divīzijām ar apm. 630.000 vīru, kuru atbalstīšanai Pad. savienība beidzot nosūtījusi arī visvairāk nepieciešamās 3000 lidmašīnas ar zināmu skaitu aviācijas speciālistu.

Kaut arī UN spēku vadībā ar ģen. Mekarturu priekšgalā nav šaubu, ka arī jaunais mēģinājums iedzīt tos jūrā beigsies ar neveiksmi, dubļu laikam ieejot fazē, kad tie gan vēl apgrūtina UN spēku kustības, bet jau atļauj zināmas operācijas mazāk motorizētajām komūnistu vienībām, Tokio ar zināmām bažām pētī komūnistiskās Ķīnas un Pad. savienības bruņoto spēku sastāvu un rezerves. Lielā mērā tam izmanto nesen britu kara ministrijas publicēto plašo ziņojumu, pēc kura komūnistiskajai Ķīnai un Pad. savienībai kopā zem ieročiem 8 miljoni vīru un par ko īsumā jau ziņojām vienā no iepriekšējiem laikraksta numuriem. Kā šie spēki sadalās un kādi ir jaunākie dati par to stiprumu? —

No 4 miljoniem Pad. savienības bruņotajos spēkos armijā ir 2,8 miljoni, to skaitā 175 divīzijas kaujas gatavībā; pārējos 1,2 miljonos ietilpst flotes un gaisa spēki, kā arī artilerija, pretgaisa aizsardzības un citas kājnieku atbalstītājas formācijas. Komūnistiskajai Ķīnai flotē, aviācijā un drošības spēkos 1,5 miljoni vīru; 2,5 milj. vīru lielie sauszemes spēki sadalīti 80 korpusos, kurus ķīnieši paši dēvē par armijām.

Sarkanarmija sadalās strēlnieku un mechanizētajās armijās. Strēlnieku armija sastāv no diviem vai trim korpusiem, katrā pa divi kājnieku un viena mechanizēta divīzija, kā arī atbilstošās ieroču šķiras. Mechanizētās armijas sastāv no divām tanku un divām mechanizētām divīzijām. Visas ķīniešu „armijas" ir kājnieku formācijas, pa trīs divīzijām katrā. Tās apvienotas četrās armiju grupās.

Padomju bruņotajiem spēkiem ir milzīgi daudzumi vienkāršu, bet drošu ieroču, kam klāt nāk ļoti liels skaits lielisku tanku un lielgabalu. Ķīniešu karavīru apbruņojums ir pietiekams, bet ļoti sajaukts. Smago ieroču trūkumu tie iemācījušies izlīdzināt ar slepenu ielavīšanos nakts tumsā ienaidnieka aizmugurē.

Visi vīrieši Pad. savienībā, sākot ar 15 g. v., spiesti iziet militāro priekšapmācību, pēc kam seko kara dienests — 2 gadi regulārajās vai trīs gadi — sevišķajās karaspēka daļās. Ilgāks dienesta ilgums arī okupācijas spēkos. Ķīniešus iesauc „ilgstoši", bet vienu dēlu ģimenē vienmēr atstāj mājās. Pamatapmācību tie saņem savā kara apgabalā pie garnizonu karaspēka vienībām, bet pēc tam tiek iedalīti pastiprinājumam citur.

Abās armijās liela nozīme ir politiskajiem komisāriem, kurus tagad sauc par komandieru vietniekiem. Politiskās neuzticamības dēļ viņi var atcelt no amata ikvienu karavīru līdz ģenerāļa pakāpei, taču militāro operāciju gaitā neiejaucas.

Virsniekam sarkanarmijā resp. padomju flotē un aviācijā ir daudz privilēģiju un tas saņem formāli daudz lielāku algu nekā virsnieki rietumvalstīs, lai gan vienmēr no pāris mēnešu algas „brīvprātīgi" jāatsakās par labu valsts aizņēmumam. Turpretim ķīniešu virsnieka priekšrocības ir visai niecīgas — tas nedrīkst nēsāt pat atšķiras — un alga visai zema. Sarkanarmijas ģenerālmajora alga — ap 7000 angļu mārc. gadā, ķīniešu virsnieka alga — apmēram 12 šil. un 6 pensi mēnesī.

Rezumējot saņemtās informācijas par abu šo armiju raksturu, ziņojums min, ka tās sastāv no drošsirdīgiem, labi apmācītiem, disciplinētiem, pieticīgiem un izturīgiem karavīriem. Pārtika ir vāja, un atvaļinājumus karavīri dabū visai reti. Par spīti tam, dzīves standarts armijā daudziem ir augstāks nekā mājās, tādēļ vispārējais noskaņojums labs. Izglītības līmenis kā padomju, tā arī komūnistiskās Ķīnas bruņotajos spēkos visai zems, toties karavīriem piemīt zināms improvizācijas talants, un, īpaši sarkanās Ķīnas karavīri, gandrīz visi nākdami no laukiem, kara laukā minimālo pārtiku — dārzeņus un rīsus vai miltus — spēj sagādāt bez sevišķām grūtībām. Karaspēka vadībai Ķīnā tā bieži atkrīt rūpes par pārtikas piegādi.

RIRDĀNA PADOMJU ANEKDOTI

(33)

NEZIŅA

Divi partijas biedri sarunājas:

„Vai tu esi dzirdējis, ka biedrs Gromko-Čichovs nošauts?"

„Ha-ha-ha, skaties — tur otrā pusē ielai viņš pastaigājas!"

„Š-š-š, ne tik skaļi — iespējams, ka viņš pats to vēl nezina."

Padomju delegātiem naktslokālā nozog viskiju, drēbes un aizstāvēšanās dokumentus

Arī UN tagad dzird šausmīgo patiesību, ka Kremlis tur 20 miljonu vergu

MŪSU KORESPONDENTA ZIŅOJUMS NO ČĪLES

Nule še beidzās UN Sociālās un saimniecības padomes sesija, kas bija bagāta drāmatiskiem notikumiem ne tikai sēžu zālēs, bet arī ārpus tām, vairākas dienas turot satraukumā visu pilsētu. Jau pirms delegātu ierašanās, lai garantētu netraucētu darbu un parādītu rūpību pret tālajiem viesiem, noteica klusuma joslas un atsevišķos kvartālos satiksmi pat pavisam noslēdza. Vislielāko vērību veltīja delegātiem no Pad. savienības, kaut arī ar to Čīlei jau kopš 4 gadiem vairs nepastāv diplomātiskās attieksmes.

Padomju delegātus uzņēma pat ar vēl lielāku rūpību nekā citus viesus, ierādot viņiem veselu stāvu labākajā viesnīcā, ierīkojot sazināšanās vajadzībām tiešu vadu ar Maskavu un pēc viņu pašu lūguma piekomandējot tiem kā vienīgajiem īpašas, samērā spēcīgas miesas sardzes. Par spīti šiem drošības soļiem, tomēr jau vienā no pirmajām sesijas dienām izplatījās vēsts, ka iepriekšējā naktī veikliem zagļiem izdevies ielavīties padomju delegātu apartamentos. Nekādas vērtslietas vai nauda nozagta nebija, pazudis bija vienīgi žūksnis dokumentu.

Runas par iepriekšējo gadījumu vēl nebija apklusušas, kad daudziem, īpaši amerikāņu UN delegātiem par uzjautrinājumu, Santjago izplatījās jauna vēsts. Padomju delegātiem atkal bija nozagta mape ar dokumentiem, bet, tā kā tas bija noticis naktslokālā, veiklie zagļi šoreiz bija papūlējušies „padomju paradīzes" pārstāvjus „atbrīvot" arī no dažiem buržujiskiem atribūtiem — 6 pudelēm viskija un pāris uzvalkiem. Radās ļoti nepatīkama situācija, jo izpriecu meklētājiem naktī nozagto uzvalku vietā jaunus izdevās sagādāt tikai pēc ilgākas satelefonēšanās ar viesnīcu. Nākamajās dienās laikrakstos parādījās lieli sludinājumi, aicinot atdot dokumentus — viskijs un uzvalki neesot svarīgi. Dokumentu jaunie īpašnieki tomēr tā arī laikam nepieteicās, un padomju delegātiem bez saražotajiem aizstāvēšanās materiāliem nācās uzklausīt sevišķās komisijas ziņojumu par apstākļiem piespiedu darbu nometnēs Pad. savienībā. Tas izvērsās par konferences nopietnāko un drāmatiskāko darba kārtības punktu.

Ziņojumam plašākos materiālus, ieskaitot kādas ļoti slepenas MVD instrukcijas oriģinālteksu — par masu apcietināšanām darba spēka sagādei piecgades plānam — bija devusi Brīvo arodsavienību federācija. Izmantotas arī baltiešu liecības. Ziņojums līdz šim rietumu pasaulei nepazītā veidā atklāj padomju režīma patieso seju visā tās draudmīgajā necilvēcībā. Tas parādīja, kā organizē un izdara deportācijas un kā tajās nevainīgi sagūstītajiem cilvēkiem, atšķirtiem no piederīgajiem, jāvergo pie bada devām padomju režīma stiprināšanai un revolūcijas financēšanai citās zemēs, līdz tie pēc dažiem mēnešiem nespēkā sabrūk un iet bojā. Tikai retais spēj pārdzīvot koncentrācijas nometņu režīmu, kur pārtikas normāldevas ir 1292 kalorijas un iemītnieku apsardzībai turētie suņi daudz labāk baroti.

Ar interesi uzklausījuši sevišķās komisijas ziņojumu un iepazinušies ar oriģinālvalodā pievienotajiem pierādījumiem, kā arī neskaitāmajām liecībām, UN saimnieciskā un sociālā padome ar 15 pret padomju bloka 3 balsīm nolēma izdarīt izmeklēšanu Pad. savienības spaidu darbu nometnēs. Kā Čīles delegāts uzsvēra, valsts, kurai sirdsapziņa būtu tīra, bez bažām varētu atvērt citu zemju pārstāvjiem savas durvis vai vismaz logus, lai tie varētu pārliecināties, ka viss apgalvotais ir nepatiesība. Taču Pad. savienība, kur miljoniem ļaužu nepārtraukti atrodas ieslodzījumā un uz tā balstās visa zemes saimnieciskā un politiskā sistēma, ko tā ar varu mēģina uzspiest arī citām zemēm, to nekad nedarīs. Šī padomju atteikšanās ielaist zemē starptautisku izmeklēšanas komisiju tad būs labākais pierādījums apsūdzībai pret Kremli un tā varasvīriem.

Jaunajam morāliskajam spiedienam pret Pad. savienību plašu ievērību veltīja ne tikai Amerikas balss, bet arī rietumvalstu lielie dienas laikraksti, ļoti asā veidā nosodot padomju vergu darbu nometņu sistēmu kā lielāko noziegumu pret cilvēcību. Pēc komisijas datiem, šais nometnēs ieslodzīti līdz 20, varbūt pat 30 miljonu cilvēku, kas būtu 100—150 reizes vairāk nekā ieslodzīto skaits ASV vai caurmēra rietumvalstī; arī pieņemot minimālākos vērtējumus 2—3 milj., attiecīgais skaitlis būtu 10 vai 15 reizes lielāks nekā citur.

Kad pēc sesijas beigām padomju delegāti kāpa lidmašīnās, lai dotos atceļā uz Maskavu, tie sašutumā par visu notikušo atteicās dot preses pārstāvjiem jebkādus paskaidrojumus. Otrā galā viņus, droši vien, sagaidīja stingra norēķināšanās par nespēju atspēkot pret Pad. savienību celtos apvainojumus. Bet ne viens vien čīlietis tagad, kad smiekli pārgājuši, bažīgi nodomā: ja nu padomju atombumba tomēr nav blefs, tad viena noteikti jau rezervēta Santjago, atmiņai no UN Sociālās un saimniecības padomes sēdes.

Ed. Laipenieks

Santjago, martā.

DAŽOS VĀRDOS

Spānijā atkal demonstrēja 3000 studentu pret tramvaju tarifa paaugstināšanu Madridē. Arī streiki turpinās, jo strādnieku prasību paaugstināt algas nav apmierināta.

Pakistana pieņēmusi Kašmiras izlīguma projektu, ko izstrādājušas Apvienotās nācijas. Indija, kā zināms, UN rezolūciju noraidīja.

Atkal 51,3 milj. dolaru atompētniecībai pieprasījis kongresam prezidents Trumans.

Polijas primass apmeklēs pāvestu. Šis būs pirmais Polijas primasa un Varšavas archibīskapa Stefana Visinska apmeklējums Vatikānā kopš viņa iecelšanas amatā 1948. g. Visinsku pavada Lodzas bīskaps Michails Klepots un vēl kāds augstāks garīdznieks. Informētas aprindas domā, ka poļu garīdznieki gribēs panākt, lai pāvests atzīst Oderas-Neises robežu.

Vinstons Čērčils runās Filadelfijā, Pensilvānijas universitātes 200 g. jubilejas svinībās 8. maijā.

Iranas šacha brālis princis Abduls [illegible] Pachlevi ārstniecības nolūkos ieradās [illegible] cijā.

Nav pamata nacionalizēt Irakas naftas rūpniecību, ja ārzemju sabiedrības, kas [illegible] tas laukus apsaimnieko, būs ar mieru [illegible] sāt paaugstinātās peļņas procentus, — paskaidroja Irakas ministru prezidents.

Izlīgumu Pad. savienībai piedāvāja [illegible] Lielbritānijas ārlietu ministrs Herberts Morisons savā pirmajā lielā runā, ko tas [illegible] Dedlijā. „Nav tādu problēmu, ko nevar [illegible] risināt sarunu ceļā," teica Morisons.

Suecas kanāļa nacionalizāciju gribot [illegible] pagandēt ēģiptieši, Iranas notikumu [illegible] — ziņo Londonas Daily Graphic.

Baumas par milzu naftas avotu atklāšanu Austrālijā izplatījās sakarā ar astoņu [illegible] pasaules naftas ekspertu sanāksmi [illegible] austrālijā.

Pad. savienība piedāvājusi Indijai kviešus — apmaiņai pret koncesijām radioaktīvo izrakteņu izmantošanai Travankorā.

Pavasara manevriem Maskavas satelītstīs gar Jugoslavijas robežām šogad [illegible] plašāki rezervistu iesaukumi.

Militārās operācijas Tibetā pārtrauktas [illegible] karā ar ķīniešu komūnistu karaspēka [illegible] gajiem zaudējumiem Korejā. Pekingā notiek sarunas ar Dalailamas pārstāvjiem.

Tirdzniecības līgums starp Čechoslovakiju un Pad. savienību šim gadam parakstīts Maskavā. Pēc šī līguma Pad. savienība piegādās Čechoslovakijai naftu, ķīmikalijas un [illegible] cīniskos preparātus, kā arī mašīnas [illegible] 150.000 t labības, apmaiņā pret cukuru, [illegible] precēm, tekstilijām un mašīnām. [illegible] Maskavā parakstīti līgumi ar Rumāniju un [illegible] Vācijas austrumjoslu par preču apmaiņu un maksājumiem šinī gadā.

Papīra cenu straujās kāpšanas dēļ [illegible] kuši iznākšanu trīs dienas laikraksti [illegible] Dānijas provinces pilsētās.

Līdzīgi La Prensai Argentīnas valdība boikotu piespiedusi pārtraukt iznākšanu [illegible] dobas neatkarīgajam laikrakstam La Voz del Interior.

2000 dalībnieku pieteikušies starptautiskajam tautas tērpu festivalam, kas notiks [illegible] sarsvētkos Konstancē.

Jaunu Vācijas toto izmaksas rekordu sniegusi Dienvidrietumu totosabiedrība. [illegible] mīgais vinnētājs, pēc profesijas [illegible] 1. rangā laimējis 244.525 DM. Bez tam [illegible] šajā pašā sacensībā „desmitnieka [illegible] ieguvis divas 1. ranga izmaksas, katrā DM 15.348, un piedevām vēl vienu [illegible] 2. ranga izmaksu DM 2778.

Mechanisks deguns izgudrots Sav. valstīs, kas saož nevien indīgās gāzes, bet [illegible] smaržas, smakas un gaisa netīrību [illegible] Fabrikās, kur šo jauno izgudrojumu [illegible] visplašāk, tas konstatē netīrību koncentrācijā 1/100 uz vienu miljondaļu gaisa.

Teātra māksla palīdzēja izbēgt kādam cietumniekam no Trinidadas cietuma. [illegible] dzīto teātra trupa uzveda lugu, kurā [illegible] cietumniekam bija jātēlo policists. Tas lomu notēloja tik labi, ka otro ainu [illegible] negribēja tēlot uz skatuves, bet pilnā formā mierīgi devās ārā pa cietuma [illegible] tiem un pazuda.

Pāri Baltijas jūrai uz Skandināvijas [illegible] galvenokārt Zviedriju un Dāniju, kopš [illegible] beigām no Austrumvācijas aizbēgušas [illegible] personas.

Nobela miera prēmijai par šī gada kandidātiem līdzās Morālās apbruņošanās kustības tēvam Frenkam Būchmenam u. c. minēts arī Argentīnas valsts galva Perons.

Bulgārijā sacelšanās — apgalvo [illegible] balstoties uz pārbēdzēju sniegtajām ziņām. Bēgļu skaits tagad sasniedzis vairākus [illegible] mitus dienā; to vidū ir komūnistu partijas, komjaunatnes un militāru organizāciju [illegible] un amatpersonas.

Nafta 13 gadiem ir krājumā ASV, paziņojis Naftas pārvaldes aizsardzībai [illegible] Brauns.

Īpašas pastmarkas, kā arī savu pastu [illegible] stādi ASV atļāvušas iekārtot UN [illegible].

Trīsreiz vairāk dolaru Anglijai ir [illegible] kopš tā 1949. g. izdarīja mārciņas devalvāciju.

Miris Annas Paukeres tēvs, rabīns Cvi [illegible] binsons, 88 g. vecumā kādā Telavivas [illegible] nīcā. Viņš visu mūžu bijis dziļi reliģiozs [illegible] par savu meitu, komūnistu fanātiķi un [illegible] reizējo Rumānijas ārlietu ministri, nebija [illegible] cies zinis jau ilgus gadus.

Jauna veida govs radīta Pad. savienībā, krustojot parasto padomju govi ar [illegible] jaku, ziņo no Maskavas. Tā radušies dzīvnieki esot visai izturīgi, spēdami panest [illegible] atvairīt pat vilku uzbrukumus, bet tai [illegible] laikā ļaujoties arī pieradināties.

Pasargāt no vajāšanām trimdā Ziemeļkaukaza un citos Pad. savienības nomaļos [illegible] balos nometinātos muhamedāņus lūgusi [illegible] apvienība Jana Iffitak iesniegumā Pakistanas valdībai Karači. Kā ārlietu ministrs [illegible] Husains paskaidrojis, Pakistana ierosinās [illegible] lietu UN.

9.200.000 bēgļu un no dzimtenes padzīto pašlaik atrodas Rietumvācijā, kur pēc oficiālajām Bonnas valdības statistikām ir [illegible] visam 47.575.000 iedzīvotāju.

Atombumbu izmēģinājumus Arktikā, domājams Aleutu salās, tuvākajā laikā nodomājušas izdarīt ASV, liekot eksplodēt [illegible] ieraktām atombumbām, lai pētītu [illegible] no lielāka augstuma nomestu bumbu iedarbību. Klimats un citi apstākļi salās atrasti par vislīdzīgākajiem tiem, ar kādiem ASV būs jārēķinās varbūtējā atomu karā ar Pad. savienību.

Par „Staļina mīļāko" uzdevās 53 g. vecā Maskavā dzimušā Eļena Bulgakova, ko kāda Londonas tiesa nesen sodīja ar 6 mēnešiem cietumā par drānas baķa zādzību kādā veikalā.

Austrālieši kļūst arvien mazāki [illegible] paskaidroja Sidnejas prof. D. Viljems, [illegible] tie ēdot pārāk daudz gaļas.

„Recepšu dienests" nemanāmi iekārtots Vīnē, kur ģimenes mātes var ik dienas pa tālruni bez maksas saņemt pilnīgu dienas ēdiena karti.

Dabiski krāsainas Lieldienu olas arī šogad ieguva Braueru ģimenes bērni Nujorkas štatā, jo Braueram 18 gadu pētījumos un vistu sugu krustošanā izdevies panākt, ka viņa vistas dēj olas zilā, sārtā, zaļā un olīvkrāsas pasteļtonī.

Lai sagatavotos karam arktikā, amerikāņu zinātnieki Alaskā pētī lāču, lapsu un citu arktikas dzīvnieku dabiskos dzīves apstākļus un veidus, kā šie dzīvnieki ziemas salā uztur savu ķermeņa temperatūru.